लुमान्ति लिस्यः

— मल्ल के. सुन्दर

लुमन्ति किचः

मल्ल के. सुन्दर

भावना पिथना
११०६ दिल्ला

रवि शाक्य, इखाछेँ, यल

सफू - लुमन्ति किचः
च्वमि - मल्ल के. सुन्दर
पिकाक - भावना पिथना
देबः - अशोक मनासि
पिथना - जुलाई १९८९
ल्हापां - १००० द्वःछिपाः
मू - १०।– झितका
ह्ामा - च्वमि
थाःह्म - लसता प्रेस
क्वाःबहाः, थँहिति, येँ ।

भावना पिथनायात

युनेस्कोया ग्वसालय् युगोस्लाभियाया राजधानि वेलग्रेडय् सन् १९८१ या जून निसें जूगु अफ्रो–एसियाली पत्रकारतय्‌गु छगू कार्यशाला गोष्ठीस ब्वति कायेत स्वला तक उखेपाखे हे च्वनेमाल । थ्वहे इवलय् यूरोपया निगू प्यंगू मेमेगु दे नं स्वये खन । उखेया निह्य प्यह्य मनूत लिस्से वने च्वने नं जुल । नापं उमिगु जीवन शैली व जीवनवारे धारणायात थुइके खन । छखे नेपाःमिया मिखां जि यूरोपयात स्वया, खंका सां मेखे पाय्‌छि थ्वहे इलय् यूरोपीय मिखां नेपाःयात गुकथं खंका च्वन धैगु नं अनुभव जुल । थ्वहे अनुभूतियात च्वसुया रूपय् थी थी पत्रपत्रिकाया मार्फत् अभिव्यक्त याना तयागु जिगु कुतःया छथासं मुंकाः 'भावना पिथनां' सफूया रूप बियाः छिकपिनि न्ह्यःने तयाबीगु ज्या याना च्वंगु दु । थुथाय् छि व जि- ब्वमि व च्वमिया दथुइ छगू क्वातूगु स्वापू स्वाकेत प्रकाशनया लुखा चायेकाः लसकुस याना च्वंगु थ्व 'भावना पिथना' यात ज्ञी सकलें जानाः सुभाय् द्यछाये । नापं थ्व लुखा मेपिनि निंति नं चाला हे च्वनेमा धकाः भिंतुने ।

सुभाय् !

–मल्ल के. सुन्दर

११०९ तछलागाः १४
चसः, थाय्‌मरू, ये॑ ।

पिकाकया धायेगु

विज्ञानया चमत्कारं थौं थ्व विश्व तसकं चिकिचा धंका बिइ धुंकल । तर नं नेपा:मितय् थ:गु देशं प्याहांवना: देश विदेश चाहिले धैगु ह्मगस थें हे जक तिनि ।

"लुमन्ति किच:" नेपाल भाषाया नांजा:ह्म साहित्यकार भाजु मल्ल के. सुन्दरया यूरोप यात्राया चाकुगु, माकुगु, फाकुगु सवा: ख: । थ्व सफुतिइ छखें झीगु दे नेपा:यात विदेशीतय्सं थ:गु देशया इयालं गथे खंका च्वन धैंगु खँ सिइके दैंसा मेखे झीसं यच्चुसे, पिच्चुसे बांला:गु धका: बय्बय् जुयाच्वंगु यूरोपिय देतय् धात्थेंगु ख्वा:पा:त नं न्ह्यनेसं च्वना: स्वया थें तायेके दै ।

सिद्धहस्त च्वमिया च्वसां पिदंगु थ्व सफुतिइ वर्णन जुयाच्वंगु यात्रा लुमन्ति ब्वनेबले थ:हे यात्राय् वना च्वनाला धयाथें जू । थ्व हे च्वमिया सफलता ख: ।

झीगु भाषा ख्यलय् तस्सकं ह्मति जुयाच्वंगु यात्रा साहित्यया सफू भावना पिथनाया निगूगु देच्छा कथं छिकपिनिगु न्ह्योने ब्वय्दया: जिपिं लय्ता: ।

भावना पिथनायात थ्व सफू पिथनेगु अभिभारा बियादीगुलिं च्वमि भाजु मल्ल के. सुन्दर सुभाय्या पात्र जुया द्यूगु दु ।

सफूया नुग:चु हे ब्वय्थें जुइक देब: च्वया: छाय्पिया द्यूह्म भाजु अशोकमनासियात नं सुभाय् । थी थीं कथं ग्वाहालि यानादीह्म अमृतमान श्रेष्ठयात नं सुभाय् देच्छाना । अथे हे थ:गु अमूल्य ई बिया: प्रेसया मा: मा:गु व्यवस्था याना: प्रुफ थ्यंक स्वया: ग्वाहालि यानादीह्म भाजु नरेन्द्रमुनि वज्राचार्यजुयात नं आपालं सुभाय् ।

भावना पिथना

ये॑ १९८९ जुलाइ

धलः

यूरोपया क्यालं नेपाः खनाबले

"Do you have hassish ?"

न्ह्यसलं जि कुसङ्ग वन । न्ह्यःने दनाच्वंम्ह व मनूयात जिमिसं बांलाक ह्ययम्यू । वं नं जिमित ह्यस्यूगुला ख हे मखु । जिगि नेपालं वयापिं धका: सीव व मनुखं थ्व न्ह्यसः तःगु खः । शायद यूरोपया लागि नेपाःमित धैंगु हे गजि, चरेस, हिरोइन आदि ज्या सनीगु वर्गया परिचय खःला ? वास्तवय्, जि उबले थज्याःगु छु बिचाः हे मयाना । जि नापं दनाच्वंपिं निह्म पासापिं सुंक च्वनाच्वन । मेह्म छह्म छं मखु थें तायका: व हे मनू नापं खँ ल्वकाच्वन ।

भू–मध्य सागरया एड्रियाटिक कोणटया सिथय् त्यासेह्म मिसाथें थज्याःगु सौंदर्य कय्च्वनाच्वंगु इटालीया भेनिश शहरय् जूगु घटना खः थ्व । जिपिं नेपाःया प्यह्म पत्रकारत न्ह्याच्छ भेनिशया कुकुलामय् चाहिले धुंकाः तसकं त्यानुल । सुथय् बांलाक कौला याय् मखंगुलिं शुत्तिकं पित्याना नं च्वन । सेण्ट मार्कोस स्क्वायर लिक्सं चिकचाधंगु पसःचाय् पिनेसं दनाः जिपिं थःतयःगु कयाः नयाच्वना । पसल्यां सः मसः अंग्रेजी भासं जिपिलिसे खँ ल्हात ।

"Do you from Japan ?"

"छु जिपिं जापानीत थें च्वंला ?" जिमिसं ह्विलाः लिसः बिया ।

"I guess you must be from the South East Asia ?" वं ह्रानं धाल ।

"ख:, जिपिं नेपालं वयापिं का ।"

जिमिगु लिस: न्यना वया छु लुमं थें जुल ।

"Oh,! from Nepal ? one of my sis, is in Kathmandu, these days. But now she became hippy,"

तर वया खँलय् न त पश्चाताप दु, न त दु:ख । जिपिं बुलुहु ननं यानाच्वना । अबले अन पसलय् लिक्कसं दनाच्वंह्म मेह्म छह्म मनुख छथ्यु न्यन ।

' So you are from Nepal !"

"ख:"– फुक्स्यां पा:लाक्क लिस: बिया ।

"Do you have hassish ?" अले व अपरिचित मनुख जिमिके छकलं छगु आत्मविश्वासपूर्ण रूलं न्ह्यस: न्ह्य:ने तल ।

उकुन्हु हे सन्ध्या:का: ईया ट्रेनं जिपिं भेनिश शहरं इटालीया मेगु शहर ट्रष्ट वया । निभा: दतले ट्रेनया झ्यालं सागरया सौंदर्य स्व स्वं थ:त ल्व:मंका । तर सँहा:हु धँव:लिसे पिने स्वयेगु नं मन्त । तुति नं त्यानुया वल । बुलुहुं पित्या: च्यात । मनय् ह्रानं भेनिश शहरय् व अपरिचित मनुखं त:गु न्ह्यस: न्ह्याय्पनय् गुनुहुं थ्वल ।

"Do you have hassish ?"

जिगु नुगलय् खँ वाल । छाय् वं थज्या गु न्ह्यस: त:गु जुइ ?–छु जिपिं तस्करत थें च्वंला ? गनं व मनू गुप्तचर जकं मखुला ?–तर, गुप्तचरतय्सं उलि तप्यंक उज्या:जु न्ह्यस: तै ला ?-आखिर वं जिपिं नेपा:मि धाय् साथं छाय् गजि हँगु दु ला धका: न्यन ? जि लिस: लुइके मफु । नापं नुग:यात ह्:पा: नं बी मफुत । तर अबलय् जित:

फ्रांस्स लुमन- इटली वया कुन्हु जूगु सिमा चौकिया घटना।

पासा पद्म चित्रकार- युगस्लाभियाय् आर्किटेक्चर इञ्जिनियर ब्वना: थौं कन्हय् अन हे ज्या ज्वनाच्वह्म । अनया हे छह्म मय्‌जु नापं इहिपा याना: न्यादँ खुदँ दुह्म म्ह्याय् छह्म नं दय् धुंकल । पासा चित्रकारया ब्वनाय् जिपिं युगोस्लाभियाया राजधानी बेलग्रेड फुण्डे ७०० कि. मि. तापाक्क अपिं च्वनाच्वंगु शहर लुवलाना वनागु ख: । चच्छि ट्रेनया सफर । सुथय् ८ ता:इलय् स्टेशनय् भाजु चित्रकार वया: जिमित का: वयाच्वन । वयाथाय् छेँय् कौला क्वचायका: वैगु हे मोटरं जिपिं युगोस्लाभिया–इटली सीमा क्षेत्रय् च्वंगु ट्रष्ट शहर वना ।

१९८१ जून ६ तारीख । पर्यटकत छखें मेखे देशय् वय् वने यानाच्वंपिं ग्वा: ग्वा: । युगोस्लाभियां पिहां वने त्यनागुलि, अमिगु सीमा प्रहरीं पासपोर्ट स्वय्‌वं त्व:ताबिल । इटली पाखेंया सीमा प्रहरीया न्ह्य:ने छक: हानं जिमिगु मोटर दित । मोटर तसकं ग्वा: ग्वा: तर, छगू औपचारिकता जक पूवंके थें पासपोर्ट स्व स्वं याउँक सकसितं छ्वयाच्वन । अमिगु थुलि अ:पुगु सीमा निरीक्षण प्रणाली खना: जिपिं तसकं प्रभावित जुया । बुलुहुं जिमिगु पा: वल । पासा चित्रकारं सकसिगु पासपोर्ट पँचिक मुंका: सीमा प्रहरीया ल्हातय् तया बिल । पासा चित्रकार ला त:दँ तक युगोस्लाभियाय् च्वनाच्वने धुंकूगुलि वैगु पासपोर्ट नं युगोस्लाभियन / इटालियन सीमा प्रहरीं जिमिगु पासपोर्ट छमीकथं स्वयाच्वन । पासपोर्ट थनेत्र व फसङ्ग बंह्म थें जुल ।

... ... वया भाय् जिमिसं मथू । जिपिं सुम्क च्वना । पासा चित्रकारं लिस: बिल । जिपिं नेपा:मि धका: सीवं वं पलख बिचा: यात । जिमिगु ख्वालय् स्वल । हान पासपोर्टय् तिकात:गु जिमिगु किपाय् मिखा ब्वल । गवायत जिमिगु मोटरय् उखे थुखे मिखा

ब्वाकल । व सीमा प्रहरी छु नमवा: । तर वया मिखाय् आशङ्काया किच: जि ग्रांलाक खंका भचा लिपा जिमित आसे धया: व अनसं च्वंगु अफिसय् ब्वांवन । पिहाँ व: बलय् व नाप मेह्म छह्म प्रहरी नं दु । लिपा पिहाँ व:ह्म अनया हाकीम जुयाच्वन । हाकीमं हानं छक: जिमिगु पासपोर्ट स्वल, अले जिमित नं । भन्सार जाँचय् थथे खिचि खिचि ज्वी-वं जिमिगु मोटरया ल्यूनेया सलंस: मोटर ऊव: छ्वी धुंकल । विस्तार जूलिसे ल्यूनेया मोटरवालत हाला हल । लिपा जिमिगु मोटर छगू साइडय् दिके बिया: मेगु मोटरयात लँ त्व:तके बिल । तसकं हूल नूलिसे सीमा चौकी च्वंपि प्रहरीतसें पासपोर्ट तक हे मस्वसें मेमेपिन्त खुरुखुरु त्व:ता छ्वत । थथे इटालियन प्रहरीं जिमित या:गु व्यवहारं जिमित छकलं आत्मग्लानीया भावना दनावल । जिमिसं अबलय् थ्व व्यवहार-यात यूरोपी व एसियाली मनूतय् दथ्वी पश्चिमी समाजं याइगु पक्षपात जक ख: धका: थ्वीकागु ख: । तर जि उबले थुइकागु खँ सही मखया-च्वन । वास्तविक रूपय् थ्व व्यवहारया रहस्य बुलुहुं बुलुहुं आ: तिनि थू थें मथू थें जुयावल ।

मेपिं निह्म प्यह्म प्रहरीत नं वल । जिमित मोटरं क्वकाल । दक्व सामान लिकायेकल । जिमिगु ब्याग्, सूटकेश छता छता दतले चायकल । धौ-बजि वाले थें सामान वात्तुवाल । पुत्त पुइकल । जिमित तसकं मछिसे च्वन । म्हुतुसि सुकु गन, ख्वा: पाउँल । तर, प्रहरीतय् धा:सा अरु चित्त बुरुय् मजू । अमि थव थवय् गिपलख सल्हा: साउति यात । जिमित नय् थें मिखा ज्वय्पिल । भचा जाय्का: अफिसं छह्म ग्यानापुस्से च्वंह्म आइलसेसन खिचा तिन्हुया पिहाँबल । जिमिगु मोटर व मोटरया सीट पांग्रा दक्व भनं न्हाय् सं का: नंतु वल । वास्तवय् जिमिसं मोटरया गुगुं कुंचाय् गंजि वा चरेश सुचुका ह:गु दै धैगु आशंका थथे या:गु जुयाच्वन । जिमिगु ह्मय नं अथेहे नंतुन । जित:ला

छखे तसकं तं वल थ्व व्यवहार खना: । मेखे ह्नीचाल ।

'नु, इटली वने मखुत लिहाँ वने" जि प्रस्ताव तया । पासा चित्रकार माने मजू ।

"आ: थनं लिहाँ वंसाला थुमिसं फं शङ्का याइ" पासां धा:गु खँ ख: थें ताल । फण्डे छघौ तक थथे म्वा: मदुगु फफटय् वयंके धुंका: आखिर प्रहरीं शङ्का या: थें जिमिके छुं लुइके मफुत । तर नं जिमित इटली वनेगु आदेश बीगु खँ मल्हा: । पासा चित्रकारं तसक तं पिकाल ।

"ह्यमस्यूला थुपिं ?" जिमित केना: "पत्रकारत का थुपिं ? मखुसा स्व, परिचय-पत्र" धका: जिमिगु परिचय-पत्र बस्वाना बिल । लिपा ननिमवासें जिमिगु पासपोर्टय् प्रवेशादेशया छाप तया बिल जिपिं सकलें सुम्क । मोटर न्ह्यात । गबायृत सुं हे चुंक महा: ।

"Idiots थपायृच्वं दु:ख बिया: छक: Apology तकं मपवं, Most Rude" जि हाला ।

"This is my first experience in the life" पासा चित्रकारं मोटरयात १८० कि. मि. प्रति घण्टाया गति ब्वाकु ब्वाकुं ता:हाक: सास: ल्हात । "जि हरेक महिनाय् थन मार्केटिङ्क या: वया तर थौं थें फन्फट गबलें मजू" थ्व खँ न्यना: जिमित फन सुख मन्त । आखिर थ्व फुक्कया कारण जिपिं हे जुयाच्वन, जिं विचा: याना । भेनिसया न्ह्याइपुगु वातावरणय् थ्व फुक्क खँ जिमिसं ल्व: मंके धुंगु । तर आ: हानं थ्व सम्पूर्ण घटना छसीकथं लुमन ।

"Do you have hassish ?" या न्ह्यस: न्हापां जित: गुलि आकस्मिक व अजीव थे अनुभव जुगु आ: अथे मछि थें मच्वन, थथे छाय् जि मस्यू । तर थ्व निगू घटनाया अन्तर सम्बन्ध जिगु न्ह्य:ने थौं निभा: ज:थें यचुल । ००७ साल वा ०१७ सालया राजनैतिक ह्यूपा:या

लिपा नेपालं अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलय् नां कमय् याना: थ:गु अस्तित्व न्ह्यब्त्र-ल आदि धँगु नेपा: दुने च्वना: न्यनाच्वनागु, ब्वना च्वनागु खँ थौं देशं पिने थ्व रूपय् खन । नेपा:या इज्जत विश्वय् गुकथं दु धँगु खँ बल्ल सिल । देया नेतातय्सं अखवारं, रेडियों प्रचार यानाच्वंगु नेपा:या इज्जत अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलय् शायद थ्व हे ख: ला ? अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलय् विकास जुया वनाच्वंगु नेपा:या मान मर्यादाया विषय क्री नेता-तय् भाषणं यूरोपिय महाद्वीपय् ताय् दुला मदुला जिमिसं मस्यू, तर वय्क:पिनि भाषण न्यनेनंपि जिपिं यूरोपया छाती दना: नं थौं नेपा:यात खंके मफुगु धा:सा अवश्य ख: ।

रेल थ:गु गति ब्वां वनाच्वन । ख्युंया वंलिसे न्ह्य:नेसं च्वंपि भाजु मय्जु निह्म वं वैत वं वैत घय्पुया: न्ह्य: वय्केगु कुत: यानाच्वन । तर जिगु नुगलय् धा:सा इटलीया थ्व निगू घटनां चुपि थें सुयाच्वन । जिपिं लिसे सुनानं खँ ल्हा: वइ, अले थ:गु परिचय नेपा:मि कथं बोमा-ली धका: तसकं सतर्क जुया । वास्तवय् जिमिसं मस्यू जिमिके छाय् थुज्व:गु भावना वल ? छाय् थ:त नेपा:मि धाय्गु आँट मवल ? अहो थ्व गज्या:गु शक्ति जिमिके जिमिगु राष्ट्रियता हे लाका काय्त स्व:गु ? उबलय् जिमिगु नुगलय् दनाव:गु भावना लुमंके बलय् थौं नं गरखेसेच्वं ।

तर नं थ:गु आत्म विश्वास धिसिलाकेत जिमिसं बिचा: याना, थ्व केवल इटालियनतय्के शिष्टाचार व अतिथि सत्कारया परम्परा मदुगुया चिं ख: । संपूर्ण घटनाया दोष इटालियनयगु ववह्यं व्यवहार जक ख: । जिमिसं बलं बलं आत्म सन्तोषया सास: ल्हाना । यूरोपया भूमी छक: हानं जिमिसं थ:त नेपा:मि धाय्केत ग्या: चिकु मब्वया । 'बहादुर गोरखाली' 'शान्तिप्रिय नेपा:मि' विश्व शिखर सगरमाथा दनाच्वंगु देशं वयापिं धका: थ:गु परिचय ब्व: जुया । जिमिगु विश्वास,

शायद इटाली बाहेक यूरोपया मेगु गुगुं कुनय् थथे फाकुगु सवाः जिमिस हानं याय् माली मखु ।

तर जुलाई २२ तारीक कुन्हु हानं मेगु खायूगु अनुभव ?

अष्ट्रिया, साल्जवर्ग छगू सीमा इलाका । सब्बु चान्हे २ ताःई । क्रण्डै जिरो डिग्री सेण्टीग्रेड । नुगः कुतुं वैं थें चिकु । सिमा चौकी पुलिसं जिमित मोटरं क्वकयाः पिने फसय् थनातल । चिकुयाः ग्वारा चिनीन जिपिं । घण्टौं जाल जिमित प्रवेशादेश मब्यू जिमिगु पासपोर्ट स्वयाः छम्ह प्रहरीं न्यन ।

"Nepal ! What ! Where it is ? It there any such country in the world ?

आश्चर्य भावं जाःगु व प्रहरीया खँ न्यनाः जि झन आश्चर्यचकित जुया- "छु संसारय् थज्याःगु (नेपाः) देनं दुला ?" थ्व न्ह्यसलं जिगु आत्म स्वाभिमानया छ्यों जबरजस्ती ववछुका बिल । न्हाय्पनय् थ्व सः न्हय्बी स्वयां कुचुक दुहाँवन । नेपाःया नां न्यनाः वं पासपोर्ट पुत्तु प्वीकल । वया ख्वालय् छगू अजीवया भाव खने दु । व दुने अफिसय् वन छगू तः पंगु सफू प्वीकल । शायद विश्व कोष ज्वी, सफू । नेपाःया नां मालेगु इच्छा मखा ज्वी व प्रहरीया । व अफिसं पिहां वय् साथं जिमिसं धया ।

"नेपाः व अष्ट्रियाय् कुटनैतिक सम्बन्ध हे दु"

"I never heard such thing" व हानं लिसः बिल ।

"अबले जिपिं पश्चिम वने त्यनापिं । अष्ट्रिया दुने च्वनेगु नं मखु केवल Transit Passenger खः ।

"Then, show me visas for West German."

"जर्मनय् नेपाःमितय्‌न भिसा हे म्वाः, अथे हे नेपालय् जर्मन

तयूत, थ्व खँय् ला जिमि निगू देया सम्झौता हे जुयाच्वंगु दु ।"

"That is not our business"

"अन्तर्राष्ट्रिय अध्यागमन नियम कथं नं Transit Passenger तयूत त्वःतेमा छिमिसं ।"

थुकिया छुं निगःमवः, सुं क अफिसय् दुहां वन, व प्रहरी । सिना ति ग्यन जिपिं । यूरोप चाहिलेगु इच्छा अथें सित । मचाबलय् अज्ञानताया कारणं विश्व मान चित्रय् ब.चाधंगु नेपाः त्वीके मफयाः तःकः ख्वय् नं । तर, थौं वास्तविक संसारय् नेपाःया अस्तित्वं थुकथं सुला-कासा ह्मिलाच्वंगु खनाबलय् मचाबलय् थें ख्वय् नं मफुत । निर्जीव मनू थें, न त छुं लिच्वः पिब्वयफु न त छुं अभिव्यक्त यायफु । नेपाःया नामय् थःगु राष्ट्रियताया नामय् थुकथं व्यङ्ग जुयाच्वंगु खनाः नं जिमिके छुं प्रतिशोध भावना मवः । व ईया प्रतिशोधविहिन मौन जिमिगु भावना राष्ट्रिय वा अराष्ट्रिय जि थौं तक नं थ्वःछी मफुनि । तर चान्हय् सब्बु चान्हय् जिपिं वायूतः फ्वायूत्यः जुल । चान्हय् हे अनं लिहां वया । चच्छि मछि मछि मोटरय् दुने कय्कुनाः न्ह्य वयका ।

कन्हय् कुन्हु अष्ट्रियाया महावाणिज्यदूतया विशेषाधेश कयाः जिपिं अष्ट्रिया भूमी पलाः तया । न्ह्यागुसां जिमिगु इच्छा पूवन । ह्मिगः चच्छिया दुःख, कष्ट साल्जवर्गया मनोरम प्राकृतिक दृश्यं त्वःमंका बिल । वाउँयाच्वंगु बुँ, यच्चुसे च्वंगु च्वापुगु । ह्मिग ध्यन्हुजलय् तिनि च्वापुगायाः थाय् थासय् ल्यनाच्वंगु च्वापुधी तसकं सफा व स्वच्छ वातावरण । नेपाःया हे प्राकृतिक स्वरुप लिसें आपालं समानता दुगु दृश्य स्व स्वं जिमित गबलें गबलें नेपाःया गुगुं थासय् वया च्वनाला थें अनुभव जुयाच्वन । थ्व सकतां सकतां वातावरणं ह्मिगः चान्हय् सीमा चौकी जूगु घटना उवलय्या फाकुगु अनुभव बुलुहुं त्वः मन । हानं छकः जिमिगु

नुगः तपका जुयावल । 'गोरखाली बहादुर' 'वीर नेपाःमिया' गौरवं न्हाय् न्वानावल ।

जुलाईया २९ तारीख । पश्चिम जर्मनया छुं भाग व पूर्वी बर्लिन चाःहिले क्वचाल । कन्हय् लिहां वनेगु कार्यक्रम दय्का । पश्चिम बर्लिनया पासापिं हेल्मूथ व एअरवीन निम्हेस्यां जिमित चेकोस्लोभाकियाया प्राग व हंगेरीयाया बुडापेस्ट जुयाः लिहाँ वनेगु सल्लाह बिल । जिमिसं वहे सल्लाह कथं रेलया टिकट रिजर्भेशन याना । अफिसया ई ज्वीवं पश्चिम बर्लिनस्थित हंगेरी राजदूतावासय् भिसा काः वना । १० गू मिनेट नं मीम्वाःल । जिपिं पत्रकार धकाः सीवं याउँक भिसा बिल । याउँक ज्या जूबले जिमि नुगः नं याउँल । तुरुन्त जिपिं चेकोस्लोभाकियाया राजदूतावासय् वना, प्रागया निंतिं भिसा दय्केत । तर थन धाःसा साप हुल, मनूत यक्को दु भिसा काः वःपिं । सकलें थःथःगु पाः मवःतलेया निंतिं क्यूलय् दनाच्वन । जिपिं नं क्यूः च्वना । भिसा काः वःपिं आपाः धैथें बुल्गारिया, रोमानिया, ग्रीस, इटली व युगोस्लाभियायापिं लिस्सें, श्रीलङ्का, भारत, पाकिस्तान व बंगलादेशयापिं नं उलि हे दु । उकें मध्ये श्रीलङ्का व पाकिस्तानयापिं गुलिखे मनूतला पासपोर्ट हे मदय्क सुलाः सुलाः वँच्वपिं जुयाः पश्चिम जर्मन सरकारं जबर्जस्ती देशं पित्यनेत्यंपिं खनी । ताबय्‌त जाय्काः किपाः तिका । दक्वं ज्यू मज्यू स्वय् धुंकाः काउण्टरय् च्वंह्म मिसां जिमित सःतल । माःगु भिसा शुल्क ३५/३५ मार्क ह्यंतिं काल । अले वं जिमित छुं भचा प्रतिक्षा याकाः दुहां वन । धमाधम नां काकां किपा स्वस्वं व मिसां दय्के सिधःगु पासपोर्ट इनेगु जुल । आखिर जिमिगु नां नं सःतल । जिपिं नं न्ह्यःन वना । जिमित स तुह्म मनुखं छगू कोथाय् दुत यंकल । शायद ह्वाकीम जुइ, अन फ्यतुना च्वंह्म । जिपिं खनेवं ल्हाः मिले यानाः फ्यतुइगु बचं बिल । जिमित थथे विशेष सत्कार याःगु खनाः जिपिं अजूचाया । नापं मखु नं जुया शायद पत्रकार जुयाः थथे आदर याःगु ज्वीफु । जिमिसं

बिचा: याना । आखिर युरोप धैंगु युरोप ख: । नेपालय् जूसा पत्रकार-तय् छु मू दु ?

"Where do you from ?" वं जिमिके न्यन ।

"जिपिं नेपालं वयापिं"

"Oh I see" व मुसुक्क न्हिल "Are these your passports" वं टेबुलय्च्वंगु पासपोर्टया पं ल्हातय् ल्हन ।

"ख: थ्व जिमिगु पासपोर्ट ख:"

व भचा सुम्कच्वन । जिमिगु पासपोर्ट प्वीकम । जिमिगु ख्वा: स्वल ।

"Sorry gentlemen, I am very sorry"

"I can't issue visas to you"

थ्व खँ न्यना: जिपिं तसकं अजूचाया । न्ह्यलय् ला ज्वलय् ला धैथें त्वालांच्वना । वया खँपु छुथें, गथे थें च्वना वल ।

"माफ यानादिसँ, छि छु धया दियागु ?"

"I can't issue visas for Czechoslovakia to you"

वास्तवय् जिपिं अकमक्क जुल । छुंहे खँ मथुल । विदेशीतय्त भिसा हे मबीगु चेकोस्लाभाकिया सरकारया वर्तमान निर्णय, थ्व नं अवश्य मखु । जिमिगु न्ह्यःने थी थी देया मनूतय्त भिसा बियाछ्व गु दु । एशियाली वा दक्षिण पूर्वी एशियालीतय्त जक भिसा रोक्का जुल धाये थथे नं मखु भारत,बङ्गलादेश,पाकिस्तान व श्रीलङ्कायापिन्त भिसा बिया हे च्वंगु दु । आखिर जिमित जक भिसा बी मखु धा:गु छाय् ?

"छु, छुं गडबड जुलला ?"

"No, No ! Nothing is wrong."

"अले छाय्, भिसा बिया मदियागुसा !"

वं गबायत तक लिस: हे मब्यू । जिमिसं वैत नेपा: व चेको-स्लोभाकिया निगू देया दौत्य सम्बन्धया खँ कना । चेकोस्लोभाकियां नेपालय् यानाच्वंगु मैत्रीपूर्ण विभिन्न प्राविधिक ग्वहालीया खँ नं न्ह्यथना । धाथें धायेगुसा जिमिस अन ब:चाधंगु परिचर्चा गोष्ठी याना नेपा:-चेकोस्लोभाकियाया विषयय् । तर श्यापेहाक: छँ ह्लाय् धुंका: न वं हानं वहे लिस: बिल ।

"Sorry I am helpless"

जिमिसं हानं थथे हे न्ह्यस: तया:-

"छाय् ! छु कारणं"

लिस: मदु । छुं हे लिस: मदु । वं जिमिगु ह्लातय् पासपोर्ट लित तुं बिल । विवशतावश दुतावासया लुखां जिपि पिहाँ वया ।

"छीत भिसा मब्यूगु कारण छु" लँ धुच्छि जिमि दथ्वी थ्व हे जक न्ह्यस: । तर लिस: ...... ! जिमिसं धात्थें छुं हे लिस: लुइके मफु । चेकोस्लोभाकियाया टिकट रिजर्भेशन सिति वनिगुला छखे हे । केवल चेकोस्लोभाकिया राजदूतावासया व्यवहारयात कया: नुगलय् अनेतने खँ दना वैच्वन ।

"मांच्वसा, थ्व खँ नेपा:या राजदूतावासय् रिपोर्ट मयासें त्व:ते" जित: तं वल ।

"ख:, ख:, छी राजदूत नाप छक: खँ ह्लाये थ्व विषय" पासा-पिसं पा:लाक समर्थन यात, जिगु खँय् ।

तर नेपा:या राजदूतावास पश्चिम बर्लिनय् मखु बोनय् । जर्मन पासापिनि ग्वाहालि शाही नेपाली राजदूतावास, बोनया टेलिफोन नम्बर ल्वीका । तुरुन्त ट्रंक याना । नेपालं व:पिं पत्रकारत धका: सीवं, राजदूत भाजु रामहरि शर्मा थ:हे टेलिफोनय् खँ ह्ला: वाल । जिमिसं

जूगु सकतां खँ कना। राजदूत भाजु नं जिमित जूगु खँ न्यना अजु चाल।

"होइन मल्लजी, मेरो विचारमा यस्तो त हुनु नपर्ने हो"

"जिमिसं स्वये नं थथे मज्वी माःगु खः, न्ह्यागुसां नेपाःमितय्त जूगु थ्व घटनाय् छि बिचाः यानादी माल।"

"ठीक छ, म अहिले नै, चेकोस्लोभाकियाका राजदूतसंग फोन-बाट कुरा गर्छु। तपाईहरूले भिसा नपाउने त कुरै छैन। यस्तै हो भने त दुई देशको कुटनैतिक सम्बन्धको कुनै अर्थ नै भएन।"

"हस् सा, छिं छकः खँ ल्हाना बियादिसँ।"

"हुन्छ, हुन्छ, म भरे ४ बजे भित्र सब कुरा मिलाएर तपाई-हरूसंग फोनबाट सम्पर्क राख्छु।"

की राजदूतयात जिमिगु टेलिफोन नम्बर बिया। वय्‌कःलिसे खँ ल्हाये धुंकाः जिमिके छगू धिसिलाःगु हःपाः दु थें सासः थहाँ वल। भिसाया निंतिं जिपिं धुक्कजुया। ज्यःनाः क्वचायेकाः जिपिं कोथाय् टेलिभिजन स्वयाः ह्नि छ्यानाच्वना। राष्ट्रिय संग्रहालय व मेमेथाय् वनेगु कार्यक्रम रद्द याना। बोनं वैगु टेलिफोनया निंतिं आय्‌बुक्क पिया। आखिर टेलिफोनया घण्टी न्यात।

"हल्लो, जि मल्ल, नमस्कार!"

"नमस्कार, म शाही नेपाली राजदूतावासको प्रथम सचिव बोलेको, अघि राजदूतज्यूसंग कुराकानी तपाईहरूले नै गर्नु भएको होइन?"

"खः, खँ छु जुल थें" उत्सुकतावश न्यना।

"अँ, यहाँ हामीले कुरा गरें, तर नमिल्ने भो।"

"छाय्...... ?"

"त्यो त थाहा छैन, हेर्नुस्, कम्युनिष्ट मुलुकमा यस्तै हो, दरु तपाईंहरू स्वीट्जरलैण्ड अस्ट्रिया, लक्जमबर्ग र अरु कुनै रुट भएर जानुस् न। चेकोस्लोभाकिया नै जानु पर्छ भन्ने के छ र पैसा त्यति फरक पर्ने होइन ?" तसकं याउँक लिसः बिल। दथ्वी हे खँ त्वाःथलाः जि हानं न्यना– "भिसा मब्यूगुया कारण छु ?"

"...... ......" छुं लिसः मदु। दः तं पिहाँ वल। 'धन्यवाद" धयाः फोन थ्याक्क दिका। मेगु दे जुयाः वने ज्यू धँगु जिमिसं नं स्यू। धेबा गुलि माः, व नं ला जिमित धँच्वने माःगु खँ मखु। आखिर शाही नेपाली राजदूतावासयापाखें जिमिसं चाहना यानागु खँ थ्व मखु। निह्मप्यह्म नेपाःमियात जूगु हेला मखु थ्व। श्री ५ या सरकारया परराष्ट्र मन्त्रालयपाखें इनातःगु पोसपोर्टया अवहेलना खः, नेपाःया हे अवहेलना खः। अन्तर्राष्ट्रिय अद्यागमन कानून व कुटनैतिक आस्थाया उल्लंघन खः। तर, नेपाःया राजदूतावासपाखें ग्व प्रतिवाद याःगु ? ग्व छु लिच्वः वयन ? जि स्यू, थुके वा थज्याःगु ज्याय् श्री ५ या सरकारपाखें छुं लिच्वः दैमखु। गबलें लिच्वः दैमखु। विश्वया कुं कुलामय् नेपाः व नेपाःमियात थथे हे गुलिखे लाकमं च्वाइतिनि ज्वी, गुलिखे ख्वै फाना हैतिनि ज्वी। अन्तर्राष्ट्रिय दबुली नेपाःयात थुकथं इसाः थिसाः यात नं सुम्क च्वनेफुपिं शायद संसारया दुवातय् नेपाः मांयात नांगां थने धुंकाः नं थमि ग्ह्यलं चाइ मखु ज्वी।

आखिर, चेकोस्लोभाकियाया राजदूतावासं ह्निसि मदुगु व्यवहार यात धकाः नुगलय् स्याकेगु हे छाय् ? यदि झीके राष्ट्रया घालय् स्याः चायेकेगु नुगः हे मदुसा। यदि झीगु राष्ट्रियता भावनाय् मखु लं-सुरुवाः व तक्वाः तपुली जक दुपियाच्वंगु दुसा।

धात्थें शाही नेपली राजदूतावासया लिसः न्यनाः जिपिं लाता जुया। जिमिसं थुल, जिमिसं चाल, अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलय् नेपाः व

नेपाःमिया अवमूल्यन कर्पिसं मखु, क्रीसं यानाच्वना, क्रीसं याकाच्वना। नेपाःमिया ख्वापालं पुयाच्वंपिं नेपाःमिं हे यानाच्वन। शायद युरोपया विभिन्न कुं कुलामय् जिमिसं नेपाःमिया नातां यायेमा गु घच्चायापुगु अनुभवय् आः सुं घच्चायमाःगु मदु। तर, युरोपया थ्व घटनातसें न्यनाच्वन छु विश्वय् नेपाः दु ला ?

गबलें गबलें बिचाः वैगु– छु नेपाःमि जुयाः म्वायेमाःगु हे अभिशाप खःला ? थथे संसारय् सासः ल्हाना च्वने माःगु सराः मखुला ? तर थःत थह्मं न्वाग्रे। नुगलं हःपाःबी। दनावैगु भावनातय्त स्याना छ्वय्। अय्सां वास्तविकतायात स्वीकार मयासें मगाः। तर अहो, गुलि थाकु वास्तविकतायात स्वीकार यायेगु। आखिर वास्तविकता धैगु वहे खायूगु अनुभव !

पेरिसं लण्डन वनागु। डोभर बन्दरगाहया सिमा चौकी वहे घृणा वहे हेला ल्हातय् फयाकाय् माल। नेपालं वयाह्म धायेवं अंग्रेजी साहेबपिंस खिचिखिचि शुरु यात। भिसा ला जि ल्हापां हे दयेका तयागु। नियम कथं सम्पूर्ण औपचारिकता पूवनाः नं उजुं सुजुं सीमा प्रहरीं मत्वःतू। बेलायतय् लच्छि स्वयाः अप्वः च्वनेमखु, अन वनाः जागीर नयेमखु आदि आदिया बचं पती (प्रतिज्ञापत्रय्) सही याके धुंकाः नं चित्त बुझय् मजुल। लण्डनय् वनाः गन च्वनेगु, सुयाथाय् च्वनेगु। लण्डन वनेत्यनागु कारण छु, कुत्तुकुलाः न्यन। बेलायत वयाः जि लजगाः माः वयाह्म मखु वा अन हे वसोबास यायेगु जिगु इच्छा मखु धकाः अमित विश्वास यायेत १५ अगष्ट कुन्हु एयर फ्रान्सं न्हू दिल्ली तक लिहां वनेगु हवाई टिकट क्यना। थुलिमछि जुइ धुंकाः अझ नं जितः अनं न्ह्याः वनेगु इजाजत मब्यू। व प्रहरीं जिके गुलि धेबा दु धकाः न्यन। जि थःके दक्व धेबाया लगतला एम्बारकमेण्ट कार्डय् च्वये धुंगु खः हानं छकः क्यना। तर विश्वास हे मयाः। आखिर ह्मिचाय्

वंच्गु धेबा, ट्रामलिङ्ग चेक निकयाः क्यना। वास्तवय् थ्व बेलायतया नियम मखु। जि बांलाक स्यू, अन वयाच्वंपिं गुह्म नं मेपिं यात्रुतय्त सीमा प्रहरीं थथे व्यवहार याःगु मदु। वास्तवय् जित गुलि जुल व कानून वा नियम कथं मखु छह्म नेपाःमि कथं खः, थ्व स्पष्ट।

थ्व हरेक खँ लुमंकेबलय् आत्महत्या यानाः असफल जूह्म थें ही चाइगु। बरु चुपि त्या त्या याना ब्यूगुसा व घाःया स्याः सहयाये अःपु, तर थथे चागः थें सकस्यां थ्वातु ध्वाकाः म्वाये गुलि थाकु। विदेशय् थ्व नुगः खँ प्वंकेगु स्वैत। सुया न्ह्यःने थःगु असन्तोष पिब्वय्। विवश, विवश, केवल छचों क्वछ्वीकाः म्वायेगु अप्वः मेगु छु।

अगष्ट १० तारीख। पेरिसया अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल। ओरले। युगोस्लाभियाया राजधानी बेलग्रेडय् जूगु असंलग्न राष्ट्रया पत्रकारतय् तालीम क्वचायेकाः लिहां वैच्वनागु। मनूत तसकं म्वः म्वः जूगां अध्यागमन प्रहरीं थःगु ज्या याकनं याकनं क्वचाय्का च्वन। सकसितं थें जिमिगु पासपोर्टय् नं पेरिस शहर प्रवेशया टाँचा तयाबिल। याउँक ज्या क्वचाःगुलिं ह्य याउँल। ओरलेया विमानस्थलया व विशाल टर्मिनलय् Baggage Claim यायेगु थाय् मालेत ब्वां जुया। बल्ल थाय् लुत। जिपिं दकले लिपा लात। सकस्यां थःथःगु माल-सामाम यंके धुंकल। अन जिपिं बाहेक सुं हे मन्त। काचाकाचां ट्रली छगुली सूटकेश, ब्याग सकतां तयाः शहरय् वनेगु बस ज्वनेत हथासं टर्मिनलं पिहां वये त्यना। छह्म प्रहरी वयाः फ्रेञ्च भासं छु छु धाल तर जिमिसं छुं मथुल। लिपा वं सः मसः अंग्रेजीं हाला हल।

"Stop ! Stop !!"

जिपिं वाल्ल च्वना। अन तुं पलाः दित।

"Which country ?"

वं हानं ताकां तुकुं अंग्रेजी भासं न्ह्यसः तल।

"नेपाः" छह्म पासां लिसः बिल । वं बडो उत्सुकतापूर्वक मिखा ब्वल । छचों क्वात ।

"Passport"

जिमिगु पासपोर्ट ह्लातय् तया बिया । हानं वं फ्रेञ्च भासं छु छु धाल । जिमिसं थूगुला ख हे मखु । तर ह्लाः भाय् यात वं जिमिगु सामानयागु ट्रली लित यँकि धाल । जिमिसं छुं हे कारण मथुल । अध्यागमन प्रहरीया काउण्टरपाखे क्यनाः जिमित अन हे वनेगु इशारा यात ।

"मखु, जिपिंला अध्यागमन प्रहरीं निरीक्षण याकाः तिनि पिहाँ वयापिं खः, मखुसा पासपोर्टय् अध्यागमन प्रहरीया टाँचा स्वयादिसँ" पासपोर्ट पुइकाः क्यना । शायद वं जिमिगु खँ मथूगु खः वा थुयाः नं च्यूताः मयाःगु ख. छुं मसिल । आखिर व प्रहरीं जिमित काउण्टर तक हानं लित यंकल । मेह्म छह्म अंग्रेजी भाषा सःह्म प्रहरी ब्वनाहल । छगू लिपा मेगु न्ह्यसः तल ।

"Why you came to Paris ?"

"You were here on May 22 also why you are again ?"

"Your identity please ?"

"What's your job ?"

"From where you came, and where is the destination ?"

वास्तवय् अपराधीतय्त थें केलफेल यायेत स्वल जिमिगु । जिमिगु यात्राया सम्पूर्ण उद्देश्य कना । बेलग्रेड तालीमया दसि–पौ क्यना । अगस्त १६ तकया दुने काठमाडौं थ्यंके भाःगु हवाई टिकट

न्ह्यःने तयाबिया । अफिसया परिचय पत्र प्रस्तुत याना । छुं लगे मजू । अन्तय् जिमिसं छु शङ्का यानागु, वहे जुल । जिमिगु सारा सुटकेश व ब्याग चाय्केगु आदेश बिल । छना छता सामान था था याना स्वल । विदेशी पासापिसं बियाहःगु फुक्क उपहार प्वत्त प्वल । ह्मय् ह्मय् थिया स्वल । लाकां, कोट, पाइन्ट दक्वमनं वासाफ्वासा यात । सुटकेशया कु कुंचाय् ल्हात तित्त तिल । शायद अव नं आशङ्का क्वमचाल । चक्कु ह्याः जिमिगु सुटकेशया देवः कापः क्ययाररं चात । कापः प्वलाः दुने अव दुने स्वये ज्यू थाय् तक मिखा ब्वल । बल्ल अमिसं सन्तोषया सास ल्हात । जिमित वनेगु अनुमति बिल । तर......तर ... जिगु नुगः तसक ख्वल । व्हांय् व्हांय् ख्वय् इच्छा जुल । सुटकेशया कापः चक्कु चाःलिसे जिगुहे नुगः चिरफाः थें अनुभव जुल । निसः प्यसः वंगु सुटकेश नोक्सान जुयाः मखु, थौं थ्व मिखां ख्वालय् हाकलं इलाः नेपाः-यात अन्तर्राष्ट्रिय बजारय् ब्वयात गु स्वयेमाल । थौं नेपाःया सपूत, शान्तिया अग्रदूत यूरोपया गुगुं कुनय् मखना । बरु बोधिवृक्षया क्वय् बुद्धत्व प्राप्त याय्त ध्यान मग्न सिद्धार्थ गौतमया न्ह्यःने प्याखं ल्हुया-च्वंपिं ग्यानापुपिं नेपाःया मारत खना । 'बहादुर' गोरखालीया थीगू खुकुरी मखु, हेरोइन, गजि, चरेस व अफिमया बजारय् नेपाःमिया हाकुगु नुगः खना । विश्व रङ्गमञ्चय् ख्वालय् चातः चातः किकाः प्याखं ल्हुइत स्वयाच्वंपिं नेपाःमिपिसं विश्व शिखर सगरमाथाया छचों वग्छुकाच्वन । राष्ट्रिय अभिमान, राष्ट्रिय गौरव, इज्जत, प्रतिष्ठा, अस्तित्व आदिया छी नेनातय् अमग्वाणित केवल विदेशय् गजि व चरेश प्वः चीगु भ्वँ जक सिद्ध जुल । थःगु दे व देमि प्रति मतिनाया भावना विदेश वनेबलय् तिब्र जुइ धाइ । तर थौं थ्व नं सत्य सावित मजुल । ग्व गथे आत्म गौरव याय् नेपाः जिगु देः धकाः । जि नेपाःमि धकाः ?

लिपा पेरिसय् जि शाही नेपाली राजदूत भाजु कृष्णराज अर्याल-

याथाय् छिय् च्वना । अन हे नया, द्यना । छन्हु बहनी जि राजदूत भाजु अर्यालयात यूरोप यात्राया क्रमय् थाय् थासय् जूगु छता छता घटना दतले न्यंका ।

उबले नापं पर्यटन विभागया उप-निर्देशक भाजु जीवनराज सत्यालजु नं दी । वय्‌क: मेक्सिको झाय्‌या लागि झायाच्वंगु । जिगु खँ न्यना: निम्हेस्यां नुग: क्वतुंकल । राजदूत भाजु अर्याल थथे जूगुया कारण माल ।

"मेरो विचारमा यो सब हाम्रो माणिकलाल वज्राचार्यको (माणिकलाल वज्राचार्य नांया थ्व मनू अन्तर्राष्ट्रिय माफिया पुच: व नेपा:या भूमिगत गिरोह्या मनूतय् दबाव प्रभावय् थौंकन्हय् त्व:ता हये धुंकूगु दु ।) प्रतापले हो ।"

"होला, होला, त्यसैले होला" भाजु सत्याल नं समर्थन यात ।

भाजु माणिकलाल वज्राचार्य दछि दत्या न्ह्य: दिल्लीस्थित शाही नेपाली राजदूतावासया प्रथम सचिव । च्वय्‌या मनूतसें राजदूतयात स्वयां अप्व: वैंत विश्वास या: धाइ । नेपालं पेरिस वंगु थथे हे च्याला झिला न्ह्य: । तर इण्टरपोलं भाजु वज्राचार्ययात इटलीया राजधानी रोमय् ज्वन । लखं लख डलरया गजि व चरेश जफत यात । थौंकन्हय् वैंत रोमया झ्यालखानाय् जन्मकाछि कैदय् कुनात:गु दु । न्ह्यादूगु खँ, भाजु वज्राचार्य व इलय् छह्म नेपाली कुटनैतिज्ञया कथं यात्रा यानाच्वंगु । वया पासपोर्ट Diplomatical Passport । तर श्री ५ या सरकारं व कुटनैतिज्ञ ख: धैगु खँ स्वीकार मया: । वया जागीर न्हापा हे चब्वी धुंकूगु खँ न्ह्यथन । अय्‌सा वैके श्री ५ या सरकारं जारी याना त:गु Diplomatical passport गथे दत ? थुकिया लिस: थौं तक सम्बन्धित अधिकारीपिसं बीफुगु मदु । इण्टरपोलया हे रिपोर्ट कथं भाजु वज्राचार्यया

थ्व कुतः न्याक्यःगु खः ।

थौंकन्हय् वंगु व केश छु जुयाच्वन जि छुं मस्यू। वैत ह्म्यूपिं छह्म निह्म वया: थ्व ह्विगतय् कन्ना पिव्वःपिं नं जि खना। तर जि धाःसा इन्टरपोलं वैत जन्मकाछि कुनेगु जक क्वःह्विगुलिं असन्तुष्ट । गुलिखे देशय् Drug Trafficing या अपराधय् गोलीं मुइकीगु कानून दु । रोमय् नं छाय् अथे मजुल । जिला थुलिहे जक बिचाः याना जुया । भाजु वज्राचार्य थज्याःपिनि मृत्युइ ख्वबि हाय्कीपिं शायद सुं नेपाःमि दैला ? यदि सुयां ख्वबि हाई हाःसां थ्व राष्ट्रघातया चिं बाहेक मेगु छु जुइ ।

वास्तवय् विश्वय् नेपाःया ख्वाः काचाकुन्तु यानाच्वंह्म फगत छह्म माणिकलाल जक मखु । जि स्यू थन तपाः ख्वाःपालं पुयाः देशयात नांगां पचि यायत आतुरपिं माणिकलाल थज्याःपिं ग्वाः ग्वाः दु । छगू पुच हे दु । राष्ट्रया लाफः पियाच्वंपिं व हिंसक जन्तुतय् फ्रं:गु दे दुने छगू ग्यानापुगु गुफाहे दु ।

आखिर जापानया लागि नेपाःया तत्कालिन राजदूत प्रकाशचन्द्र ठाकुरया पारिवारिक बाखं नं थथेहे मखा । पेरिसया चार्ल्स दे गाल विमानस्थलय् नेपाःया छह्म भूतपूर्व प्रधानमन्त्रीया प्रेमिकाया व्यागं चरेश जफत जूगु खँ नं पुलांगु घटना मखु ।

अक्र जितः लुमं । अथेहे छिदँ न्ह्यः जि भद्रगोल कयालखानाय् दुने त्रि. वि. वि. या आई. ए., बि. ए. परिक्षा सञ्चालन याकेतवनागु । परीक्षा निरीक्षकया रूपय् अन याय्माःगु छं दुगुला खःहे मखु । ३ घो, केवल अनया मेमेपिं (परीक्षाथ्यूपिं बाहेक) कैदीतलिसें खँ ल्हाय्गु अप्पो ज्याहे छु । थ्व कोलय् जि अन शाही नेपाली सेनाया छह्म ल्यायह्म कैदीयात नाप लाना । नकतिनिहे इहिपा जूह्म । वं जितः थःगु बाखं सापहे दुःखया भासं कन । व तःधंह्म मनूया ए. डि. सि. । को जुजु

बीरेन्द्र उबले युवराज तिनि । बेलायत बिज्या:गु । व ए. डि. सि. यात छह्म तसकं त:धंह्म मनुखं छग: ब्रीफकेश ज्वंके बिया त:गु । वास्तवय् वं उके दुने छु धँगु छुं मस्यू । तर लण्डनया विमान स्थलय् वँत ज्वन । ब्रीफकेश चायकल । दुने जायक गजि । वं गुलि थ:गु व कसुरया वारे स्पष्टिकरण बिल । छुं लगे मजू । तुरुन्त वँत नेपा: लितछ्वया हल । कोर्टमार्शल जुल । फिदँया कैद । व अपराधी साबित जुल । खँ क कं व ख्वल ।

"छन्त सुनां व ब्रीफकेश ब्यूगु ख: वँगु नां छाय् मकनागु सा ?" जि न्यना ।

"जि नां कनेगुहे गथे ? जित: सीगु इच्छा मदु" व हानं ख्वल । वया ख्वालय् स्पष्टत निरपराधताया सङ्केत दु । निर्दयीया भाव दु ।

कुतुकुलांवं वनेबले ह्मपिइस्से च्वनीगु थज्या:गु गुलिखे बाखँ लुया वै । धात्थें थज्या:गु त्राब्रनय् सत्यता धँगुहे मदुसा गुलि ज्यू धँथें च्वनीगु । थज्या:गु क्वपुं नव:गु सत्यताय् नेपा:या छुं हे स्वापू मदुमा गुलि ज्यू धँथें बिचा: वँगु । तर यथार्थ थौंया विश्वय् नेपा: धँगुहे थ्व क्वपुं नव:गु सत्यताया परिचय जुयाच्वन । त:तांखा:गु महल बंगलाय् च्वनेगु ह्मगस व न्हू न्हूगु कार गय्गु इच्छाय् त:धं धा:पिं तपा:ख्वा:-पालं पुयाच्वंपिसं देयात सा:गा: दयेकु दयेकुं यंकाच्वन । थुमिसं थ: त:धी जुइत राष्ट्रया छचोंनय् पला: छिनाच्वन । खँ लुमं लुमं नेपा: खँग्व: लिस्खे थ: जिवव छखे च्वनेगु इच्छा जुया वँगु ।

युरोपीय देत भ्रमण याना:जिगु नुगलय् दना वँच्वंगु थ्व भावना नैराश्यया छुमां मखु । दे दुने दँ दँ म्वाना: नं अनुभव याय् मफुगु कीगु राष्ट्रियताया अन्तर्राष्ट्रिय पौभा: ख: । देया मतिना सुयात मदै ? नेपा-लय् म्वाना: थ: नेपा:मि धका: गर्व सुनां जक मयाइ। थ:गु राष्ट्रियता इतिहास व अस्तित्व विश्व न्यंक थिना वंगु स्वय् मय:गु मिखा सुया

दइ । छीसं छीत छी धाय्‌त लिचिनेगु छाय्‌ छी ? तर ... तर ... गत्र गन मतिना याय्‌गु देया नामय्‌ ? ग्व गथे गर्व याय्‌गु राष्ट्रियताया नामय्‌ ? नैराश्यया आत्म प्रकाश मखु थ्व । यथार्थय्‌ छीसं छीगु देयात याय्‌गु मतिनायात लाकालुकु यानाच्वंगु थन। छी सकल जाना: छाय्‌िया तयागु थ्व राष्ट्रिय क्यब्य धाराब्रुरु यानाच्वंगु दु । वास्तवय्‌ नेपा: व नेपा:मिया नामय्‌ छीगु छ्गोमा कोखाय्‌त स्वयांच्वंगु दु । छथ्व: हिंसक जन्तुतसें नेपा:मिया लाकू हिकु ताना यंकाच्वगु दु । थ्व छथ्व: ख: माणिकलाल वज्राचार्य –इल्ल माणिकलाल वज्राचार्य । कुटनैतिक राजनैतिज्ञ... केवल प्रज्ञंहे प्रज्ञत । भि ख्वा:पालं पुयाच्वंपि । घजा: दूनेया तह्‌:त । जि स्यू थ्व भि ख्वा:पा:त उले मफुतले, घंजा: दूनेया तहा:त स्याये मफुतले थथे हे ह्माइपुक सास: ल्हाय्‌माली तिनि । थुमिसं छ्वाकाच्वंगु हाकुगु रङ्ग दे छगुलि ख्युंसे च्वनीतिनि । जि स्यू अन्तर्राष्ट्रिय दबुली काचाकुचु जुजुंयनाच्वंगु नेपा:या ख्वा: झीसं थ्व माणिकलाल वज्राचार्यया पुच:यात काचाकुचु याय्‌मफुतले चकंके फैमखु । नेपाली राष्ट्रिय इज्जत च्वापु थें यच्चुसे च्वंके मफय्‌कं सगरमाथा थें धस्वाय्‌ फैमखु ।

आशायाय्‌ शायद वैगु भविष्य थौं थें अन्तर्राष्ट्रिय ख्यलय्‌ वीर गोरखालीया छाती स्मगलरया तक्मा सुनां घाके मफयेमा । लाछि खिचायात थें प्रत्येक देया लुखाखरं ख्याना मह्‌येमा । सुभाय्‌ !

११०२ कछलागा

बर्लिनया पःखाः

र्जि बर्लिनया धरती पलाः तया जिगु जीवनय् थ्व छगू अप्रत्याशित घटना । थःगु थ्व जीवनय् बर्लिन वने खनिमखु धइगु थ्यंक ला र्जि गबलें बिचाः मयाना । तर थुलि अजूचायःपुक थन थ्यनी धकाः जीवनय् थौं स्वयां न्ह्यः र्जि कल्पना तकं मयाना । बर्लिनय् र्जि थ्यंगु छगू अजूचायापुगु घटना हे ला खः । छगू हे होटलय् च्वनाः प्यन्हु न्यान्हु खँल्हाबल्हा यानाच्वंपिं लिधँसाय् जर्मन बन्धुपिं भाजु हेल्मुट व एरविन पासा जुल । अँ पासा जुल, थौंया जमानाय् थुलि याकनं पासा जुल धायेबलय् गुलि पत्याः याये थाकु । थौं उज्व पिं हे पासापिन्सं थःगु म्हिचां दां फुकाः बर्लिन चाःहिके हयाच्वन । व न, थःगु दे, मातृभूमिया ल्वःवनापुसे च्वंगु खवाः जिमित क्यनाः आत्मसन्तुष्टि व आत्मगौरबया अनुभव यायेत, शायद ! जर्मन पासापिनि नुगलय् जिमिप्रति थुज्वःगु सद्भावना ब्वलना वःगुया कारण– जिपिं पत्रकार जुयाः खः वा नेपाः थें 'पाखे' देया मनूतय्त पाश्चात्य संसारया आधुनिक विकास क्यनाः अजूचायेके बीकेत खः, व नं मस्यू ।

तर, बर्लिन थ्यन, चिट्ठां लाये थें । अप्रत्याशित रूपय् । बर्लिनया लुमुस्सेच्वंगु सर्गःक्वय् दनाः र्जि सासः ल्हानाच्वना । जर्मनी

समाजया दत्थुइ च्वना: थ:गु चेतनायात न्ह्याकाच्वना। अथे ख,सां जि बर्लिनया थ:गु हे वासनायात अनुभव याये मफयाच्वन। जर्मन धरतीया थ्व जिगु ह्लापांगु स्पर्श नं मखु। म्यूनिख, स्टूत्रगार्ट, हायनओभरया वातावरणय् जर्मनया अनुभव ह्लापां हे याये धुंगु ख:। थथे हे जुया: जक ख:ला जि पश्चिम जर्मनीया सवा: काये मफयाच्वन। थ्व भ्रमण गुगु कथं छगू अप्रत्याशित यथार्थ जूवल उकथं हे थन दये न्ह्यव पश्चिम बर्लिन सम्बन्धी गुगु पूर्वधारणा म्हुगुलि जक जिके गुगु Excietment मव:गु ख:ला? न्ह्यागु हे जूसां कार स्टेरियों पिहाँवयाच्वंगु अब्बाया डिस्को संगीतया धूनय् बर्लिनया रंगीन सतकया दथ्थुं ब्वाँवनाच्वंगु मर्सिडिज बेन्चकारय् च्वना: वनाच्वनाबलय् द: दकलय् आनन्दित यानाच्वंगु वस्तु ख:— मोटरया कयालं वयाच्वंगु ख्वाउँसे च्वंगु फय्।

अथे हे २००० किलो मिटरया मोटर कारया सफरं याग्ला प्याग्ला वनेधुंकूगु जिगु नुगलय् उगु इलय् दकलय् तच्व:गु आकांक्षा ख: छक्व: याउँक दिपा कायेगु। छक्व: छिक तुति कत्र:लंका: साक्क न्ह्य: वयेकेगु। जिगु थ्व ला-ह्यिा शरीरया त्यानु-प्या:चा:या न्ह्यने बर्लिनया सौन्दर्य आकर्षित याये मफयाच्वन। उपाय्च्वं अप्रत्याशित कथं जिगु पला: बर्लिन भूमिइ न्ह्यानाच्वन अय्नं थ्व इलय् जिगु दुने छुं हे हलचल दना मव:। जिगु थ्व अनुभवयात जि दुवाला नं मच्वना। पश्चिम बर्लिनया दक्षिण-पूर्वया छगू सिमान्त लागाय् १६ ताँ या:गु छेँ क्वय् मोटर मघ्तूतले त्यानूचा:गुया अनुभव म्हो मजू। ह्लिनय् १२ ता: इलंनिसें सनिलय् छता: तक छन्ह्य: जुइक स्याक्क द्यना। पश्चिम बर्लिन थ्यने धुंका: सुखया ह्लापांगु अनुभव थ्व हे जुयाबिल।

थ: न्ह्यलं चा:बलय् पासा एरबिन दना: म्वा:ल्हुया च्वनेधुंकल। म्वा:ल्हुया: थ: नं तयार जुया। म्हय् आ: भचा स्फूर्ति खने दयाच्वगु दु। पश्चिमी संसारया अत्याधुनिक जीवन शैलीया सवा: काकेत हथाय् चा:म्ह पासा एरविनं दकलय् ह्लापां म्यूजु मारियानाप परिचय

याकाबिल। मय्‌जु मारिबा भाजु एरविनया केहें ! मारिया- चसी-चागु म्ह। तइस्सेच्वंगु पाइन्ट, उकियात हे ल्वयेक भच्चा ह्वारलां ह्वारलां लं। द्यःने साध्यः रंगया स्वीटर। ऊपायन्च बांलाःह्म मख्‌। तर हिसिचा दु। युनिभर्सिटी लेभलया छह्म विद्यार्थी, अंग्रेजी भासं बांलाक खँल्हा-बल्हा यायेफु। जिमिगु परिचययागु ह्लापांगु कालबिल कथं वं सकसितं न्यतालय्‌ चुप्पा नयाबिल। व्वीगु अश्लिलता, थन सभ्य संस्कारया दसि जुयाबिल। थःत असभ्य धायेकेगु साहस याये मफयेवं तच्वकं यःगु विषय हे Disco। मिलय्‌जुपिं पासापिं जक दुसा व चछि हे प्याखं ल्हुइत नं तयार। पश्चिम बर्लिन शहरया दत्थुइ छगू रेष्टुरां। रेष्टुरां दुने बिटलस्‌या 'ओ ब्लाडा-ओब्लाडी ......' या म्ये थ्वया-च्वन। मय्‌जु मारिया व जि प्याखं ल्हुयाच्वना। प्याखं ल्हुल्हु मारियां न्यन- "छितः सुयागु म्ये यः।" अंग्रेजी म्ये धइगु हे न्यने मनंह्म, जितः सुयागु म्ये यः धायेगु, लिसः बीत छक्वः अलमल जुल। न्ह्यागुसां छता ला धायेमाल। इज्जतया खँ। "इल्भिज्‌" जिगु लिसः न्यनाः मारिया तच्वकं ह्लिल। प्याखं पाः काकां वं न्वात "इल्भिज्‌ !" "थ्व ला बुरा-बुरितय्‌ हिरोका, थ्वइगु म्ये ला आजु पुलां जुइधुंकल। छि नं पुलां मनू थें च्वं। दः ला बिटलस्‌ व डोना समरया म्ये साप यः" खँ जुयां तुं च्वन प्याखं ल्हुयां तुं च्वन। दत्थुइ दत्थुइ Cold Drinks व बीयर त्वनाच्वना। रेष्टुरांय्‌, बारय्‌ चूरसया कुं त्वपुयातःगु ह्याउँ वाउँ मतया बुलु जलय्‌ दनाः थ्वःचा थ्वःचा ल्वाय्‌म्ह ल्यासेत बीयर त्वनाः जीवनया सवाः कयाच्वन। संगीतया धूनय्‌ प्याखंपाः कयाच्वना-बलय्‌ जितः त्यानुचाःगुया ला छुंति अनुभव मनू। तर थ्व जीवन शैली अभ्यस्त मजूगुलिं खःला थ्व वातावरणय्‌ सुख, आनन्द, उत्तेजना, छुं हे अनुभव मजू। सब्बु चाह्लय्‌ तक प्याखं ल्हुयाः जिपिं लिहाँ-वयाबलय्‌ मोटरय्‌ मारिया जिपिं नापं च्वंवल। अथें चं चं धाःम्ह, निगःति बीयर कुहाँ वनेधुंका व भच्चा उव्वः चंचं धाइगु जुल।

"जर्मन ल्याय्ह्म-ल्यासत Disco य् वना: प्याखं ल्हु वनीगु छाय् स्यूला ?" मारियाया थ्व न्ह्यस: न्यना: जिपिं अजुचाया, तर लिस: बियां त्व:ता 'मनोरञ्जनया निंतिं ।' थ्व खँ न्यना: वं जिमित ह्वा:य: हे तायकल थें "धत् ! छुकिया मनोरञ्जन धका: ? ल्यासें ल्याय्ह्म, ल्याय्म्हं ल्यासे मा: वयेगु थाय्या नां हे Disco Club ख:" वं थ्व खँ धया च्वंबलय् जिगु मिखाय् ह्वाच:या Disco Club या दृष्यत लुमना वल । प्याखं ल्हुल्हुं ल्याय्ह्मतय्सं ल्यासेत नापं खँल्हाना च्वन, दुगु, खजिया भा: क्व:छी थें । भच्चा लिपा ल्याय्ह्मत छह्म छह्मसिनं छह्म छह्म ल्यासे ज्वना: मोटरय् च्वना: अनथन मदयेक वन । मस्यु थ्व थनया संस्कृति हे ख:ला वा फेसन । तर मारियां थ:गु ख्वा: लिक लिक हया: तत:सलं धयाच्वन "जिपिं Free Berlin या जनता ख:, जिपिं थें उन्मुक्तपिं सु दइ ? जिमिगु जीवन स्वर्गीय जीवन ख: ! बर्लिन स्वर्ग ख: !" वयागु थ्व सलय् देश प्रेमया अनुराग नं दयेफु, अथेसां बीयर ल्वाकज्या:गु वयागु सासलं प्रसारण यानाच्वंगु वयागु थ्व खँ क्वण्डे ल्हुय् वयेकी थें यानाबिल ।

ई न्ह्याना वन । बर्लिनया जीवन अनुभव याकेगु निंतिं जर्मनया पासापिन्सं थ:गु हे कथं कुत: यानाच्वन । बारय् यंकाच्वन । थियटरय् यंकाच्वन । तत:धंगु कारखाना, जर्मनया जीवनय् वैज्ञानिक उपलब्धिया करामतत क्यनाच्वन । चिडियाघर, राष्ट्रिय संग्रहालय, राज्य पुस्तकालय, कनसर्ट हल निसें कया: Live Show या क्वथाय् तकं दुतयंकल । जिला छह्म पाहाँया रूपय् वनाच्वनाह्म उमिसं गन गन यंकल अन अन वनाबीगु शिष्टता ख:— जि व शिष्टतायात पूवंका च्वना ।

मोटर गन वनाच्वन जिमिसं मस्यू । पासां धा:कथं जिपिं बैंकय् वने त्यनागु ख: । जर्मनया बैंक— जिगु कल्पना— कीगु नेपाल बैंकया छें स्वयां नं भराय् खा जुइमा: । भव्य भवन । ग्वा: ग्वा:

कर्मचारी । इगःगिगः मनू । तर पलख लिपा हे मोटर दित । छगू फूटपाथ सिथय् । बैंक थ्यन, कुहाँ वयेमाल धइगु संकेत बिल । जिगु मिखां धाःसा बैंक धाये बह:गु ततःखागु छें स्वः जुया । छें स्वस्वं अनुमान याः जुया । उबलय् पासां ब:चा धंगु टेलिफोन बुथय् दुहाँवन । वं जिमित अन हे वयेत सःतल । न्ह्यगः दराज । तग्वःगु दराज पाय्-ग्वःगु । "बर्लिनया बैंक थ्वहे खः' दराजयात क्यनाः पासां धयाच्वन । ख्याःयाःगु धकाः पत्याः मजुसें त्वालां च्वना च्वना । तर पासां धाःसा ह्मिचां थःगु Code Card लिकयाः दराजया प्वाः छप्वातय् दुतछ्वत । दराज घ्वाराक चाल । दुने ला कम्प्यूटर जुयाच्वन । दराजया खापा चायेवं कम्प्यूटरं न्यन "छिगु Code Number गुलि ?" थःगु नम्बर धायेवं हानं कम्प्यूटरं न्यन "छितः गुलि दां माल" "न्यासः मार्क" ।

"थासे छक्वः चेक याना स्वये, छिगु खाताय् उलि दां दुला मदुला ?"

भचा जायेकाः हानं कम्प्यूटरं न्यन 'छितः गुलि वंगु नोट व चाचू माः"

"सच्छिछ वंगु प्यपाः, न्येतका वंगु छपाः व मेगु चाचू"

जिपिं अथें ज्यः जुयाः स्वया च्वनापिं उद्भिमय् गथे धाल अथे हे कम्प्यूटरं सच्छिछ वंगु प्यपाः, न्येतका वंगु छपाः व मेगु चाचू दां पिहाँवःबलय् जादुमन्तर स्वया च्वना थें जुल । धात्थें थ्व विज्ञानया चमत्कार जक मखु मानव जीवनया सुविधाया नं चि खः । छपाः चेक हिलेत घण्टौं घण्टौं पीमाःपिं नेपाःमिया निंतिं ह्मगसय् ह्मनाति हे । Public Health Centre य् डाक्टरया ज्या याइह्म कम्प्यूटर, रेलवे प्लेटफार्मय् नसा त्वंसा मिया च्वनीह्म कम्प्यूटर । मेट्रोया टिकट चेक याइह्म कम्प्यूटर । मोटर पार्कय् मोटर दुत पित याकीह्म कम्प्यूटर ।

थः कतःया नातां कृपा यायेगु, घृणा यायेगु वा पनपक्ष यायेगु मानवीय विकृति मुक्त– कम्प्यूटर ! ढिला सुस्ति व भ्रष्टाचारी मनोवृति मुक्त-कम्प्यूटर ! मनूया पक्षपाति म्हपुया थासय् मेशिन ! शायद उकि हे जुइ बर्लिनवासीतय्सं स्वर्गय् च्वना च्वंपिं थें तायेकीगु ।

धात्थें सुख दुःख धइगु आखिर छु ? मनूतय् नुगः हे मखा। मनूतः नुगःयात लिच्वः लाकीगु जःखःया वातावरण हे मखुला ? मखुसा थ्व हे बर्लिन– थनया रिचस्टाग (REICHSTAG) या दुने अडल्फ हिटलरं याइगु छगू छगू उजं, छगू निर्णयपाखें बर्लिनयात नरक भावित याकाच्वंगु खः। विश्व मानव समाजया निंतिं बर्लिन दुःखया धुकू जुयाच्वंगु थौं, बर्लिनवासीत तिं तिं न्हुयाच्वन– Free Berlin स्वर्ग खः ।

जर्मन पासां दुतयंकूगु छगू रेष्टुराँ ! रेष्टुराँ दुने नं मेगु क्वथा । क्वथा धायेगु नं गथे ? छचाख्यरं टेलिफोन बूथ थुज्वःगु चिकचा चिकचा कूगु क्वथाचा । क्वथाचाया दुने ह्लाय्कंक्रयाः । छगः डचमार्क प्वालय् कुतकेवं ह्लाय्कंक्रयाः चालाबी । ह्लाय्कं नं खने दइ– बुलुसेच्वंगु जलंखयाच्वंगु क्वथा । क्वथाय् दथुइ नाइस्सेच्वंगु लासा । लासाय् ......, अँ ! लासाय्, लासाय् छह्म नांगानचिह्म मिसा । स्वर्ग धाःगु बर्लिनया परित शायद ! तर, थनया परितय्सं थःगु नांगा पचिह्म ब्वया सौन्दर्यया व्यापार यानाच्वन । थ्वइत Peep Show धाइगु जुयाच्वन। पिहाँ वयेवं जर्मन पासां न्यन 'गय् च्वं ताल ?' जि लिसः मबिया । तर वयागु न्ह्यसलय् 'बर्लिन स्वर्ग खः' धइगु अभिमानया किचः दु, जि बांलाक चाः ।

स्वर्गया अर्थ बीयर नवःगु सासः वा ल्याय्ह्मं सालायंकाच्वंह्म ल्यासेया यौवन खः, जि मस्यू । स्वर्गया परिभाषा कम्प्यूटर युगया बर्लिन समाज खः वा मिसातय् सौन्दर्ययात व्यापारिक वस्तु थें

कारोबार जुइगु बजार ख, जि मस्यू । बर्लिनया पासापिसं बर्लिन-यात स्वर्ग खः धइगु गर्व यानाच्वन । अभिगु स्वर्गय् जि नरकं वयाह्म थें तायेके मफुत ।

बर्लिन वंसांनिसें जिपिं पासा एरविनया क्वाटरय् च्वना च्वनागु । जिपिं वनाबलय् वया कलाः क्वाटरय् मदु । थनि निला न्ह्यव उपिं ग्रीक वनेत पिहाँवंपिं । निलाया दुने एरविनया छेँय् छु गथे जुयाच्वन धइगु वं मस्यू । वास्तवय् व छेँय् मदुबलय् वया म्ह्याय् व कलाः नं जर्मनं पिने चाःह्यू वनाच्वंगु जुयाच्वन । जिपिं वनाः प्यन्हु लिपा कलाह्म थ्यंकः वल । तर अजूचायापू- लां लां कलाः भात बायाच्वन, थौं नापलात निम्हेसिकें छु उत्सुकता मदु । मात्र Hello ! या औपचारिकताय् पूवन । कलाः-भात धाल, खःला मखुला ? जिमिसं पत्याः याये मफया च्वन । न लसता दु, न आत्मियतां जाःगु तं हे दु । आखिर उभिगु त्यपु जीवनय् जिपिं स्वापू जुयाविया ।

"एरविन, छं छिमि कलाः नापं परिचय नं याके म्वाःला ?"

एरविनं थःगु गल्ति वाःचायेकल । मछालाः ह्लाय्पंच्वका ह्लाउँकल । परिचयया औपचारिकता क्वचाल । सुथसिया कौला तयार जुल । टेबुल जःखः जिपिं, कलाः भाःत चुलिचू । टोष्टय् जाम इलाच्वंह्म एरविनं चकुया च्वकाय् किनाच्वंगु जाम म्ये पयर्थ्य कला म्हेसित न्यन "थ्व न्हु मछि छ गन ?"

"जि नं चाह्यू वनागु ।"

"गय् च्वं ले सफर ?"

"ठिक हे जू, छंगु गय् च्वं ?" थुथाय् तक उमिसं ताकां तुकं अंग्रेजी खँ ह्लाना जिमिगु सहभागितायात मू बियाच्वंगु खः । तर, उबलय् एरबिनं जर्मन भासं छु न्यंगु खः कलाःह्म तंचाः सलं जर्मन

भासं लिसः बिल । लिपा निम्हेस्यां तःतःसः जुल । उमि ल्वापु जू धइगु अथें थुइका । कलाःह्म प्वलातःगु हाफ ब्वाइल ख्येँय् न हे मनसें जुरुक दनाः बाथरूम धन । भचा जायेका बाथरूमय् Shower चायेकूगु सः तायेदत । शायद म्वःल्हुयाच्वंगु जुइ । उपिं ल्वाःगु धकाः जिमिसं थुइ धुंकाः नं थुकियात कयाः एरविनयाके छुं हे मन्यना । एरविन जि स्वयां फिदँ क्वकालि । वया कलाः ला अझ क्वकालि तिनि । ल्याय्ह्म ल्यासेया नुगः थथे भावुक जुइगु व आवेशय् वइगु स्वाभाविक हे तायेकाः सुम्क हे च्वना । छक्वः बजार चाहिला वया । क्वाटरय् वयावलय् एरबिनया कलाः पिहांवनेगु लं पिनाः लिफ्टं कुहांवयाच्वन । छ्वदुक नापलात ।

"गन …… व्याय् त्यना"

"Lunch …… याः वने त्यना"

"छाय् …… सुनां Lunch या निंतिं सःतातःगु दुला ?"

"मखु …… थौं रेष्टुरांय् Lunch नये धकाः"

वं थथे धाःगुया कारण जिमिसं थू । थ्व कलाः–भाःतया ल्वापुया कारण खः ।

"मखु थौं छि जिपिं नापं हे Luhch यायेमाः" थौं जिमिसं Nepali Dishes नके"

"धात्थें खःला …… ?"

"पक्का …. " थ्व खँ न्यनाः ववा नुगः हिल । छक्वलं जिगु ह्लाः ज्वनाः वं लिफ्ट दुने सालाकाल । जिपिं सकलें क्वथाय् दुने थ्यन । वास्तवय् नेपाली नसा नके धकाः ला वया भाःतयात ह्लापा हे धया तये धुंगु । अथे खःसां कलाम्हेसिनं स्वयेबलय् वयागु निंतिं हे जिमिसं नेपाली नसा ज्वरे यायेत्यंगु धकाः तायेकल । Lunch यायेगु ई त्यये धुंकल । लं त्वःताः Kitchen य् वना । छन्हु न्ह्याव हे सुपर मार्केट

वनाः सकतां ज्वलं न्याना हये धुंगु । मायकेँ, छ्वों-आलु, आलु-अचार, छ्वयेला ।

"जित: नं छिमिगु नसा धासा दयकेगु स्यना ब्यु" धाधां कलाःम्हेसिनं जिमित ग्वहालि या वल । अंग्रेजी बांलाक खँ ल्हाये सः । मिसा हंगेरीचत्रंह्म जुयाच्वन । स्वदँ दत इहिपा जूगु । निदँ दुह्म म्ह्याय् दु । वं तरकारी तायेगु, थलबल सिलेगु यानाः ग्वहालि यानाच्वन । खँय् खँय् वं त्वाक्क धाल– "जिमि भाःत एरबिन भिंह्म मनू मखु"

जिमिसं छाय्, छु कारणं धका न्यनेगु ला खँ हे मखुत । गुम्क खँ जक न्यना च्वन । वं हे धया हल ।

"व गुलि मभिंह्म मिजं स्यूला ?" जिमिसं छय् जक वाना-बिया ।

"निला तक गन गन वनाः सु सु मिसात नाप चाहिला वल, अरु वया हे छु छु खँ"

उबलय् वं जिके न्यन "छं इहिपा याये धुन ला ?"

जिके लिसः मदु । लिसः मबिया ।

"एरविनं जितः छु धाःगु स्यूला ? व मदुबलय् मेःह्म मिजं नाप च्वना हुँ ? वाहियात ...."

वं तं चाः सलं धाल "थः ह्लि ह्लि न्हू न्हूपिं मिसातनाप च्वं जुइ, अरु जितः थुज्वःगु न्ह्यसः ।" जितः वयागु खँ खः ताल । एरविनं अथे धाःगु खःसा थ्व अन्याय खः, धाये मतिइ जुल । बिचरा मिसा थः भाःतप्रति गुलि अनुरागी जुइ, गुलि आशक्त जुइ । भाःत जुलं अथे ।

खँ न्ह्याना च्वन । "एरविनं न्हू न्हूपिं मिसा पासा दयेके ज्यूसा जि जक न्हू न्हूपिं मिजं पासापिं दयेकः जुइ मज्यू धइगु छु ? मखुला ? जि नं धयाबिया बुलगारियाय् चाह्यू वनाबलय् निह्म मिजत नाप-

ला:गु, साप मिपिं, उपिं नापं च्वना, उपिं नापं चा:हुला। वास्तवय् थ्व वइत मा गु खँ हे मखु। थ्व जिगु वैयक्तिक मामिला ख:। थन तानाशाही चलय् जुइ मखु, जि थौंया Free Berlin या मिसा ख।"

जि थ्व मिसाप्रति कन्नाचायापुगु मिखां स्वयागु ख:। नुगलय् सहानुभूति ब्वलंकागु ख:। ववागु लिस: न्यना: जि सातु वन। तर, वं सातु का:गु सलय् नं वहे Free Berlin या अहं दु। बर्लिनयात स्वर्ग खंकीगु अनुभूति दु।

Free Berlin या अर्थ छु? जि थुइके मफुनि। जि उमिके थुकिया अर्थ न्यनागु नं मदु। उमिसं कंगु नं मदु। अथेसां नापला:पिं न्ह्याह्म नं ल्याय्ह्म ल्यासेतय् म्हुतुइ थ्वहे।

"बर्लिनय् छगू हे इलय् स्वंगू स्टेशनं थी थी स्वंगू रेडियो कार्यक्रम प्रसारण जू"

"बर्लिनय् स्वंगू च्यानल टेलिभिजन प्रोग्राम प्रचार प्रसार जू"

"बर्लिन सम्पूर्ण जर्मनय् स्वयां उप्व: सुविधा दु, स्वतन्त्रता दु"

"बर्लिनय् सकतां सकतां दं"

"बर्लिनय् मदुगु छु दु?"

"बर्लिन सुख, सुविधाया केन्द्र"

बर्लिनवासीतय् तर्क - थ्व ख:। बर्लिनवासीतय् धारणा - थ्व ख:। जि थ्वइत छक्वा: लुमंकेगु खँ थें जक न्ह्यपुइ तिकातया। मस्यु तिकातयागु थ्व लुमन्ति गनं, गबलें ब्वलाजकं वइगु ख:ला? तर, जि बर्लिन स्वयाच्वना। बर्लिन स्वयेत त्यानु मचासें चा:हुला जुया। पासापिंसं चाहिकाच्वन।

छन्हु बर्लिनया Free Berlin Radio या स्टूडियो स्वया:

लिहाँवयाच्वनाबलय् बर्लिनया नुग धका: धयात:गु कुरफरस्टेनडाम (KURFORSTENDAMM) बजारया छखे सिथय् मोटर दिके यंकल । मोटरं कुहाँ वयेवं लिकसंच्वगु छखा तसकं तजा:गु न्हू छाँटं दयेकात:गु छेँय् दुहाँवना । वास्तवय् थ्व ला छेँ मखसें चर्च जुयाच्वन । छथ्व: बुरा बुरि व मिस्त, मस्त अले च्याह्म फिह्म बाछ: वंपि मिजंत नं प्रभु यशुमसियां मूर्ति न्ह्य:ने छचं क्वछुना: तच्वकं शान्त सौम्य वातावरणय् प्रार्थना यानाच्वन । छचाखेरं रंगीचंगी ह्वायकं दुगु भरायखागु थ्व चर्च ! थ्व चर्चया पिनेसं भौतिक जीवनय् लिमला: फमला: तक्यनाच्वंपिं ग्वा: ग्वा: मनू, मोटर, बस, मोटरसाइकलया न्यने मज्यूगु हा:स: । तर बहे बजारय् दत्थुइ धस्वाना च्वंगु थ्व चर्चदुने थ्व 'शान्तमय' वातावरण । पलख दने मखनि पिने ब्वनाहल । जि अजूचाया । थन ह:गुया अर्थ छु ? पासां छु छस: नमवासें पला: न्ह्याकल । ल्यू ल्यू वना । लिकसं वहे चर्चया लिकसं छगू पुलां पह:या त:जा:गु छेँ दुने यंकल । छेँया पिने प्यखें तत:ग्व:गु घरि खनाबलय् घण्टाघर धका: बिचा: यानागु । तर, मखु खनि, थ्व नं चर्च हे जुयाच्वन । पुलांगु चर्च । थौंकह्लय् मनूत थन वया: प्रार्थना या: मवये धुंकल । तर, थन प्रार्थना या: मव:गुया कारण चर्च पुलां जुया: मखु । थ्व चर्चयात हे लिकसं च्वंगु न्हूगु चर्चय् ल्ह्य:गु जुयाच्वन । थुकिया कारण जिं न्यने हे मला:नि पासा एरविनया स: पिज्वल–

"निगूगु विश्व युद्धय् थ्व चर्चया गजुलि हे बम मूगु ख: ।' वं धायेगु क्वमचायेकूनि जिं छचं थस्वका । धात्थें च्वय् ला ह्वांग हे जुयाच्वन । Europa Centare या बहे लँपुं ह्लि च्याधु फिधु जुयाच्वना थ्व स्वया: न्ह्यव गुबलें थ्व चर्चया थ्व दुर्गति पाखे मिखा मवं ।

"युद्धया इलय् बमया पाखें थ्व चर्च गुकथं दुनावल थौं नं उकथ हे तिनि ।" पासां कनायंकाच्वन "दुना व:बलयसिया ल्वहँ, अप्पा, चाग: सकतां गन ख: अन हे तिनि"

छचाखेरं द्वँचिनाच्वंगु ल्वँ कुच्चा, बाकुबिकुया वातावरणं पासाया खँया सत्यताया दसु ब्वयाच्वन । जि मिखा ब्वयाच्वना । चर्चया अंगलय् कियातःगु रोमन शैलीया कला, यशुमशिहाया जीवनीया रंगीबिरंगी किपा, किपातय् थाय् थासय् किना-च्वंगु ख्वाँ, शायद थ्व नं बम व बारुद्वया कुँगयाच्वंगु खःला ? ७५,००० टन बम मूगु निगूगु विश्व युद्ध थ्व चर्च जक मुक्त जुइ फइगु ला ख हे मखु । युद्ध क्वचाःगु प्यंगू दशक फुइ धुंकल, थौं तक नं युद्धया भग्नावशेष अथें ल्यनाच्वन । बर्लिन शहर छम्हुजि नःलिह्म भौमचा थें क्वः क्वः धाः, तर शहरया दत्थुइ गजू मदुगु पौ मदुगु थ्व चर्च वा मदुह्म बुरि थें छ्यातौं । जि मचायक न्यना- "थौं तक छाय् मदयेकुसे थ्व चर्च अथें तयातःगु जुइ ?"

'थ्व चर्च दयेकेगु ?" पासाया सलय् तसकं अजूचायापुगु भाव दु "थ्व ला विश्व युद्धया चि खः । विश्व युद्धय् जूगु विध्वंश व नर संहारया म्वानाच्वंगु चि । युद्धया चि कथं ल्यंकातय्गु निंति हे बर्लिन-वासीतय्सं थ्वइत गथे खः अथे हे तयाः थुकिया पलेसा लिकसं न्हूगु चर्च दयेकूगु खः"

पासां थ्व निगू चर्चय् ब्वनाहःगुया आशय जि नर्कतिनि थू थें मथू थें जुयाच्वल । वं धयां तुं च्वन-

"थ्व ध्वस्त जुयाच्वंगु चर्चं जिमित युद्धया ग्यानापुगु किपा जक क्यनाच्वंगु मखसें युद्धलिसे घच्चायेका नं बियाच्वंगु दु ।"

तसकं भावुकतां जाःगु थ्व सलय् विश्व युद्धया अपराध जन्म जूगु जर्मन भूमि प्रायश्चित यानाच्वंगु कथं जक जितः अनुभव जूगु मखसें जर्मनया न्हू पिढीया नुगलय् शान्ति व मानवताया चुलि जाया च्वं थें ताल ।

ह्लाचःतक थुमिसं Free Berlin धकाः कनीगु महात्म्य खनाः

बाक्क दिक्क चाःह्म जि, जिगु ह्मार्येपनय् एरविनं कनाच्वंगु युद्ध प्रतिया अस्वीकृतिया सलं छगू अप्रत्याशित आकर्षण थनाबिल । Berlin – Free Berlin जक मखु New Berlin नं खःला धइ थें च्वन ।

हिटलरयात भौतिक रूपं जि मखं. मस्यू । तर, ऐतिहासिक दुवातय् गन गन हिटलरयात छ्वदू अन अन वयागु ह्मातय् हि ख्वों थाःगु बाह्नेक छु खनें मदु । हिटलरया स्वस्तिक चि पतिकं मानवताया लाफः पियाः यछ्खानातःगु दृश्य बाह्नेक मेता खंके मफु । खः, 'जितः लुमं वं नर संहारया ल्याः हिटलरया फासिष्ट ह्मगसया वेँसू नं यानाः विश्वया न्यागू करोड मनूतय्सं थःगु जीवन फुके माल । स्वंगू करोड न्ययेगू लाख मनूत अपाङ्ग जुयाः म्वाये माल । करोडौं मनू छेँ कु मदयेकाः उखेंलाः थुखेंलाः मदयेक भः भ न्हुइ माल । थौं बर्लिनया दुवातय् न्यासि वनं . छक्वः ह्मानं हिटलर लुमन । लुमनेवं ग्याँस च्यःम्ब य् नौ जुइन्ह्यः चिल्लायूदपि अल्याख अबोध, निरपराध मनू लुमन । हिटलर प्रतिया घृणा थौं छक्वः ह्मानं न्हू जुयाः म्वाना वन । जि छक्वः लिकसं च्वंह्म पासापाखे भिखा ब्वया- थ्व नं जर्मन खः- थ्व नं हिटलर भूमिया नागरिक खः । तर ईंया करीनत, गुलि अजू-चायापु, ह्मिगः रिचस्टाग REICHSTAG (संसद भवन) या न्ह्यःने दनाः हिटलरं जवगु ल्हाः जक ल्ह्वनेवं थुकिया समर्थनय् थःथःगु ल्हाः ल्ह्वनाः 'हाइ हिटलर' धकाः तिं न्हुइपिं जर्मनत ! हिटलरं जक धायेवं भिखा तिसिनाः युद्धया मिइ ह्वब्वां वनीपिं वहे जर्मनवासीतं थौं युद्ध खनाः घच्चाः । हिटलर खनाः कुचाः । थुकिया दसु पासा एरविनं क्यने यंकूगु निगू चर्चं खः । थुकिया दसु जर्मनया छह्म ल्यायह्म पासा स्वयं एरविन नं खः । थातेयें वया भिखाय् ह्मिगःया गेस्टापो सिपाहीतय्सं यानाच्वंगु अपराधया प्रायश्चित जि खना । उगु इलय् एरविनयाके जि निता प्यता खँ न्यनेगु तच्वकं चाहना यानागु खः, न्यनेगु वातावरण

ब्यमा: नं न्यनेगु साहस याये मफुत । जि छुं खँ मन्यना ।

जर्मन पासापिनि थ्वं थ्वये संकेता कथं एरविनं चाःहिकेगु, नके त्वंके पाः थ्वचाले । पासा हेल्मुटं पाः लःल्हाना काल । आः वं हे चाहिके यंकाच्वन । बर्लिनया छगू तच्वकं तःधंगु Super Market चाहिले धुनेवं जिमिगु मोटर बर्लिन शहरया भच्चा सिथय् थ्यंकाः दित । अन थ्यनेवं सिल, थ्व ला छगू स्टेडियम जुयाच्वन । शायद अन गुगुं कासा दुगुलि क्यनेत हःगु ला । तर जिपिं त्वःताः मेपिं सुं मखना बलय् अन कासा मदु धइगु अथें थुइका । वास्तवय् थ्व ला ओलम्पिक स्टेडियम जुयाच्वन । लुखाय्सं थनातःगु सिमेन्टया निगः थांया दत्तुइ यख्खानातःगु अन्तर्राष्ट्रिय ओलम्पिकया चिं खना । स्टेडियमया दुने स्टेडियमया भव्यता स्वयेत जिगु मिखा ब्वांवनाच्वन । निगूगु विश्व युद्ध न्ह्यः विश्व ओलम्पिक कासा थन हे जूगु । अथे ला थ्व स्वयाः न्ह्यः म्यूनिखय् नं आधुनिक ओलम्पिक स्टेडियम व गां स्वये धुंगु खः । तर, म्यूनिखया ओलम्पिक गां (OLYMPIC VILLAGE) चाःहुलाबलय् यात्रानुभूतिया सुखं स्वयां मृत्युबोध ख्यानाबिल । स्टेडियम व टावर स्वये धुंकाः कासामित च्वनीगु छें स्वयाच्वनाबलय् जर्मन गाइडं १९७२ स इजरायली कासामितय्त 'ब्लायक सेप्टेम्बर' गुरिल्लातय्सं याःगु निर्मम हत्याया विवरण न्यकूबलय् मृत्यु गनं थःगु हे लिक्क कथें ह्यु चिं चिं मिनाबिल । अन स्वयालःगु सम्बन्धित कासामितय् निपा जक लाबाक लाबाक मिखाय् वयाच्वन । अपाय्‌जिगु म्यूनिख ओलम्पिक कम्प्लेक्स गुकिया वास्तुकला व निर्माण शैलीयात कयाः संसारय् बय् बय् जुल । तर, स्थिति जिगु लागि म्यूनिख ओलम्पिक स्टेडियमया लुमन्ति धइगु हिंसा व मृत्यु जुयाबिल । उकिं म्यूनिख ओलम्पिक स्टेडियम स्वयां थ्व गाःकं पुलां खने दुसां अन दुने च्वनाः छचाखेरं स्वयाच्वनेबलय् छगू न्ह्याइपुगु अनुभव जू । जि स्टेडियमया प्याःपिटय् च्वं च्वय् जुयाः आनन्दया अनुभव याः जुया । उबलय् हे

पासा हेल्मुटं ह्ला: ज्वना: जित: सालायंकल। स्टेडियमया मूलुखा न्ह्य:ने अंग:पाखे पतिचा सुया: वं द: छु ख्यनेत कुत: यानाच्वन। जि वं क्यंपाखे हे मिखा ब्वया व ला छगू ल्वहँ-पौ (शिलापत्र) जुयाच्वन।

"थ्वहे स्टेडियमय् सन् १९३६ स विश्व ओलम्पिक जूगु ख:, गुकिया उद्घाटन हिटलर थ:म्हेसिन या:गु ख:, गुकिया ल्वहँ-पौ थ्वहे थासय् तयात:गु ख." पासा अन अंगलय् च्वंगु ल्वहँ-पौ क्यं क्यं धया-च्वन।

'तर छता खँ स्यूला, थौं थन उगु ल्वहँ-पौ मदये धुंकल, कीसं गुगु ल्वहँ-पौ खनाच्वना थ्व ला स्टेडियम दयेवं गुया जक ल्वहँ-पौ ख:, हिटलरया नां दुगु व हिटलरं उद्घाटन या:गु खँ दुगु ल्वहँ-पौ ला थन मदये धुंकल"

"मदये धुंकल ...... ? छाय् स्यन ला कि ? सुनां ख्वुया यन ला कि छु ?" उत्सुकतावस जि न्ह्यस: तया।

"अथे मखु, उगु ल्वहँ-पौ थनं चीका छ्व:गु ख:। सन् १९४५ मे २ तारिख कुन्हु हिटलरया बर्लिन पतन जू कुन्हु विश्व युद्धया योद्धा-तय्सं थन च्वंगु हिटलरया बयान यानात:गु हाकुगु दुरुल्वहँ लिकया बिल।' व तच्वकं गम्भीर जुयाबिल "थ्व हिटलर प्रति दयाच्वंगु मनू-तय् घृणा व तंया चिं ख:। हिटलरं यानावंगु अपराध प्रति ब्वलासा ख:।" पासाया खँ न्यना: जि कसंग वंह्म मनू थें जुल। धात्थें हिटलर प्रति मनूतय् गुलि तच्व:गु घृणा, गुज्व:गु तं। आखिर फ्यूहरर जुया: विश्वय् थ:गु साम्राज्यया ध्वाँय् ब्वयेकेगु नामय् मनूया हिं म्व:ल्हुया: आत्मसन्तुष्ट कायेत स्वयाजूह्म व नाजी नेता विश्व मानव समुदायया शत्रु ख:। थ्व लिच्व: हिटलर व्यक्तिप्रति मखसें, युद्ध प्रति ख:। विध्वंस व संहारया विरोधय् ख:। हिटलर प्रति मनूतय् थुज्व:गु

असन्तोष धइगु हे मनूया दुनेच्वंगु शान्तिया कामना ख:। ममूत युद्ध खना: गुलित घच्चा: धइगु यथार्थयात थ्व सत्यं दसु ब्वयाच्वंगु दु।

छन्हु न्ह्यव: पासा एरविनं कुरफरस्टेनडामय् च्वगु भ्वाथ:गु चर्चाया विषय धा:गु खँ लुमना वल। आ: जिक्व दनाच्वंह्म पासा हेल्मुटं कनाच्वंगु खँय् नं उज्व:गु हे आशयया किच: लुयाच्वन। कुर-फरस्टेनडामय् भ्वाथ:गु चर्चाया अवशेष व रुहलेबेन (RUHLEBEN) या ओलम्पिक स्टेडियम दुने विस्थापित हिटलरया ल्वहँ-पौ निगुलिसनं जि थौंया मनूया मानसिकता भयबियाच्वंगु खना। थौं तकनं हिटलर म्वानाच्वंगु जूसा जि लिक्क दनाच्वंह्म जर्मन पासाया छातिइ नाजीया हाकुगु स्वस्तिक तवमा भ्याना: राइन, हाभेल, दानयू, भोल्गा, साइन वा थेम्सया लखय् हि बा: वयेकेत बाध्य, विवश जुया-च्वनिगु जुइ। तर थौं हिटलर व विश्व युद्धया नामय् हे ई थु थु याना: थुपि आत्मसम्मान पूर्वक दनाच्वंगु दु। 'जर्मन' धइगु अहं व घमण्डया पलेसा भातृत्व व मानवीयताया स्वां ह्वयेकेत कुत: याना जूगु दु। आखिर Free Berlin अर्थ थू थें थू थें जुल।

बर्लिनया दुने थ्व:न्हुमछि च्वनेधुन। उजिमछि चाहुले धुन। स्वये धुन। अहो थौं वलत जिगु नुगलय् छुं छुं अनुभव जू थें जुयाच्वन। बर्लिनया बातावरणय् जि छुं खंका थें जुल। गनं गनं जिगु नुगलय् गुनां तच्वकं आश्वस्त याकू थें ताया वल। युद्ध या:गु शान्ति परि-कल्पना थौं न्ह्य:ने थीक थीक व:थें च्वनावल। धात्थें मनूतय् नुगलय् युद्ध प्रति ब्वलना वयाच्वंगु थुज्व:गु घृणां शान्तिया लुखा चायेकाच्वंगु दु। जर्मनया पासापिं व उमिगु थ्व भावना लुमंका: जि विश्वस्त जुया। थौं मनूतय्के ब्वलनाच्वंगु थ्व भाव ह्निग:या युद्धया विरोध व प्रायश्चित जक मखसें कन्हय्या संभाव्य युद्धया अस्वीकृति न ख:।

लिपा लँय् ववं पासा हेल्मुटं धया: दिल। उगु स्टेडियमय्-

च्वंगु हिट्लरया ल्वहँ-पौया दुरूव्वहँ तयाः विश्व युद्धया शहीदतय् स्मारक दयेकातःगु दु हँ ?

बर्लिन दुने तःगू संग्रहालय खना । संग्रहालय दुने गोथे, फेडरिक लुडविग, मार्क्सया जक मखसें विसमार्कया नं प्रतिमा खना । तर हिटलर गनं मदु । प्लुटजिनसी (PLOTZENSEE) या स्मारक नाज़ीतय बर्बरता व यातनाया कारणं मृत्युया म्हुतुइ लाःपिं अल्याख मनूतय् लुमन्तिइ दयेकातःगु छगू भव्य स्मारक । ह्मिगः गुह्म मनूत जर्मनतय् बम व गोलि कयाः मृत्युया सासः ह्लायेमाल, थौं वहे मनूतय् स्मारकय् जर्मनतय्सं हे स्वां च्छानाः ख्वबि तिकि नंकाच्वन । मनू ईया दास खः बा मनूया चाहना कथं ईया घःमाः-हीके फु, जि थुइके मफयाः च्वन । तर, विश्वय् नाजी साम्राज्य दयेके धकाः ह्मगस खंकाच्वंह्म हिटलर ! हिटलरया थःगु दे जर्मन दुने हे थौं हिटलर म्वाये मफुत । प्लुटजिनसीया स्मारक न्ह्यःने छ्य क्वछुकाः यक्व जर्मनत ख्वयाच्वगु जि स्वयाच्वना । जिगु निंतिं तःधंगु सन्तुष्टि थ्वहे जुल । विश्व दिग-विजय याये फुगु जःगु चूपि दुह्म सम्राट अशोक कलिंगया संग्राम लिपा बुद्धया गुलपाखय् शान्तिया संजीवनी माः जूगु खँ लुमना वल । जि मनंतुना निगूगु विश्व युद्ध नं सम्पूर्ण मानव जातिया निंतिं कलिग संग्राम जुइमाः । थ्व युद्धया विराम जक मखु, पूर्णविराम जुइव्यु । जिगु नुगलय् थुच्वःगु चाहना व भावनायात वास्तवय् थ्वहे बर्लिनया चा, लः, फसं ब्वलंकाच्वन । जिगु बर्लिन यात्राया लबः थुलि हे जक जूसां जि गाक्क फुदने, गाक्क लुदने ।

बर्लिन थ्यंगु छवाः फुइधुंकल । ई वंगु वाःचाः मदु । वने थाय् स्वये थाय् छुं ल्यं दनि थें मच्वं । लिहाँ वनेत नुगः हथाय् चाल ।

तर पासा हेल्मुटया ब्वांवना च्वंगु मोटर थ्यगु मखु । चाःहिकेगु कार्यक्रम वं क्वचायेकूगु मखुनि । आखिर जि निहाँ वनेगु प्रस्ताव न्ह्यःने तया । व अजूचाल ।

"छं बर्लिनय् मस्वसें मगाःगु खँ दु मस्वःनि, छाय् उपायच्वं वनेत हयाय् ?"

जिगु बिचालय् जि स्वये माःगु सकतां स्वये धुन । उलि जक मखु जि थःगु यात्रापाखें लुदने नं धुन । अय्सां जि पासाया खँय् स्वापूतयाः न्यना—

"आः हानं छु स्वये मानि धकाः"

"बर्लिनया पःखाः" व गम्भीर जुयाः मोटर न्ह्याकाच्वन । जि लिसः बी मलाःनि मोटर दी धुंकल । मोटरं कुहाँ वया । ग्वाः ग्वाः छे मदु । मनूत नं उपायच्व जू मदु । लँया लिकसं च्वंगु ७-८ गू फुटया सिमेन्टया पःखाः क्यनाः पासां धाल "थ्वहे का बर्लिनया पःखाः" जि अजूचाया, तच्वकं अजूचाया । पासां च्वला पतिचा सुयाः क्यनाच्वंगु पःखाः स्वया— जि उकी छुं विशेषता मखं । जि विशेष नुगः नं मबिया । तर जिमिगु पलाः न्ह्यानाच्वन । पःखाः नं लँया सिथं सिथं तप्यंक ब्वावनाच्वंगु दु । छथाय् सिँया दबूचा दयेकातःगु । स्वाँहाने गयाः थहाँ वना । दबूनि दनाः छचाःखेरं मिखां ब्वयाच्वनाबलय् हेल्मुटं लिसः क्यन "थ्व पःखाः उखेया बस्ति खँला, उगु कम्युनिष्ट बर्लिन, थ्वं थी च्वना च्वनागु स्वतन्त्र बर्लिन (FREE BERLIN) खः ।"

वास्तवय् थ्व पःखाः निगू दे (?) या सीमा जुयाच्वन । थ्व पःखाः प्रति समवेदना प्वंकेत वा गर्व यायेत खः, पासां छाय् जितः क्यनाहल जि वाःमचाः । तर थ्व पःखाः छगू राजनैतिक सीमा खः धइगु सिइगु जि हानं छक्वः पःखाःया पारी पाखे मिखा ब्वया । भचा

तापाक सतकय् मोटर ब्वांवनाच्वंगु, मनूत सालुक जुयाच्वंगु खनेदु। तर, थुखे थें उखे उगायूच्वं चहलपहल धाःसाः खंके मफु। छेँखात न थुखे डिजाइन डिजाइनया यच्चु पिच्चुस च्वं उखेपाखे धाःसा भचा पुलां छाँटया व भुइभायूदँ।

र्बालिनय् वया, र्बालिनय् स्वया, र्बालिन निकू धइगु खँ ल्वःमंका च्वंह्म जि, थःगु ध्वां पहः खनाः दिक्क चाया। थज्याःगु सुस्त चेतना ज्वनाः नं जि गुकथं पत्रकार जुयाः म्वानाच्वन थः हे अजूचाया।

अथे हे २५ गू किलो मिटर तहाकयेक ब्वानाच्वंगु पःखालं ब्यागः जूगु छेँयात बंसि खुइ थें र्बालिनयात निब्व थलातल। पूर्वीय लागाय् चौकी दनाः पाःबियाच्वंपिं सैनिकतय्सं जिमित आशंकाया मिखां स्वयाच्वन। ह्लातय् अत्याधुनिक ल्याभः ज्वनाः पाःबियाच्वंपिं थ्व सैनिकतय्त स्वस्वं गनं गनं जिगु नुगलय् निगूगु विश्व युद्धया मिज-लाया किचः लुयावल। पुलां ऐतिहासिक क्रम मिखाय् न्ह्यःने तय्जु याये थें न्ह्याःवल।

मनुखं दयेकूगु ल्वाभलं कयाः मनू सिना च्वन, स्यानाच्वन। मनूया हे स्वार्थ व अहंया निंति मेह्म मनूयात शिकार दयेकाच्वन। कन्सन्ट्रेटेड् क्याम्प व ग्याँस च्याम्बर दुने लखं लख मनूतय् सासः तना-वन। बश ! छगू अभिमान, घमण्ड व थःकतःया भावनाय् ५ गू करोड मनूतय् जीवनया अन्त जुल। पित्याः प्याचालं वां वां खानाजूगु मनूतय् थ्व विश्वय् मनूया हे हि बाः वयेकेत मनूतसें हे ११ गू खरब १७ गू अरब डलर दां ह्वलाबिल। प्रत्येक इस्टर पर्वय् क्रुसिफाइड-यानाः नकिं तानातःगु क्राइष्टया ह्लातं हि बाः वयाच्वंगु काल्पनिक किपा जक स्वयाः मिखाय् ख्वबि स्वः स्वः वयेकेफुपिं मनूतय्त नं युद्धं ल्वहँ थें निष्ठुर व निर्दयी यानाबीफु खनि। यशुमशिहाया न्ह्यःने छ्यं क्वछुकाः शान्तिया प्रार्थना याइगु नुगलं पैंजर (जर्मन टैंक, या तःलय्

सलंसः मनूया नुगःयात काचाकुचु याना बी फुगु जुयाच्वन खनि । मानव सभ्यताया अर्थ अभिमान मखु, आदर खः, अहं मखु आत्मसम्मान खः । तर, युद्ध ...... । सभ्यताया थ्वहे संवेदनशील पःखाःयात भताभुङ्ग-यानाः छिम्याःगु चुपिं इतिहास निर्माण यायेगु कुतः । शायद उकिं हे जुइ न्ह्याक्व हे भयङ्कर व विभत्स जूसां इलं सदां युद्धयात आत्म-समर्पणया गालय् क्वफाय् हइ । युद्धया कारण मनू ख , तर मनूया चाहना युद्धविराम खः, शान्ति खः ।

बर्लिनया फसय् सासः ह्लानाच्वनाबलय् ह्मिगःतक जि थन हे शान्तिया मूर्तरुप खंकागु खः ।

ह्लाचः तक हे शान्ति जिगु मिखाय् तय्जु याःवयाच्वंगु खः । न्हाचः व आःया दुने न त जिगु जःखःया वातावरणय् गुगुं ह्यूपाः वःगु दु न त जि थःहे हिलागु दु । तर, पलख न्ह्यः जक जिगु चेतनाय् मुश्रू ब्यनावःगु शान्तिया स्वां बर्लिनया पःखाः भिथय् दना च्वंच्वं हे छगू धाकुफसं ह्वय् मलाक झ्वा याना बिल । इतिहासय् जि ब्वनागु खः, सन १९४५ मे २ कुन्हु हे बर्लिन मुक्त जूगु खः । उकिं हे बर्लिनयात Free Berlin धया जूगु शायद ! तर जि थन मुक्तिया फय् ब्वया जूगु खंके मफुत । जि ब्वना वयागु इतिहास असत्य खः वा थौं जि खनाच्वगु सत्य भ्रम खः— जि थुइके मफुत । चेक प्वाइन्ट चार्लिइ दना च्वनाह्ल जितः मुक्त जर्मनय् दनाच्वना थें मच्वन । अमेरिकी ध्वाँय्या क्वय् अमेरिकी सैनिकत सीमा वारी च्वनाः पाः बियाच्वंगु दुसा ३०० कू ति तापाक पःखाःया पारी सोभियत संघया ध्वाँय् क्वय् सोभियत सैनिकत धचिकः दनाच्वन । सशंकित निश्वः भिया दथुइ धस्वानाच्वंगु बर्लिन पःखाः–थुकिया औचित्यता जि माला जुया ।

जितः इतिहास लुमं । १९४५ फेब्रुअरी ४ निसें ११ तक सोभियत संघया क्रिमियाय् जूगु 'याल्टा सम्मेलन' । हिटलरया फौजं पेरिश तकं ह्लातय् लाकाः बेलायतया थीथी औद्योगिक शहरय् बम वर्षा यानाः अतिक्रमण याःगु व एशियापाखें जापानं अमेरिकाया पर्ल हार्बरय्

थ्यंक युद्धयात न्ह्याका: संसारया सातु कया ब्यूगु उगु ई । विश्व मानव जातिया मंका: शत्रु जुया न्ह्य:ने वयाच्वंगु नाजीतयृत क्रथयेत बेलायत, रूस, अमेरिकायापाखें जूगु मंका: कुत: । चर्चिल, स्टालिन व रुजवेल्टया उगु ऐतिहासिक सम्मेलन । याल्टा सम्मेलनया आजु ख:— 'It is our inflexible purpose to destroy German militarism and nazism and to ensure that Germany will never again be able to destroy the peace of world ... ..." हिटलरया जर्मनयात असैनिकीकरण, गैर नाजीकरण व प्रजातान्त्रिकरण यायेगु ह्यगस ज्वना: थ्व सम्मेलन न्ह्या: व गुलिं हे न्याय, स्वतन्त्रता व शान्तिप्रिय मानव समाजं थुकियात नं उगु इलय् दुनुगलं लसकुस या:गु ख: । हिटलरयात मखु, उगु ईया जर्मनयात नं मखु, न त नाजी जन्मभूमिया विरूद्ध हे ख:— बरू अन्याय, दमन हिंसाया विरूद्ध न्याय, समानता व शान्तिया पलिस्था निंतिं जूगु कुत:यात लसकुस या:गु ख: । थ्व कुतलं जर्मनया सर्गतय् जक मखु विश्वया सर्गतय् शान्तिया झंग: सदां सदां स्वच्छ फमय् ब्वये खनी धैगु मनूतय् आशा ख: ।

मोटर स्टार्ट जूगु सलं जिगु भावपूर्ण पुख्या लखय् चाग: कयेका बिल । नुगलय् ब्वलना वयाच्वंगु संबेदनाया क्रिपात छ्याल ब्याल जुल । मोटर न्ह्यानां तु च्वन । अशान्त नुग:यात शान्त यायेत स्वयाच्वना । पिने ख: थें मखु थें वा वयाच्वन । वातावरण चिकुसे च्वनावल । फय् ज्वये मफय्क मोटरया न्हायकं झ्या: तिना बिया । मोटरया हिटरं जिगु नुग:यात कृतिम रूपं क्वाकेगु कुत: यानाच्वना । बर्लिनया उत्तरपाखे ब्वानाच्वंगु मर्सिडिज छको ह्ानं दित ।

छगू विमानस्थल ! टर्मिनलय् तग्व:गु आखलं च्वयातल FLUGHAFEN TEGEL फ्रान्सया ह्याउँ, तुयू, वँचू रंगया ध्वाँय् फसय् निश्चन्त ब्वयाच्वन । टेगल विमानस्थल फ्रान्सिसी आधिपत्य

क्षेत्र । फ्रान्सिसी राज्य ? बर्लिन ! जर्मनया भूभाग । थनया सगतय् ववयाच्वन फ्रान्सया ध्वाँय् । विमानस्थलय् फ्रान्सिसी हवाई सेनात जिमला: फमला: ववां जुयाच्वंगु खनेदु । विमानस्थलया Hanger दुने वमवर्षक व सैनिक विमानया ल्या: चा:हे मदु । Anti-Air missiles व प्रक्षेपास्त्रनं उतिकं । Camafloug (धुँ चात: दुगु) कापतं त्वपुया त:गु मेगु छु छु । तर, विमानस्थलया वातावरणं युद्धरत क्षेत्रया अनुभव याका ब्यू । हिटलर नापं नौ जुया: ववदना वन जुइ धँगु युद्ध ला जि हानं बर्लिनया दुने हे चुलि जाया व:थें खंका च्वना । पासा हेल-मुट बर्लिनय् दुनेच्वंगु बेलायतया अधिनस्थ GATOW विमानस्थल व अमेरिकी अधिनस्थ TEMPLEHOF टेम्पलहफ विमानस्थलत नं क्यने यंकल । मूलत सैनिक उद्देश्यया निंति छ्यला वयाच्वंगु थ्व विमान-स्थलत । मुक्क १८६ वर्ग माइलया पश्चिम बर्लिन दुने स्वंगू स्वंगू विमानस्थलत । युद्ध, विध्वंश, संहारया ल्वाभ: ज्वाँय् ज्वाँय् सयेका-च्वंगु थ्व विमान स्थलत । छकू बर्लिन, अमेरिका, बेलायत, फ्रान्स व रूसया नामे प्यकू दलाच्वन । पूर्वी बर्लिन–सोभियत संघ अधिनस्थ, पश्चिमया पूर्वी क्षेत्र अमेरिकी, पश्चिमी क्षेत्र बेलायतया उत्तरी क्षेत्र फ्रान्सिसी । तर, बर्लिन वासीतय्सं जिमिगु धायेगु बर्लिन गव ? बर्लिनवासीतय् थ:गु क्षेत्र गव ? थ:गु देशय् थ: मन्ह्यंगु देश बर्लिन ! लिकसं च्वंह्म पासायाके जि न्यना हे बिया–"न्हाच:ला छं थ्वैत स्वतन्त्र बर्लिन धा:गु ख: । स्वतन्त्रताया अर्थ विदेशीतय् आधि-पत्य ख:ला ?" जिगुयाखें थुज्व:गु न्ह्यस: वइ धका: वं शायद बिचा: हे मया:गु जुइफु । उकिं जिगु थ्व ह्यस: न्यनेवं थारा न्ह्यह्म मनुखं थें गबायत तक लिस: बी मफुत वं । ख्वा:या रंग हीका: पासा हेलमुटं लिस: मा:जुल– 'मखु मिस्टर मल्ल, छि खँ मथुल-बर्लिनय् अमेरिकी, बेलायती, फ्रान्सिसी सेनाया उपस्थिति अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता व संझौता व थं ख: ।' पासां जित: याल्टा सम्मेलनया संझौता व व्यबस्थायात

थुइकेत सन । जि इतिहासया पानाय् ब्वनातयागु घटनायात वं म्हुतुं कनाच्वन । जर्मन शक्तिया विरूद्ध छ्प्पँ जुया: ल्वा:पि शक्ति राष्ट्रतसें Zone of Occupation आधिपत्य क्षेत्रया युद्धकालिन सिद्धान्त कथं निगूगु विश्व युद्धय् थ:पिन्सं त्याकूगु जर्मन भूमिया लागायात थ:थ:गु अधिनय् तयेगु ग्वसा: ख: । पासां कनाच्वंगु थ्व खँ युद्धकालिन वस्तुगत परिस्थितिया सत्य ख: । विश्व युद्धय् पराजित जर्मन थुकथं रूसी, अमेरिकी, बेलायती, फ्रान्सिसी क्षेत्रय् कुचा द:गु ख: ।

तर, जित: पोष्टडाय्म सम्मेलनया उगु ऐतिहासिक घोषणा नं लुमं—"युद्ध पश्चात जूगु जर्मन भूमिया विभाजन क्षणिक ख: । थथे जर्मनभूमिया विभाजनया आवश्यक छता हे ख:– थ्व भूमि हानं नाजी सैन्यवादया पुनर्जन्म मजुइमा । थ्व भूमिइ अशान्ति, व युद्धया उर्बरता सदांया निंतिं नाश जुइमा । जर्मन सदां छगू हे राष्ट्र ख:, छगू हे राष्ट्र जुइमा: । जर्मनयात प्रजातान्त्रिकरण याना: आ: विभाजित आधिपत्य क्षेत्रयात हानं छगू हे देशय् हीके मा: ।"

जर्मन छगू हे दे ख. । छगू हे दे जुइमा: । विश्व युद्ध क्वचा:गु थौं प्यंगू दशक दये धुंकल । जर्मनया भूमि, जर्मनतय् दथुं आ: हानं हिटलर दना वयाच्वंगु मदु । तर, जर्मन पूर्व व पश्चिमय् चिरिबा:गु, संगु बा:गु जक मखसें कुचा दला: छगुलि मेगु झं झं तापाना वनाच्वन । जर्मनवासीतय्सं जर्मनयात गब्लें निगू दे धका: स्वीकार मया:, तर यथार्थय् थौं छगू दे धका: अनुभव यायेगु अवसर हे ग्व ?

लिहाँ वये त्ययेका: छन्हु ह्निच्छि सोभियत संघ अधिनस्थ पूर्वी बर्लिन नं चाह्यूवना । अपाय्धंगु शहर छन्हु चा:हुला छु खंके फइगु । तर अनयापिं मनूतय्सं प:खा: पारीच्वंगु पश्चिम बर्लिनपाखे ब्वया: अमेरिकी सरकारयात ब्व: बिया च्वन । 'जर्मन छगू हे ख:, जर्मन कुचा

दःगुया कारण अमेरिकी साम्राज्यवाद खः।"

जितः लुमं चेक प्वाइन्ट चार्लिस अमेरिकीतय्सं बर्लिन पःखाः सम्बन्धय् क्यनातःगु प्रदर्शनी च्वर्पिस "बर्लिन पःखाःया कारण साम्य-वदी रूस खः" धकाः ब्वःब्थूगु शब्दत। जर्मन कुचादःगुया कारणत–

"अमेरिका खः"

"रूस खः"

"शक्ति सम्पन्न देत खः"

"विदेशी शक्तित खः"

प्रत्येकसिनं थःथःगु आरोप–प्रत्यारोप यानाच्वन। तर जि स्यू-जनताया इच्छा विरूद्ध कोरियायात नं थुकथं हे निकू याना ब्यूगु खः। यननयात निकू याना ब्िल। भारतयात, पाकिस्तानयात कुचा थल। भियतनामयात कुचा थलेगु स्वल। केवल विदेशी शक्तितय् स्वार्थया निंति। आः जर्मन कुचा दलाच्वन। बर्लिन कुचा दलाच्वन। जर्मनत मदुगु जर्मनया राजनीतिइ शक्ति राष्ट्रतय् चेस बोर्ड जुयाच्वन–जर्मन भूमि।

बर्लिन पःखाःया वारी व पारी आरोप व प्रत्यारोपया ल्ह्वय् वइ थें उसु नवयाः ब्याप्तता दु। सन् १९६१ स रूसी राष्ट्रप्रति निकिता खुश्चोव व अमेरिकी राष्ट्रपति जोन एफ. केनेडीया अहंपूर्ण राजनैतिक कचवंया लिपा धस्वाःगु थ्व बर्लिन पःखाः जि नीदँ लिपा स्वयाच्वना। पूर्व व पश्चिम बर्लिनयात ब्यागलं तयातःगु थ्व लोहँ सिमेन्टया थ्व पःखाः क्वं क्वं आःला Mine wall (बमयुक्त पःखाः) Lasser wall (लेसर जः दुगु पःखाः) Atomic wall (आणविक पःखाः) आदि नं धस्वाय् धुंकल। बर्लिनवासीतय् निंति थ्व पःखाःया उपस्थिति आः सामान्य जुइ धुंकल। शायद उमिगु अनुभवय् बर्लिन धैगु हे पःखाःलं घेरे यानातःगु बस्ति थें नं जुइ धुंकल जुइफु। ह्मिगः बर्लिनवासीत

गर्वं न्हाय्म्वाका: दुतपित जुइगु अत्यन्त कलात्मक दे—ध्वाखा BRANDENBURGER TOR प:खा: दना: दुतपित जुइ मजिइका वी धुंकल। सलंस: छेँखायात बाखा याना: छेँया दथ्थु प:खा: ब्वानाच्वन। गनं बाखा छेँ पूर्वया लागाय् लानाच्वंगु दुसा बाखा छेँ पश्चिमया लागाय्। गनं थुज्व:गु छेँयात पाता: जुइक थुना त:गु दु, गनं बाखा पाता: याना: बाखा छेँयात अपाङ्ग मनूयात थें थौं नं थनात:गु दनि। छह्म जर्मन नागरिकया र्निति गुगु पूर्व बर्लिन, गुगु पश्चिम! तर उमिगु जीवनय् वस्वानाच्वंगु प:खालं छखा छेँयात हे निगू देशय् कुचा थला बिल। दाजु किजा, त:केहें, पासा ला छु अबु काय्, कला:-भा:तयात तकं फाया: निगू देशय् ब्वथला बिल। न त अन युद्ध जुयाच्वंगु दु, न त उमिसं युद्धया अपराध हे या:गु दु, तर सजायँ स्वयां खायूगु सवा: कया: जीवन हना च्वनेमाल। प:खा:या औचित्यता प:खा: दय्कूपिं वा दय्केत ग्वाकूपिन्सं सीफु। तर, विडम्वना! मनू पूर्वय्—मनूया छेँ पश्चिमय्। पश्चिमय् स्कूल ब्वनीह्म विद्यार्थी पूर्वय्। प:खा:या लिक छेँ दु, छेँय् झ्यालं क्वस्वये मदु। क्वस्वयेगु झ्या: नं तिना त:गु दु। ह्मिग: तक इग: मिग: मोटर ब्वां वनीगु व्यस्त लँपु, थ्वहे लँपुया दथूइ प:खा:! थौं थ्व लँपु मखु, फिक्कां दंगु छगू खिखाँमुग: थें झ्वातां दनाच्वन। बर्लिनया जीवन जुया: बा: वनाच्वंगु ख्वाउँसेच्वंगु पवित्र हाभेल खुसि! तर संकीर्ण व आशंकां निरन्तर न्ह्यानाच्वंगु खुसि धका: हे मधा:। हाभेल खुसि न्ह्याना च्वन, तर आडम्बर, अभिमान व अहंया मनूतय्गु आदि स्वभाव थौं नं अथे हे तिनि, अन हे तिनि। बर्लिनया पूर्व-पश्चिम विभाजनं हाभेल खुसियात तकं मत्व:तू। छपु खुसि-छगू सि किनारा) छगू दे, मेगु सि मेगु दे। शायद खुसिया लखय् नं संवेदना दुगु ख:सा मनूया थुज्व:गु कय्कू पहलय् घच्चाया: थ:गु थ्व लँपु हे हिलीगु जुइ।

थ:पिन्सं जन्म का:छि यानागु मानवता विरोधी अपराध नाप कुचाया:

जीवनया अन्तिम इलय् हिटलरं नं आत्म प्रायश्चित यात । थ्व हे प्राय-श्चितया मिं पुयाः ला खः विश्वया सम्राट जुइगु ह्मगसय् म्हंकाजूह्म अडल्फ हिटलर थः कलाः इभाब्राउन नापं आत्मदाह यानाः थ्व संसारं बिदा कयावन । प्रायश्चित दक्कने तःधंगु आत्म स्वीकृति खः, दक्कले तःधंगु सजायँ खः । क्रीसँ लाखे थें खंका वयाह्म हिटलर नं थ्व सजायँ नं मुक्त मखु । हिटलरयात लाखे धैगुया कारण वयागु कन्सन्ट्रेड क्याम्प लुमंकाः खः, ग्यासँ क्याम्बर दुनेया छ्वःसः व गेस्टापो सिपाहीया पाशविकता लुमंकाः खः । तर, स्कूल, चर्च, छेँयात थुनाः च्वानाच्वंगु पःखालं निब्व थलातःगु बर्लिन हिटलरया कन्सन्ट्रेड क्याम्प स्वयां छु कम खः ला । हाभेल खुसियात निगू देशय् ब्यागलं तयेगु कुतः गेस्टापो सिपाइँया पाशविकता सिबें कम पीडाजनक ला ? Trep-tower या कब्रिस्तानया दृश्य ला मनूया नुगःयात अक्व स्वयेका बीफु । कब्रिस्तानया दथुं च्वानाच्वंगु पःखाःया निंति तह्याना: यंकातःगु चिहानत । छथाय् ला, अँ छथाय् पःखाः छह्म मनूया चिहानया दथुइ । पःखाःला अबोध व अचेतन खः, तर पःखाःयात धस्वाकाजूगि मनूत अचेतन मूर्ति मखु । अथे खःसां पःखाः दनेगु निंति चिहानय् थुना तःह्म सीह्म नं पूर्व–पश्चिमया नामं बाह्म-बाह्म जुल । पःखाःया अस्तित्वं म्वानाच्वंपिं मनू ला सन्त्रस्त जुयाः म्वाये माल, तर नश्वर जीवनयात त्याग यानाः चिर मुद्राय् थसः पानाच्वंगिं लासतय्‌त तकं शान्ति मबिल । थौं निं बर्लिनया दुने विलाशिता व मानव भौतिक सुखया निंति मिखां पत्याः यायेमफूगु साधन सम्पन्नता नं खना, नापं मनूया संवेदना, भावना व चाहनायात हीही चायेकीगु विडम्बनापूर्ण यथार्थ नं खना । बर्लिनया पःखालय् 'देतां' (विश्वशान्ति) या आदर्श मालेत स्वयाच्वना । तर पःखालं थौंया विश्वया ह्लाय्‌कं जुयाः न्वानाच्वन । थ्व हे ह्लाय्‌कंया किचलय् जि न्ह न्हूगि हिटलरया पुनरावृति खंका । छह्म हिटलरया थासय् ग्वाः ग्वाः हिटलर खंका । हिटलरं ला नाजीवादया घोषणा यानाः

चुपि ल्ह्वना बिल । तर पुनरावृत हिटलरतय्सं न त फासिष्टया तकमा घायेफु न, त खने दयेक युद्धया ध्वाँय् ल्ह्वनेफु । बरू शान्तिया मत च्याकेगु नामय् युद्धया ख्यूँ किचः न्यंका जुल । शान्ति ला न्यूट्रन बम व नक्षत्र युद्धय् ब्वलना बिल । बर्लिन दुने Free Berlin या अर्थ जि ह्यानं बुलुहुँ मथुया बिल । अमेरिकी, बेलायती, फ्रान्सिसी व रूसी सैनिकया बुँटं चां-ह्निं मार्च पास यानाच्वंगु बर्लिन दुने Free Berlin आखिर गुगु कुचाया नां खः जि मसिल । पःखाः वागी वा पःखाः पारी ? बर्लिनया स्वतन्त्रता ! -- थौं तक नं दृष्टि भ्रम जुयाच्वन । Free Berlin या अनुरागी मय्जु मारिया, एरविन व एरविनया कलाः मय्जुया ख्वाः लुमं लुमं गथे गथे जितः कन्ना चाया वः शान्ति पलिस्थाया नामं याल्टा सम्मेलनया ताःचा प्वाँय् ज्वनाः बर्लिनया धुकुतिइ घाराधुरू यानाजूपिं महाशक्तितय् नामं हे आस्था धेधे चुलेत स्वया बिल । अथेसां जि बर्लिनया पःखाः स्वया । थ्व पःखाः मस्वःगु जूसा बर्लिन वयाः मस्वसें मगाःगु स्वये मखनिगु । पासा प्रति आपालं कृतज्ञ जुजुं जि धया--

"पासा हेल्मुट छन्त आपालं सुभाय्, जि पःखाः मखु
बर्लिन हे खन, बर्लिन जक मखु विश्व हे खन ।"

लिहाँ वयेत्यय्काः बर्लिनया पःखालय् जर्मन भासं Der Todesstreifen धकाः च्वयातःगु आखः क्यंक्यं जि जर्मन पासायाके न्यना "थुकिया अर्थ छु ?"

"मृत्युया फण्डा !"

पःखालय् च्वयातःगु थ्व आखःया अर्थ 'व्यक्ति मृत्युया फण्डा' खः वा 'समष्टि मृत्युया फण्डा' खः जि मस्यू । तर पःखालय् च्वयातःगु थ्व शब्दं जितः थौं तक थिया च्वन ।

११०५ अनला ७
थाय्मरू, येँ ।

नेपालं पिने–नेपालय् दुने

"Honourable Director,
Dear friends,
Ladies and Gentlemen !

We extend our heartfelt greetings, love and friendship to you on behalf of the Nepalese people This message is from the land of Lord Buddha, the champion of peace, the land of Brave Gurkhas, that is Nepal It is proud to say that we are from a such nation which is never been under the sway of any colonist. In rael sense freedom is the identity of the Nepalese."

एसिया व अफ्रिकाया फिछगू मुलुकया थ्व हे स्वीम्ह पत्रकारतय् दथ्थुइ दना: नेपा:यापाखें थथे न्ववाना च्वना बले जित: तसकं गौरवया अनुभव जुयाच्वन। अबले जिगु मिखाय् थ्व त्थें बुद्धया शान्ति, हिमुली गोरखालीया बहादुरीया फिच: ! नेपा: नं गुगु दे स्वया: कम मखु। जि दुने राष्ट्र अभिमान तितां न्हुयाच्वन, जि बांलाक चा:। जिगु न्वचूयात फुकस्यां तसकं नुग: त्रिया: न्यना बिल। फन सहाश थहाँ वल। नेपा:यात मन अप्व: छाय्पिया: व्वबे मास्ति वल, जि थथे हे याना। नुग: ल्वःवना

पुस्सेच्वंगु प्राकृतिक सौन्दर्य, उच्चतम कला-संस्कृतिया धुकू अत्लग्न, शान्तिप्रिय बिकासोन्मुख दे नेपा: ! न्यनाच्वंपि गुलिस्यां ला बिचा: यात जुइ शायद नेपा: स्वर्गया छकू कुचा ख: । न्ह्यचू बोगु औपचारिक ज्या क्वचायेवं गुलिखे पासापिं वया: जि नापं ल्हा: मिले या: वल. अले चा:हीका: नेपा: वयेगु इच्छा नं व्यक्त यात, जुइफु थ्व सकतां जिगु न्वचूया प्रभाव ख: । अलेला कन जिगु न्हाय् त:पु जुल ।

थ्व खँ ख:, सन् १९८१ मे २७ तारीखया वेलग्रेडया युगोस्लाभ पत्रकारिता शिक्षण संस्थाया (The School of Centre of the Yugoslav Institute of Journalism) छकू कोथा दुने जूगु पत्रकारिताया डिप्लोमा कोर्सय् ब्वति का:वःपि विभिन्न देया पत्रकारतय् परिचयात्मक (Orientation) कार्यक्रमया । अन ब्वतिका:वःपि मध्ये नेपा:मित त्व:ता: गुलि बेलायतया, गुलि फ्रान्सया, गुलि स्पेन वा पोर्चुगलया उपनिवेश जुइ धुंकूगु देयापिं । नेपा: ब:चाधंगु दे जुया: नं थौं तक गुगुं नं शक्तिया उपनिवेश मजुसें स्वतन्त्र पूर्वक म्वाना वैच्वंगु खँ न्यना: अप्पो धैर्थे अजू चा: । अले, प्राकृतिक सौन्दर्य, प्राचीन कला-संस्कृति व सभ्यताया प्रति नं उमि हे आकर्षित । व कोर्सय् नेपा:यापाखें ब्वति का: वनापिं 'द राईजिङ्ग नेपाल', व 'गोरखापत्र' या म्ह अले रासससपाखें जि नापं निह्म याना: जम्मा प्यह्म । पासापिंसं कर कर याना: नेपा:या प्रतिनिधित्व याना: न्ववायेत जित: हे थने छ्वल । न्ववाय् न्ह्य: न्ह्याक्व हे मछि थें च्वसां, न्ववाये धुंका: जिगु फुर्ति हे मेगु । नेपा:या पासापिंसं नं खुसि जुया: सुभाय् देछाल । ज्वना वनागु नेपा: सम्बन्धित सफूचात निगू प्यंगू इना विया । किपा दुनेया नेपा: खना: विदेशी पासापिंस झं त्व:वंकल । गुलिस्यां नेपा:या टिकट, गुलिस्यां पोष्टकार्डया चाहना यात । जिपिं थ्व घटनाया लिपा अभिमानया सास: ल्हाना:

छ्यों धस्वाका: जुया ।

फूर्सतया इलय् पासापिं नापलाइ, बियर, कोक, गबलें गबलें ह्वीस्की थ्यनी । अले खँया सुर सुरय् प्रत्येकस्यां थ: थ: देया खँ न्ह्यथनी । तर, गबलें नेपा:या खँ वइ पालाक सकस्यां टिप्पणी याइ–

"Really ! we want to be in your country"

"Oh, Nepal ! I love your country!"

सुया सुया नुगलं गथे गथे हे खँ ह्लोया हइ । तर अभि हरेक शब्दं जिमित सञ्जीवनी थें मचायक उत्साहित याना च्वनी । धात्थें धायेगुसा उत्तेजित याना च्वनी ।

थुथाय् जिमिसं नेपालं निसें क्व:छिना कथं थ:गु हे खर्चं निन्हु प्यन्हु इटलीया भेनिश शहर चाह्युवना । अनं जीन पाईन्ट, जीन जाकेट, क्यासेट प्लेयर, घडी, ट्रान्जिष्टर, क्यामरा नापं अयला:, चुरोट भच्चा नं ज्वना वया । उकिया छुं न्हि लिपा हे पासा जवाहर मानन्धर उर्जा सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनय् ब्वति कायेत हलैण्ड वन । थुलिया दुने ह्यानं नेरौबी जुइगु उर्जा सम्बन्धी उच्च स्तरीय सम्मेलनय् ब्वति कायेगु विषय जिमित सुचं पौ थ्यन । जिमिगु थ्व गतिविधि, जिमि लिस्से सम्बन्धित अनेक खँत, विदेशी पासापिनि निंतिं छगू ध्यानाकर्षणया केन्द्र थें जुया बिल । मेपा: धँगु गब्लें मखंपिं, नेपा:या बारे खास खँ मस्यूपिं अप्पोस्यां जिमिगु चह:पह: खना: उकिया लिधंसाय् थ: थ:गु नुगलय् शायद नेपा:या छगू भव्य किपाया रेखाङ्कन यात । जिमिगु व्यक्तिगत प्रभावय् नेपा: राष्ट्रया प्रभाव लुइकाच्वन । जिमिसं बिचा: याना-थ्व बांला:गु हे खँ जुल । जिमिगु व्यक्तिगत कारणं नेपा:या किच: कर्पिनि न्ह्य:ने थुलिसां बांलात । थ:ह्मं थ:त सुभाय् बिया ।

ई मचायक न्ह्यानाच्वन । जून महीनाया निभालं ह्मयात

स्वताक पूलिसे नेपा: लुमना बल। तर लुमन्तिइ वइगु नेपा:, दुमिखा: नीगु नेपा: सदां हिमि दु सदां ल्ववनापुस्से। गब्लें हिमालयया स्वच्छता खना: नुगः सिच्वुसे। गब्लें सौम्य कलाकृति भय्‌ब्यूगु देग:या ङिचलं ह हे याउँ:से। थ:गु दे धैगु थ:गु हे! विदेशय्‌ च्वना: लुमंके बले ला ३ हो, फन गुलि यइपु ताइगु। अथें भावुक याना बीगु। अले गब्लें थ:पिसं ज्वना वनागु नेपा:या पोष्टकार्डय्‌ मिखा जुका: कलानाया ख्‌ि इ थ:त चइका छवइगु। लाय्‌कुया कलाकृति, स्वपया लुँध्वाखा, यल मंग: बजार माछ्वापुछ्‌या किच: खने दुगु फेवाताल, लुँनिभालं कैच्वंगु सगरमाथा, ह्वयाच्वंगु तकस्वां (लालि गुराँस) नापं धवलागिरी, कल: ज्वनाच्वपि ज्यापुनित, स्वयम्भूया शान्त मिखा। अहो! गज्या:गु आकर्षक! छम्ह नेपा:मिपान ला नेपा:या थ्व सौन्दर्य थुलि ल्व:वंकूसा थ्व युरोप व पाश्चात्य संसारया यान्त्रिककिकरण जीवनय्‌ कात्तुकानाच्वपि मनूतय्‌ नुग: साला मकाइगु न गथे? आखिर, थ्व युरोपय्‌ दुगु नं छु? केवल थ्व हे आधुनिक भौतिक संसार मखा! ग्व थन नेपा:या थें शान्त, स्वच्छ प्राकृतिक संसार? ग्व थन उत्कृष्ठ कला, संस्कृतिया चि? ग्व सभ्यताया थें युगौं पुलांगु इतिहास? नेपा: गन, छग: छग: ल्वहँया बाख दु, छग: चाग:या इतिहास दु। दँसां निसें मद्यो तले, बुसां निसें मसी तले छगू सभ्य संस्कृतिया लागा दु। शायद छु थ्व जि छम्ह नेपा:मि जुया: हे जक थथे चायेका च्वनागु ला? तर द: आत्म विश्वास दु, जिगु थासय्‌ नेपा:यात बांलाक थूम्ह गुम्ह नं विदेशी युरोपया म्ह्य:ने नेपा:यात थथे हे तायेकी।

युगोस्लाभियाया छम्ह नांदम्ह नाटककार भाजु स्टेभन पेसिच, च्यादँ न्ह्य: नेपा: वया: लां लां च्वना वने धुंकूम्ह। निन्हु प्यन्हु न्ह्य: नापला:बले नेपा:या: कम तारिफ यात ला। अफला वय्‌कलं नेपा:या नाट्य परम्परायात साप च्वछाया: च्वसु तकं पिकया दिल। आ: ह्रानं

नेपा:या विषय छगू अलग्ग हे सफू च्वया च्वन तिनि। अथे हे नेपा: दुने हे विभिन्न विदेशी विद्वान व नेतातय्सं नेपा:यात च्वछाया: न्वचू ब्यूगु, खँल्होगु त:क्व: हे न्यने नं।

थ:गु दे प्रति न्ह्याम्ह्सियां मतिना दैगु ला स्वभाविक ख:। तर द: नेपा: प्रति मतिना जक मखु जित:ला नेपा:यात च्वछाये मास्ति व:, थ्वैत ल्वये मास्ति व:।

छन्हु बन्हि Dinner सिधये का: जिपि प्यम्हं होटलया कोथाय् खँ मूइका च्वना। मालडिविसया पासा मुमम्द बहिद हथास दुहां वल।

"का स्व! छिपिं फुकं थन का, गिने टेलिभिजनय् क्यनिगु दे नेपा:या वारे विशेष कार्यक्रम क्यनाच्वन, स्व: वनेगु मखुला?"

टेलिभिजनय् नेपा:या वारे विशेष कार्यक्रम धाय् साथं जिपि तिन्हुया: टेलिभिजन दु थाय् वना। त:न्हु लिपा: नेपा:यात नवा: क्यपा: कथं स्वये दया: जिमि नुग: स्वाराक थहाँ वल। छकलं हे जिमिगु निर्ति अन भ्वय् थें जुल। ज:ख: छचा:ख्येरं मेचय् च्वना: टेलिभिजनय् मिखा ब्वयाच्वपिं विदेशी पासापिन्त छक्व: पुलुपालु स्वया। जि बांगाक चा: जिके फुँई दु। ख्या: मुप्का:। उकुन्हु आइतवा: न्हिने नं मस्तय् कार्यक्रम प्रसारणया इलय् "The Big Footer" धैगु फिल्म क्यंगु। अमेरिकाया जंगलय् Big Footer (धार्पतांख्या:) दु धैगु विभिन्न मनूतय् धारणा, अमिसं खंगु दृश्य, घटना आदिया लिधंसाय् दयेका त:गु व फिल्म। उके, थथे हे स्कटलैण्डया पुखुली जल राक्षश व नेपा:या हिमालय् हीम मानव 'यति' दु धैगु धारणा सम्बन्धी दृश्य, नं दुथ्याका त:गु। वहे सिलसिलाय् पलख नेपा:या हिमाल व नाम्चे बजार पाला पुलं स्वये दु वने नुग: गयाय्च्वं याउँसे च्वंगु। ग्वन्हु तक नेपा:या: प्या:चा: तन। थौंतक्क मुकं नेपा:या हे जक फिल्म।

मन चं चं धाः। टेलिभिजनय् कार्यक्रम शुरु हे जुइ धुंकल खनि। तर अप्पो मवंनिगुलि छु मपात। स्वयम्भू चैत्य, वया जःखः इल्ल चीभाः व देगः, हिम श्रृङ्खला व यइपुगु गुं च्वकात, मरुया बजार, तलेजु, वसन्तपुर दरबार, नारायणहिति दरबारया दक्षिण मोहदा, अनया लँ, लँ जःखःपसः, न्हू सतक, विद्यार्थीतय् जुलुप, वयाम्पस वनाच्वंपि विद्यार्थीत। प्रत्येक दृश्य छसिकथं न्ह्यानाच्वन। युगोस्लाभियाया सर्बो क्रोसियन भासं धं च्वंगु फिल्म दुनेया खँ छु खः जिमिसं छुं मथू, तर प्रत्येक चीर परिचित दृश्यया प्रदर्शनया लिधंसाय् फिल्मं छु धाय्‌त स्वःगु खः व अनुमान जिमिसं यायेफु। लिकसंच्वंपिं विदेशी पासापिन्त Interpretation यानाच्वना। फिल्मया छगू छगू दृश्यया उकथं वयान यानाच्वना।

"You see. It is one of biggest Buddhist Stupa of the Word, built in nearly two thousand years ago"
"And, it is snow peaks of the Himalayan Range...... ..
And it is the highest peak of the world, the Everest"

आदि आदि। जिं कना च्वनागु खँ ह्लाय्‌पं बियाः न्यनाच्वंगु दु वा मदु व जिं मस्यु। मदिक कनां तु वना। सुनां जिगु खँ न्यं मन्यं छुं च्यूताः मदु। जितःला थुकथं थःगु देया विषय सुयातं कने दुगु न्यंके दुगु थ्व हे सन्तोषया खँ जुल। उकें जि ह्लालां तु च्वना। फच्छिं फतले देयात छाय्‌पियाः ब्वयेगु कुतः यायां वना। नुगलय् मचाय्‌क सुखया अनुभव जूजुं वल।

टेलिभिजनया रंगीन पर्दाय् नेपाः खने दैच्वन। नेपाः न्ह्यनाच्वन। स्वः लिसे माकुसे च्वना वल। न्ह्याम्हेस्यां न्ह्यागु हे धाःसां आखीर नेपाः बांलाःगु हे जुया च्वन फिल्मया पर्दाय् ला झन हे बांलाःगु जुया च्वन। प्रत्येक दृश्य जिमि दुने राष्ट्र प्रेमया मोह भय्‌बिल।

" Mr. Malla ! your country is really a Shangrila of the world, I Love it ! "

सुडानया पासा हसनं दङ्ग जुया: जिगु ह्ला: ज्यन, जिं वैत सुभाय् तकं बी ल्व:मन । जि मख्ख जुयाच्वना ।

ई फुनाच्वन फिल्म नं न्ह्यानाच्वन । बाघो जाय् धुंकल । पर्दाय् छकल छगू गां खने दत । गां थ: वने धु धु थें च्वंगु । थ:पिस स्यू स्यू थें च्वंगु यें, यल दे दुनेया छगू नेवा: गां । तर निश्चित कथं थ्व हे गां धका: धाये मफुत । भुल: सुल: दंपिं मस्त तुती लाकां मदुपिं मनूत । हात् पर्का: लं । त्यानु ख्वा: । भुग्लुं भाग्लुं, ल्वगि बांलूगु म्ह । म्वाथ:, दुनी थें च्वंगु भिखाचात म्यासें लूगु अंग: । ध्याच: चिच्वा दनाच्वंगु लँपु । स्व स्वं द: छकल मछि थें गथे गथे च्वना वल । चायेक चायेकं जि सुंक । ह्लाच:तक पुलुपुलु हाला च्वंगु जिगु म्हुतु स: मदु थें जुल । थ्व गुगुं दृश्यया वर्णन यायेगु जिके शब्द हे मन्त । जि सुंक । थ्व दृश्य क्वचाया: मेगु दृश्य वय्‌वं थ:गु धायेगु खँ हानं न्ह्याकेगु मौकाया ताकय् जि कसे जुया । तर व दृश्य उजुं सुजुं ह्यूगु हे मखु । व दृश्य थ:त मय:या ख: वा म्वये मफया: ख: तसकं तहा: थें जुया वल । जि थ्व्राय्‌बु लिस्से क्रन क्रन दृश्य तहा: जुल । दुने दुने हि चाया । म्वहे मस्वसें त्व:ता वनेला थें जुल । थ्व हे जक दृश्यय् अप्पो ई बी मा:गु छाय् ? जित: बिचा: वल . फिल्मया निर्देशक हे मस: म्ह थें च्वनावल । तसकं आय्‌बुल । बल्ल व दृश्य हिल । जिगु छ्यों हे याउँसे च्वन । बल्ल नुग: बांलाक सन । मिखा ते लाका । हानं थ:गु Commentry न्ह्याकेत जि स: ठीक याना । हानं अज्या:गु हे दृश्य । छम्ह म्येया मचायात मनूतसें द्वकय् कुबिया: गुँया ल यंका च्वन । जित: Comment यायेगु इच्छा दया: नं याये मं मन्त । जित: क्रस्स लुमन-बेलग्रेडय् आ:तक मेट्रो (भूमिगत रेल) मदुनि धैगु खँय्

"छिमिगु दे ला तसकं अविकसित तिनि" धकाः युगोस्लाभियन पासा-पिन्त हायेकागु खँ [अथेला वेलग्रेडय् मेट्रो वाहेक आधुनिक यातायातया मेगु फुकं साधनत दु] । शायद व हे युगोस्लाभियन पासापिंस थौं थ्व हे टेलिभिजन कार्यक्रम स्वयाच्वंगु जूसा जिगु व खँयात गुकथं तायेकीगु जुइ । थौंया अन्तरिक्ष उडानया थ्व युगय् मनुखं न्ह्यः म्येयात द्वकय् कुबियाः ल्ह्ययेमाःगु सत्ययात खनीबले अपिं इति इति मह्लिलीगु जुइला ? थ्व दृश्य स्व स्वं अमिसं नेपाः व जितः खंकीगु खइ । जिं थःगु ककुइ फःसि घानाः जुयागु खँ नकतिनि चाल । थःथम्हं मछालाः छचों क्वछुका । खँ लुमं लुमं थ्व दृश्य नं याकनं क्वचाःसां ज्यू थें जुया वल । धाय् म्वायेक हे मेगु दृश्य खने दत । छगू पुखू, शायद बुंगमतिया खः थ्व । छथ्वः मस्त निह्म प्यह्म म्येयात पुखू सिथय् तयाः म्वः ल्हुका-च्वन । उकिया लिकसं ज्यापुनित निह्म व हे लखय् वसः हियाच्वन । मेखे छह्म बुरी व हे पुखूया लखय् भारा च्वलेत व्यस्त । पाय्छि वहे इलय् निह्म प्यह्म मस्त लं त्वःताः पुखुली धाम्पलाङ्ग तिन्हुयाः लाल काः जुल । नाः चा ल्य ल्यं पुयाः च्वंगु लंः वाउँस्से च्वं । त्वनेगुला छखे हे थी बले तकं नं infection जुइथें ह्मर्पास्से च्वं । तर थ्व सत्य खः, सुनां नं सुचुके मफुगु । थ्व गुम्ह असन्तुलित मनूया सृजना मखु, अथेसां थ्वेंत वास्तविकता धकाः जिं स्वीकार यायेमफु । आधुनिक सभ्यताया किचलं तापाःगु देया गुगुं थाय्या तथ्य मखु थ्व, थ्व ला उपत्यका दुनेया, शहरं थित्तु थीक म्वानाच्वंगु छगू गांया तस्वीर खः थ्व । शायद नेपाः दुने थज्या.गु गां गुलि दु जुइ ।

अथेला शहरया दुने आधुनिक हिंतिं हाइगु लखय् नं रंगी-बिरंगी कीत स्वये मदुगु मखु । अहो थ्व गज्या गु विडम्वना ! छखे नेपाः, गन प्याचाः तंकेत मनूतसें थज्या गु भ्यातना ति व ध्याचलं म्हुतुसि प्याकेमाः । मेखे युरोप, गन लः त्वनेगु तकं अमिगु निंतिं सभ्य समाजया चिं मखु । प्याः चायेवं Mineral Water, Fruits Juice,

Coke वा Beer त्वनेगु चलन दुगु समाज । छक्व: छगू Dinner Party छह्म पासां थः बानी कथं ननं होटलया वेटरयात ल:या Order बिल । वेटर गबायुत सुंक । वं ल: नं महः अनं नं मवं । पासां निक्व: स्वक्व. लिसा कायेवं व वेटरं ह्वानं न्यन ।

"Water ? ...... you mean hot water, Are you sick Sir ?"

थुकिया लिसलय् पासां "ख:" "मखु" छुं धाये मफुत व सुंक च्वन । ल: धैगु हे त्वनेगु चलन मदुगु (?) व समाजय् वेटरं उकथं छाय् न्यन धैगु खँ जिभिसं लिपा तिनि सिल । ल: त्वं हे त्वंसां नं क्वा: ल: जक, तर ल्वगिं जक म्हैगु । अहो ! नेपा:भिया जीवन स्तर ! युरोप व नेपा:, सर्ग: पाता: थें भिन्नगु थ्व जीवन । तर थ्व अज्ञानता मखु अभाव ख: । थ्व बेवकुफी मखु, वाध्यता व विवशता ख: । फल तूलया रस वा बियरया ग्लासय् लाल कायेत त्व:ता: भ्यातनालय् म्व:ल्हुइ फीत नं मय: । अथे नं जीवनया थ्व विषमता, विपन्नतां जित: ही चायकल । टेलिभिजन छतिं हे स्वये मंमन्त । ज्यूसा स्वीच अफयाये इच्छा जुल । तर बिचा: यायां, इच्छा यायां दृश्यत न्ह्यानाच्वन । फाक्कुगु सत्यत भिखा न्ह्य:ने वया: प्याखं ल्हुवल । देग:या फलय्, फलचा दुने, लँय् सिथय् बोरा भ्वायलं प्व:त्रि ा: कयेकुना च्वंपिं । चिकुलाया निभालय् ह्म पाना: छम्हेस्यां मेह्मस्या छचोंनय् ि स्व स्वं सि न्ह्ययाच्वंपिं सँभित हायाचा पसलय् मिया त:गु सेल, लिकसं खिफानाच्वंह्म मचा व खि नयाच्वंह्म ख्विचा । आदि आदि । लोहँ थें धी चिनाच्वंगु च्वापु ल:ल: जुया: नाया बिल । सारमाया चत्र हा जुया: धस्वाना जुयाह्म जि छकलं फय् थें आकार विहिन जुल । 'गोरखाली'या गौरवपूर्ण जिगु ह्वाय् फ्याफः जुल । जि सुंक, सुंक । थज्याःगु हे अनगिन्ति दृश्यत टेलिभिजनय् खने दैच्वन खने मदया: वनाच्वन । सज्यांन्ति थ:पिसं खना च्वनागु दृश्यत नं शून्य थें अनुभव जुया बिल । नुगलय् भाव दना व:,

तर अभिव्यक्त याये मफु, लाता, जि लाता । त्वालां त्वालां । आतां, आतां । ह्लाचः तक टेलिभिजनया पर्दाय् खने दूगु हिमाल, स्तूप, देगः, लायकू खनेवं थ्व जिगु दे, जिगु नेपाः, जिगु मां दे धकाः तिंतां न्हुया जूगु जिगु भावना प्रायः मृततुल्य, जिगु राष्ट्रिय अभिमान, जिगु राष्ट्र प्रेम घाइते जुजुं वन । जि नेपाःमि जुया च्वनेगु आँट मन्त, थ्व अभावपूर्ण जीवन, थ्व विपन्नता, थ्व दरिद्रता, थ्व अज्ञानता आदि अभिशाप-पूर्ण अवस्थात जि स्वीकार यायेगु साहस मन्त । जि थ्व सकतांयात थः मालें मफुत । शायद उकें जि न्ववाये मफुत । शायद उकें हे जि छु Comment याये मफुत ।

वास्तवय् थथे धिके भ्वाथलय् कय्कुनाः बलचाय्, फलचाय् मनूत म्वानाच्वंगु, ध्यनाच्वंगु, सिनाच्वंगु थःगु जीवनय् गुलि गुलि खने धुन, नवःगु सागाः जंक मखु त्वाः, चुक, ननि छगुलि चःबि यानाः म्वाना च्वनापिं, धोंब्वाः व छ्वासय् पूजा याइपिं कीत फोहरय् Allergy जुइमाःगु छुं मदु । गरीबीयात ल्वसुनाः, अभावयात पाचिनाः न्ह्यायेमाःगु नेपाःमिया जीवनय् छह्म नेपाःमि अजूचाय् माःगु छुं मदु । थ्व सकतां जि, जि थें जाःपिं सकल नेपाःमि ह्लि ह्लि खनाच्वंगु सत्य खः । सदां सदां अनुभव यानाच्वनागु यथार्थ खः । तर, जि थौं थ्वैत सत्य खः धकाः स्वीकार याये मफुत । थ्व फुकं जिगु किचः खः । जिगु देया किपा खः धकाः धयेसुइ मफुत । जि दुने ग्यानापूगु आत्म-ग्लानीया भाव दना वल । जि ग्याफर जुल । यथार्थ खनाः इक्कुल । थ्व सत्यं जितः तसकं ख्यात, सातु काल । वास्तवय् थ्वया न्ह्यः जितः थुजाःगु अनुभव गब्लें मजू । जि थुलि कमजोर गब्लें जुइके मनं ।

तर, जि थौं युरोपय् । जि युरोप खना । जीवन खना । सही अर्थय् मनू मनू कथं म्वानाच्वंगु खना । थुकिया अर्थ की मनू मनू हे मखु वा की मनू जुयाः म्वाय् मसः, थ्व मखु । पूर्वीय जीवन पद्धति,

पूर्वीय दर्शन थ्व सकतां प्रति जिगु श्रद्धा दु, मोह दु । अय् गर्व नं । तर 'सन्तोषं परम सुखम्' या जपमाः चाहिंकेगुलि जि असन्तुष्ट ! सिद्धान्त व दर्शनया सुगन्धं जक पित्याः प्वाः मजाः । भौतिक लिधंसा मदयाः धेचुलाच्वंगु ह्म म्वारायात ला त्यंक नसा ल्वसुके माः । थ्व हे नसा, त्वंसा, पुंसाया अभावय् ख्रौ मनू जुइ मखना च्वन । जीवनयात जीवन कथं हने मफया च्वन । धात्थें बांलाः–बांमलाः, भिं–मभिं, खः–मखु आदि खंकेत, सीकेत सापेक्षया अनुभव माः खनि । सापेक्षया मिखा माः खनि । थौं जि युरोपया भउप्वालं युरोपया मिखां, युरोपया धारणां नेपाःयात खंकाः, नेपाःयात लुइका । अहो ! गज्याःगु विपन्नता, गज्याःगु वाध्यता ! ह्वाईत वासे (White wash) मयाःगु वा म्वाथःगु छेँया खँ मखु थ्व ह्मयात सहारा बीगु छेंकू बायया समस्या खः । न्हू मोडल व फेशन वा बाँलाःगु कापःया वस. मखु, चिकुलां थःत प्वःचीगु धिके म्वाथःया खँ खः । Continental Dishes, सन्तुलित वा प्रोटिन युक्त आहारया खँ मखु न्ह्यसः खः छःछाः त्यंक नयेगुया । ध्विक म्वायेगु, साक्क नयेगु वा यइपुक्क पुनेगु खँ मखु खँला श्व ह्लाना च्वनागु सासःयात गुकथं ल्यंका तयेगुया खः । मृगतृष्णां कू चाय् धुंकू ह्म फिसःया लँजुवायात लःया गुण वा स्तर लिसें मतलव मखु, मतलव खः केवल प्याःचाः तंकेगुया । अभाव, वाध्यता व विवशताया संसारय् मन दइ सौन्दर्य, स्वच्छता, सभ्यता फुकं ?

छपे, छम्वाःया निर्ति लाछि खिचा थें म्वाये; माःगु, जीवन फौगु ! छजु छकूया निर्ति थःत बह्ल तय्माःगु अवस्था फौगु । ख्रौ कुपोषण (Malnutrition या शिकारं आसपुसि सुख्कू प्रंकेमाःपिं, प्रोटिनयुक्त व High Callorly नसां प्वाथय् खाःगु दाः नाय्केत गंसि (Slim) जुइगु सौभाग्य माःगु युरोपिय समाज खनेवं अभावपूर्ण जीवनया अनुभवं फौत गाम् ख्रवये मपी ? सही अर्थय् बुसां निसें ख्यू

जिन्दगीइ म्वाना व:ह्म कांह्म मनुखं ज:ग्रा सवाः कायेवं तिनि ख्यूँया धात्थेंया रुप खनी थें जि नं थौं तिनि खन थ:गु ख्वा:यात, जि थौं तिनि वा:चाल थ:गु हविगत। थ:गु ख्वाः ह्लायकनय् खनाः थ.हे सातु वंह्म लाखे थें जि न सितुपातु वंक ग्यात- थ:त खनाः। जि गरीव। जिगु दे गरीव। गरीवी जिगु जीवन, गरीवी जिगु समाज, विश्वया रङ्ग मञ्चय् नेपाः थुकथं गरीव धैगु जि बिचा: तकं मयाना। यथार्थय् पर्कां वसतय् नं पर्कां थज्या:गु गरीवी नेपा:मिया वर्तमान !

तर, गज्या.गु कमजोरी जिगु, गन जि ख्वलन, गनया ल:–फय् जिगु सासलय् दुबिनाच्वंगु दु, तर थ्व वास्तविकता जि थ्वैत सत्य धकाः स्वीकार हे याये मफुत। हीनताया भावनां जितः थपाय्च्वं क्वत्येल जि थ:त नेपा:मि तकं धाये मयेल। जितः व टेलिभिजन स्वया च्वनेगु आँट तकं मन्त। आत्मग्लानि घौपलख हे अन मतल। जितः जुरुक्क थन। जि दना। ववतुंगु नुग: ज्वनाः हथासं कोथाय् दुब्वाना। टेलि-भिजनया किचलं ला जि मुक्त जुल। तर व किच:, उकिया लुमन्ति जिगु नुगलय् दुघाः याना बिल। जि थौं तिनि वाः चाल, जि छह्म छगू अति गरीव देया जनता खनि। प्याः चायेवं ल: तकं त्वने मदुगु देया जनता। थ:गु देया सही किपा खनाः जिगु नुगः लः लः जुल। नेपा.या जीबन लुमं लुमं ख्वखमख धाल। अनायास, मचायेक जिगु दरिद्रताय्, जिगु हिनतां मिखाय् ख्वबि हायेकल। जि तसक नुगः मछिन। गय् गय् ख्वबि सुल्ल सुल्ल हाल। भावावेशय् ख्वनं ख्वया। चच्छि नुग: ख्वँ ह्लाका: मिखा फुति नं मयाना। थ्व फिलमया लिच्वः मेपिं नेपा:मि पासापिन्त गुकथं लात व जि बांलाक मथू. तर कह्नय् कुन्हु सुथय् कौला यायां "जि छाय् ह्मिग: फिल्म दथ्थुइ हे त्वःताः वना" धकाः मेमेपिं निह्म प्यम्हेस्यां न्यनां तु त्वःतल। जि छुं लिसः मबिसें पार याना। ह्निनय् जिपिं- नेपा:मितय् दथ्थुइ हानं वहे फिलमया खँ जुल।

"हिजोको फिल्मले त नेपालको बेइज्जत गऱ्यो" पासा थापां थ गु बिचाः प्वंकल ।

"अँ, कस्तो लाज लाग्दो" थ्व पासा गौतमया लिसः खः ।

"होइन यार, मलाई त त्यो फिल्मको Intention नै ठीक छैन जस्तो लाग्यो । ल, तीमिहरूले नै भनन, के, त्यो फिल्म (Biost) एक तर्फि छैन ? होइन भने, किन नेपालको नराम्रा कुराहरू मात्र देखाउनु पऱ्यो ? मलाई त फिल्म नै राम्रो लागेन !" पासा मानन्धरं तं पिकया च्वन ।

पासापिनि थ्व तर्कपूर्ण खँ जि न्यना जक बिया, छुं टिप्पणी मयाना । तर जितः ताः, जि पासापिस नं जि थें थःगु देया खाइगु सत्ययात घुर्क मफुत । फि थें च्यार्‌र् च्यार्‌र् मिगु यथार्थयात भ्वाःतिने तफुत । थ्व हे कारणं जिगु यिखाय् ख्वबि क्वहाल । तर अमि नुगलय् तं व अस्वीकारया भावना ब्वलन । जिगु यिखां क्वहाःगु ख्वबिला उखुन्हु हे दुसुत, तर नुगलय् सदां छगू न्ह्यसः तिता न्हुया च्वन ।

-छाय्, नेपाः थुकथं गरीब ?

-छीगु लागिं छाय् थ्व यातनापूर्ण जीवन ?

–छु गरीब जुयाः म्वाये माःगु नेपाःमिया भाग्यला ?

नेपाः विकास जुइ मफुगु कारण, नेपाः गरीब जूगुया कारण सकतां –

–नेपाः भूपरिवेष्ठित मुलुक जुयाः खः ,

–नेपाः छगू पहाडी राष्ट्र जुयाः खः आदि ! आदि !

थ्व व्याख्या जि यक्को सफुतिइ ब्वनागु दु । थ्व धारणा आपालं नेतातय्‌पाखें नं न्यनागु दु । थ्व व्याख्या, थ्व धारणा सत्यता-

पूर्ण ख: धका: जि यक्को विश्वास नं यानागु दु। तर ...... तर थौं जिगु विश्वास प्रति जिके हे शंका दना वयाच्वन। जिगु आस्थाय् जि हे संकट सृजना यानाच्वना।

नेपा: थें भूपरिवेष्ठित राष्ट्र ला चेकोस्लाभाकिया, हंगेरी, अष्ट्रिया, स्वीटजरल्याण्ड आदि नं ख:। तर व राष्ट्रतय् आर्थिक स्तर ...... ! मखु, नेपा: पहाडी मुलुक जुया: हे जक उन्नति जुइ मफुगु ख:ला: ? तर, नेपा: थें पहाडी दुर्गम दे स्वीटजरल्याण्ड व अष्ट्रियां यानाच्वंगु विकासं थुकिया नं बांला:गु लिस: बियाच्वंगु दु। नेपा: थें भूपरिवेष्ठित, नेपा: थें पहाडी दुर्गम दे, स्वीटजरल्याण्ड व अष्ट्रिया,गुगु दे विश्व युद्धय् ग्व:क: ग्व:क: कात्तुकाक स्वाये माल।तर थौं अनया विकास, अनया उन्नति, अनया जनताया जीवनस्तर सकतां क्यंगु गरीबी व क्यंगु धारणाया न्ह्य:ने क्वातां दनाच्वंगु न्ह्यस: जुयाच्वन। राष्ट्र अविकसित जुइमा:गुया कारण प्राकृतिक पंग: ख:, धैगु धापू क्यं नेपा:मितय् नुग: तयेगु लिधँसा जक ख:। क्यंगु गरीबीया कारण प्राकृतिक वेइमानी ख:, धायेगु छगू सान्त्वनाया लँपु हे जक ख:। अवश्य ख:, थ्व हे सान्त्वनाया सिमा क्वय् जक च्वना: हे क्यं थपायम्ह गांजलं दायेके मा:गु, थपाय्सकं लिक्वय् लाये मा:गु।

तर, थौं नं वहे टेलिभिजन फिल्मया दृश्यत जिगु न्ह्य:ने दं वयाच्वंगु दु। थ:गु देया वास्तविकता छ्यातां खने दयाच्वंगु दु। जिगु देया गरीबी, अभाव, बाध्यता, यातनापूर्ण जीवन, सकतां सकतां जित: न्ह्यस: थें जुयाच्वंगु दु। छु सदां सदां जिगु देया हविगतपूर्ण दृश्यत स्वये मफयेका: टेलिभिजन त्व:ता: बिस्यूं वनेगु ना ? छु ह्याक्ले न्ह्याक्लें देशया दु:खपूर्ण अवस्था स्वस्वं भावुक जुया: ख्वबि हायेकेगु ला ? कि थ्व क्वपुं नत: स्थिति जा:गु दे प्रति हे घच्चाया: विरक्त जुइगु ?

जितः लुमं छक्व: युगाण्डाया Mrs Margaret व मेमेपिं पासापिं मुनाः गफ यानाच्वना वले छम्हेसयां वैत थ्यो: यायां -

"She is from Idi Amin's Country" तर व गम्भीर जुल ।

"Sorry, Gentleman! I am not from Dada Amin's Country, but. I am from Uganda! Yes. once he was in power, but we hate that Baster man eater! and my Friend, a country can't be a worse in itself, it is system and politics which discoloures a country's fame."

मय्जु मारगरेटं साप गम्भीर जुयाः व्यूगु थ्व लिसः थौं नं जिगु नुगलय् लिथ्वःनि । सही अर्थय् गुगुं मुलुक थःथम्हं गुब्लें बांमलाइ मखु, गब्लें क्वह्यनी मखु । देय्‌ला सदां देय्‌निपिनि लागि स्वर्ग खः । सौन्दर्य व आकर्षणया केन्द्र खः । थ्वैत थ्वाथः याइगु, थ्वैत थ्वाबः याइगु, छ्याकः व कुरुपयाइगुला देया व्यवस्था खः, देयापिं मनूत खः । अवश्य ! जिगु दे, जिगु नेपाःयात नं थुकथं हे सुनानं कुरुप यानाः हे जक कुरुप जूगु खः, सुनानं भ्वाथः यानां तिनि हे भ्वाथः जूगु खः । वास्तवय् फलचाय् कयेकुनाः म्वाये माःगु अपराध मखु । प्वाः सुकू गंकाः सीमाःगु पापमखु । गरीबीया यातनापूर्ण जीवन हनेगु अधर्म मखु । सही अर्थय् सु मनू थुकथं म्वाये यइ ? सु मनू थुकथं सी यइ ? थ्व अमिगु अपराध मखु । थ्व अमिगु द्रपं मखु । जि स्वये देया ह्नाय् फ्याफः व वफरातय्‌सं याःगु मदु । कीगु गरीबी व दुःखं कीगु राष्ट्रया इज्जतय् हाकलं इकूगु मदु । थ्व अपराधला जि यानाच्वना, जि थें सःस्यू धाःपिसं यानाच्वन । थ्व पापला अमिसं यानाच्वन गुम्हेसयां थःत देया तःधं धयाच्वन । थुकथं देया ह्नाय् फ्याफःला व देया थुवाःतसें

यानाच्वन, गुम्हेस्यां थः तःमि जुइत देय्यात धुकथं चंःगि यानाच्वन। वास्तवय् नेपाः दुने नं इदि अमिनत म्वानाच्वंगु दु, खः थुनिसं हे नेपाःयात क्वँय्काली यानाच्वन, तर दोष जिगु खः, छिगु खः, झीगु खः थौं तक नं झीसं मय्‌जु मारगरेटं थें थः देया इदि अमिनत प्रति घृणा ब्वलंके मफुनि। नेपा या इदि अमिनतय्‌त बिसिके मफुनि। वा, इदि अमिनत बिस्तिके! थ्व धिके भ्वाथःग्वारा दुने छ्यों सुचुकाः प्वाः सुकु गंकाच्वंपि नेपाःमि खनाः आत्मग्लानीया भाव थुमित घृणा मयाये। वास्तवय दें धैगु थ्व अशक्तपिं, थ्व भिथःपिं, थ्व लिकुंका च्वंपि भ्वाथः धिकेत खः, थुमित हेवागु मिखां मखु मतिनाया नुगलं चुप्पा नये। जिगु दे हे थ्व सा, जि धैह्म हे थ्व गरीवी सा, छाय् थुकलं बी थःत थम्हं। मखु, जिं घृणा याये मखु। मखु, जिं हेला याये मखु। बा चुप्पा नये, बरु स्नेहया नुगलय् पाचिने। आः जिं सादृश यानाः धाये, जिं नुगः फुले यानाः धाये, जि गरीव, जिगु दे गरीव। तर खबरदार, थुकलं बीह्म सु? गरीवीया थ्व कपालय्? गरीवी सृजना याइपिं इदि अमिनतय्‌त ल्वमंकाः गरीवतय् प्रति जक पति धस्वाकीपिन्त खबरदार!

१९८२ सेप्टेम्बर २१
थाय्‌मदु, यें।

पूर्वजन्मया ज़िमि कलातं च्वयाह्:गु छ्पु पौ

आधुनिकताया लागाय् तच्वकं न्यस्तगु जीवनय् कात्तुकाना: पत्तिमति चिनाच्वंपि थौंया मनूतय् थम्हं थ:त तकं लुमकेंगु ई मदु। जुयावने धुंकूगु, पुलांगु, आजु पुलांगु, उकिसनं पूर्वजन्मया खँ लुमके फइगु गथे ? मनूया न्ह्यपु स्मृतिया धुकू जक मखु, विस्मृतिया ग्वर: नं ख:- न्हू न्हू खँ च्वयां तु च्वनी, पुलां पुलां खँ हुयां तु यनी। अथे नं थौं धैगु यथार्थ ख:, सज्यान्ति ध्वहे मिखां स्वया च्वनागु, वास्तवय् थौं धैगु दक्कले पत्या: याये बह्:गु सत्य ख:, गुगु सत्यय् छुं हे भ्रम मदु। अथे नं मनूतय्सं थ:पिन्सं मखंगु म्हिग: व खंके मफुगु कन्हय्यात कया: कल्पना याना जुइ। अले कल्पनाया म्हगसय् म्हंका: चा:गु मिखा तिनाच्वनी। तर, मनूतय्त कल्पना हे य:, कल्पना हे याना जुइ, कल्पनाय् हे तु थ:त छ्वयेका जुइ। अले पूर्वजन्म व पुनर्जन्मया सुपतय् ब: कया: जीवनया ध्वपय् दुनाच्वंह्म थ:त मोक्ष प्राप्त याकेगु मायाजालय् पला: तयेका जुइ। अथे ला द हे मदुगु, खँ हे मखंगु विषयलय् कल्पना यायेगु दक्कले आ:पु, थुकी थथे हे जुइमा: वा अथे हे खयेमा: धैगु छुं अनिवार्यता नं मदु, थ: य:थाय् ब्वये ज्यूगु, थ: न्ह्या: थे ज्याये-ज्यूगु ध्य:या नां हे कल्पना ख:। पूर्वजन्म पुनर्जन्म नं कल्पनाया हे मेगु

रूप मखा ! सुयागु सहमति वा असहमति कल्पनाया थ्व छ्य:यात शायद हे जक कय्कुके फइ ।

खः, वं नं थ:त थुकथं कल्पनाया सर्गतय् ब्वयेकल । अले जित: छगू मूर्त रूपय् ध्वदुइकल । जित: वं थ्व जीवनय् लुइका: तसकं लय्तायाच्वन । मेखे वं थ्व जीवनय् लुइका: तसकं लय्तायाच्वन । मेखे वं जित: थ्व जीवनय् ध्वदुइकूगु खना: जि अजूचाया च्वना । घटना छगू हे, तर निखे निइ दना च्वनापि जिपि निम्हेसिया अनुभव पाय्छि अ:खः ! वयागु कल्पनां वं जित: पूर्वजन्मय् घ्वाना छ्वयेत स्वयाच्वन । जि थौंया जीवनय् दना: वैत यथार्थय् साला हयेत स्वया । जिपि निम्हेसिया दथुइ अजूचायापूगु धेंधेंबल्ला:–त्या: बूया निर्णायक सु खः ? मस्यू जि ! वं जित: पूर्वजन्मया संसारय् दुत यंका: जि नापया वैयक्तिक स्वापू तयाच्वन । जित: बं थ: नालाच्वन । अथे ला जि थ्वैत अनाधिकार थ्यंक धया मबिया । अधिकार फ्वना: दइमखु धैगु जिगु आस्था खः, अथे खःसां वयागु समर्थनय् ल्यू ल्यू वनेत तयारह्म जि अवश्य मखु । पूर्वजन्मया तुतां नुया: जित: लिलाकेत न्ह्यानाच्वंह्म व, वयागु पौ जिगु ल्हातय् । जिगु मिखां पतिइ थस्सपायाच्वंगु आखः ग्वलय् स्पर्श यानाच्वन । थुपाय्च्वं अजू चायापूगु स्थिति, अय्नं थ्व स्थितिइ जि अजूमचाया । गुम्हेसिनं जित: थपाय्जिगु पौ च्वया: थ: नालाच्वन, थुथाय् थ्यंका: जि धा:सा वैत लुमंके तकं फुगु मखु । द्ह्म मय्जु, गुम्हेसिनं जित: भा:त धका: नालाच्वन, गुम्हेसिनं थ:त जिमि कला: धका: परिचय बियाच्वन अहो ! जिके वयागु सामान्य लुमन्ति जक नं मदु । गुज्व:गु विडम्बना थ्व ! अथेला वं पौ क्वचायेवं थ:गु नां नं च्वया त:गु दु– मय्जु स्वेतलाना ! खः, स्वेतलाना, गुकिया अर्थ खः न:लिह्म सूर्यो । धाथें स्वेतलाना जिगु निंति गुपाय्च्वं न:लिह्म सावित जूगु । गब्लें हे पूर्व परिचय मदुह्म मय्जु थें । शायद वं थ्व पौ नापं थ:गु किपा छपा: नं छ्वया मह:गु खःसा संभवत: जि स्वेतलाना-

यात उलि याकनं लुमंके मफइगु जुइ । जि ल्हातय्‌च्वंगु पौ छत्रवः छत्रवः व टेबुलय्‌संच्वंगु किपा छत्रवः छत्रवः याना: पालंया: स्वया । शायद धार्थेयाह्म मय्‌जु स्वेतलानां खंगु खःमा वं जितः गुलि थ्वां धाइगु जुइ । अथेला जि किपातय्‌च्वंगु वयागु मिखा जक स्वयाबले नं थःत गरखेस्से च्वंके धुन ।

किपातय् च्वंम्ह मय्‌जु स्वेतलाना बांलाःम्ह थ्यंक मखयेफु, तर, बांमलाःम्ह हे नं मखु । होस्टलया कःसिम्वः लिक्क दनाच्वंम्ह वयागु सँ भुलुसुलु दँ, शायद उगु इलय् मताः पहलं वयाच्वंगु फसं ब्वयेकाच्वंगु खः थ्व । फिनातःगु कमिजया च्वय्‌या निप्वः तांख तयातःगु मदु । पाश्चात्य समाजया फेशनया ल्याखं थ्व अश्लिल मखु । शायद भद्रताया चि खः ? वं न्ह्याना तःगु पाइन्ट नं अथे हे खः । न्हायपनय् ततःचाःगु इयरिङ्ग । थ्व हे खः स्वेतलानाया किया किपा ।

जि वेलग्रेडया होटलय् च्वंच्वनाबले मय्‌जु स्वेतलाना नाप परिचय जूगु खः । भाजु चिरिंजीवी घिमिरे जिमि दथुइ परिचयया माध्यम । न्यादँ खुदँ न्ह्यः निसें नेपालं थन वया: सिभिल इन्जिनियरिङ्ग ब्वं वयाच्वंम्ह भाजु खः थ्वय्‌कः । परिचयया झोलय् घिमिरेजुं कना: हे सिल स्वेतलाना मय्‌जु व वय्‌कःया दथुइ तःदँ न्ह्यः निसें यःत्यःया स्वापू दु । अथेला लिपा अझ उप्वः सिल, थुपिला थन छज्वः तिपू थें हे ह्वनाच्वंपि खनि । बस् ! स्वेतलानायात जि म्हसीकागु थुकथं खः । नापलाइ बले गब्लें घिमिरेजु व वयागु दथुइया यःत्यःया खँ ल्हाइ, गब्लें गब्लें अतिकं वैयक्तिक व पारिवारिक खँ न्यंकी । वेलेग्रेडं ६० किलोमिटर जक तापाःगु नोभिशाद शहर, स्वेतलाना मय्‌जुया छें । विश्वविद्यालय स्तरय् विज्ञानया छात्रा । न्यना खँ कथं, स्वेतलानां थुथाय् ब्वनेगु ज्या नं न्ह्याकाच्वंगु मदु । नोभिशाद शहरय् स्वेतलाना-या मां दु, अबु नं दु । मां अबु निम्हं तच्वकं च्वय्‌या पदय् लजगाः यानाच्वंपि खः धाल थें, स्वेतलाना मां-अबुया छम्ह जक मचा,

याक: म्ह्याय्, तर थ्व मय्जु धा:सा न्ह्यःवलें वेलग्रेडय, मां-अबु दुथाय्, नोभिशादय् ला गब्लें मच्वं, मवं । वेलग्रेडय् च्वच्वं, उपिं नाप जुजु बुलुहुं बुलुहु थुया वल, सिया वल । स्वेतलाना ला वास्तवय् मां-अबु-नाप मच्वंसें थुखेनाखे जिस्यूं वयाच्वंम्ह जुयाच्वन ।

"सुन्दर ! छं स्यू ला जित: जिमि मां-अबुं, थ:थिति उँइ धका: धाइगु" छन्हु जिपिं नेपा:मित च्वंच्वनागु होटलया कोथाय् खँल्हावल्हा जुयाच्वंगु इवलय् स्वेतलाना थ:म्हेसिनं थ्व खँ कंगु ख: । वयागु थ्व खँ न्यना: उवले छन्ना: जिपिं अजू नं चाया । "स्वेतलाना मय्जु उँइ ?" . . . उहुँ जिमिस ला वैके छुं उज्व:गु असामान्यता मखना । वया चह: पह: व खँल्हावल्हाय् वे'-उँइतय्के थें असन्तुलनया गुगुं चि नं खंके मफु । तर वयात वया मां-अबुं उँइ धयाच्वंगु खँय् व याउँक कयाच्वन । जिमिसं न उकथं याउँक कया बिया । स्वेतलाना-यात धुचचा पतिकं थास थासय् नाप लानाच्वनी । खँल्हावल्हा जुया-च्वनी । 'व उँइ हे ख:' धका: जिमिसं गब्लें अनुभव याये मनं । व उँइ हे ख: धका: गुगु कथ नं प्रमाणित यायेगु लिधँसा न जिमिके मदु । ख:, वयाके छगू पह: दु, छगू असामान्य पह: !? । न्ह्यःह्म नं मनूयात याकनं विश्वास यायेगु । न्ह्याम्हेसित नं छन्ना: खँ ल्हायेव थ: हे मनू थें तायेकीगु छगू पह: दु । खँल्हावल्हा याये धुनेवं, सामान्य परिचय जक जुइ धुनेवं वैत सुनां नं भतिचा स्नेह व सहानुभूति भाव व्यक्त यायेवं व उह्म नाप हे सतिकेत स्वइ, अले आत्मियता पिब्वइ । वास्तवय् थ्व वयागु स्वभावया सहजता ख:, सरलता वं निष्कपट पह: ख: । छन्हु खँय् खँय् छह्म पासां वैत छता खँ न्यनां तुं त्व:तल-

"मखु स्वेतलाना ! छ छिमि मां-अबुया थाय् मवंसे थन छाय् थुकथं च्वंच्वनागु !" खतुं थ्व तच्वकं वैयक्तिक खँ ख:, अथे ख:सा जि नं सलय् स: तया बिया । "ख: नि थुकथं उखेला: थुखेला: मदयेक च्वनेगु पलेसा मां-बाया थाय् वंसां ज्यूगु ख: नि ।" वास्तवय् जिमि

पासां स्वेतलानायाके थ्व खँ संभवतः न्यनीगु हे मखु जुइ, तर वं छम्हा पतिकं जिमिके ह्मति ह्मति धेबा ह्मयाः "जितः होटलय् नके यंकेगु मखुला ?" धकाः धया जुइगु स्वये मफयाः थथे न्यनेत वाध्य याकूगु खः। ताःमिपिं मां-अबुपिनि याकः म्हाय् सावक भिक नयाः, यइपुवक पुनाः जुइगु भाग्यया खँ खः। नापं वैंशया इलय् यथे नयाः, यथे जुइगु मनूतय् स्वभाविक चाहना न खः। जिमिगु मिखाय् स्वेतलाना छम्ह भाग्यमानी खः। तर व थः हे पहः मसयाः भाग्यया सबाः कायेमखना-च्वन। थम्हं थःत अभाग्यया गालय् क्वफानाच्वन। न्हापां ला स्वेतलानां जिमिगु थ्व न्ह्यसःया लिसः बीगु कुतः तकं मयाः। जुइफु वयागु निंतिं जिमिसं न्यनागु खँ गुगुं न्ह्यसः हे मखु। जिमिसं छम्हाः पतिक तुतू तुयाः थ्व हे खँ जक न्ह्यथनाच्वना। अले ला वं थःगु म्हुतु मचायेकुसें मगात। लिसः बियाच्वंम्ह स्वेतलाना तं चाःगुला मखु, तर वं थ्व लिसः लय्तायाः बियाच्वंगु मखु धैगु खँ वयागु सल सी दु।

"ताःमि सा उपिं हे ताःमि; ताःधंपि सा उपिं हे ताःधं, मागु मदु जितः अमिगु छुं हे ! मां-अबुला उपिं ! जि उमि म्हाय् खःसां उपिं जि मां-अबु मखु। छम्हाः छपे व बांलाःगु छजुया व्यवस्था ला जि थःम्हेस्यां न याये फु। मेता मखुसां जि थःगु जीवन जक मियाः जूसां थुलि खँ चूलाके फु। तर, मां--अबु धायेकेगुया अर्थ थः मस्तय्गु थुलि बन्दोवस्त यायेगु निंतिं हे जक खःला ?"

थः मां--अबु प्रति उपायुच्वं अनास्था व्वसें स्वेतलानां धया-च्वंगु खँ जिपिं थें 'माता देवः भव ! पिता देवः भव !!" धाइपिनिगु आस्थाय् भ्वखाय् व्वयेकाच्वन, वं धयाच्वंगु खँ जिमित न्यने यःगु मखुसां न्यनेत जिपिं करं क्यं। आखिर सिनाच्वंगु वयागु तंयात कुति कुति यानाः थनापिं जिपिं हे खः।

"मां-अबु ! उहँ......, जितः बुइकेवं उपिं जिगु मां--अबु जुल ला ? उमिसं ला जितः बुइकूगु मखु, उमिगु थः थःगु यौनेच्छा

पूवंकेगु कासाया लिच्वः जक खः, जि ला । जिगु जन्म, जिगु अपराध मखु, अपराधी खःसा मां--अबु धाःपि खः, जिगु जन्मया नामय् जितः कष्ट बीगु, मानसिक यातना बीगु स्वैकं अधिकार मदु'' ।

स्वेतलानाया भासाय् तप्यंक हे फ्रेन्च दार्शनिक अल्वर्ट कामूया अस्तित्ववादी सः ताये दयाच्वन । न्ह्यागु हे जूसां थुथाय् जिमिसं जिमिगु न्यनेगु जक पाः, स्वेतलानाया धायेगु पाः । न्यना हे जक च्वना ।

''यःह्म म्ह्याय् धकाः छक्वः तकं चुप्पा नये मलाःपि मनूतय्सं थःत मां-अबु धकाः नाला जुइगु अधिकार छु ? म्ह्याय्यात होष्टलय् वां छ्वया बीवं, वैत नये, त्वने, पुनेया व्यवस्था याना बीवं थःगु जिम्मेवारी पूवन धकाः तायेकीपिं मां-अबु दुसां, मदुसां जितः माःगु मदु......''

स्वेतलानाया थ्व सकतां खँय् जिमिगु न्ह्यपुइ स्वचानाच्वंगु संस्कारं पायृछि खः धकाः समर्थन यायेगु आँट मयाःसां स्वेतलाना प्रति मचायेक छगू सहानुभूतिया खवबि तिकिनन । स्वेतलानाया मां-अबु दु । तर जिमिसं तायेकाच्वना सही अर्थय् व छह्म टुहुरा, छह्म अनाथ खः । ''स्वेतलाना उँइ !'' जुइफु, बाइः जुयाच्वगु फिसः थुज्वःगु वयागु नुगःयात खंके मफुपिःस वैत उँइ हे धाल जुइ । अज्ञ नं उँइ धाइ तिनि जुइ । विचरा ! थथे धाइपिंके स्वेतलानाया प्याःचाःगु फिसलय् तिकि नंकेगु निफुति मतिना तक नं मदुसा ? स्वेतलाना उँइ मखु उँइया नामं तिरस्कारया भ्वखाचाय् व्दचिनेगु पायृछि मखु । व उँइ खः हे खःसां, उँइ जुयाः म्वायेगु नं वैगु अधिकार खः ।

धाथें ला स्वेतलानायात नाप लानाः च्यान्हु झिन्हु लिपा हे जिमिसं वेलग्रेड त्वःता । वेलग्रेडया आपालं खँयात त्वःफिका । गुलि गुलि लुमन्तिया कुंकुलामय् अज्ञ स्वचाना च्वनसा आपालं खँ लोमन्ति-

या न्ह्यलं ह्लाना छ्वल । खतु स्वेतलाना नं उकथं हे लोमन्तिया न्ह्यलं ह्लाय् धुंकूगु छगू अध्याय खः । तर स्वेतलानाया हे पति उगु अध्याययात ह्लानं छत्व च्वं निसें पुतुपुइका हयाच्वन । मसुचुकुसें धायेगु खःसा स्वेतलानायात जिपिं नाप सिबें जिमिसं ज्वना जुयागु बाँसुरी, मादल थुज्व:गु बाजनय् नुगः ववसाः । अझ धायेगु खःसा जिमिसं यायेगु थ्व बाजंया संगीतमय सलय् वया क्वातुगु भतिना ! जिपिं च्वच्वनागु होटलय् ववव पतिकं स्वेतलानायापाखें न्हापां हे इनाप याये धुंकी– "का रे ! पासापिं छिमिगु आम अर्केस्टा छवव: थानाः न्यंकी ।" अले ला जिमिसं नं वयागु इच्छायात गव्लें पूमवंकागु मदु । बाँसुरीया यइपुगु धुन, अले मादल, तिछुव इम्फुया ताल । धार्थे जिमिसं सःमसः बाज धायेवं होटलया व कोथाचाय् मन्ह्यः मन्ह्यः नेपाः वयाः स्वंवये धुंकी जिमिसं न जिपिं नेपालं पिने थेंगु खः लोमंका बी ।

जितः लुमं छन्हु सनिलय् ७ ता इलय्, अथेसां निभाः मव्यूनि । घिमिरेजु नाप स्वेतलाना कोथाय् दुहाँ वल । पिहाँ वनेत धकाः वसः पुना च्वनाह्म जि लासाय् तु फेतुना । उपिं नं न्ह्यःनेसं पयेतुत ।

"मल्लजु, स्वेतलानाया छि नाप छता, निता खँ ह्लाये धया च्वंगु" घिमिरेजुं खँ छुना दिल । जि मज्यू, ह्मां धायेगु ला खँ हे गजुल ! उभ्रिमय स्वेतलानां थःगु ह्मिचां छपाः किपा लिकयाः न्ह्यःने तल । चक्कंकाः जिगु न्ह्यःने ब्वल । जि खँया च्वःप्वः छुं हे लुइके मफयाच्वन ।

छचाः चक्का, चक्काया वछि न्या बांलुइक हाकु । बछि तइस्से च्वं । हाकुगु बच्छिइ तइस्सेच्वंगु छफुति । तइस्सेच्वंगु बच्छिइ हाकुगु छफुति । येँया बसन्तपुरय् छवव थ्व हे चक्का चिं ब्वयाः YIN YANG नामं छगू रेष्टुरां चायेकूगु जितः अझं लुमं । थान्का, पौभाः व नेपाली भोँतय् थुज्वःगु हे चिं च्वयाः झीथाय् पसः पसलय् मीत

आपालं व्वया तयेगु या: । थ्व हे आकृति च्वयात.गु भ्वँ ब्वया: स्वेतलानां प्रश्नवाचक शावय् जिपाखे मिखा व्वल ।

"सुन्दर ! थुकिया दार्शनिक भाव पक्ष छु ख: ?"

छक्व: ला जि अक्मवक्क जुल । धाथें थ्व इलय् स्वेतलानां गुगु खँ न्ह्यस:या रूपय् तयाच्वन थुकथं जि अनुमान तक न यानागु मखु । आखिर न्यनाच्वंगु न्ह्यस: जिगु विषयगत लागा दुने ला:गु खँ नं मखु । छखें ला जि स्वेतलानाया थ्व न्ह्यस:या लिसलय् 'जि छुं मस्यू' धका: याउँक धया छ्वये ज्यूगु ख: । तर, जि अथे मयाना, अथे मधया । स्वेतलाना मय्जुयात जि थुलिया दुने शायद बांलाक ह्मसीके मफुनि जुइ, तर वया दुने नुगलं मालाच्वंगु जीवनया सापेक्षिक परिभाषाया बारे जि छुं छुं अनुभव याये धुंगु दु । खतु स्वेतलाना थ्व इलय् जिथाय् जिके, जिगु अन्तरवार्ता कायेत वयाच्वंगु मखु । वं जिगु ज्ञानया परीक्षा या: वयाच्वंगु मखु । स्वेतलानां थ.गु अज्ञानताया लँपुइ चुइगु तुतां मा: जुयाच्वंगु जक ख: । धाथें धायेमाल धा:सा वयागु प्या.चा: खनाबले जि थ:गु घ: प्वं धका: क्यने मछाल । वं न्यनाच्वंगु विषयस जि थ:म्हेसिनं स्यू धका: दाबी यायेगु जिके अधिकार दुगु खँ हे मखु । तर, जि मस्यू जक मधा:सां वैत छगू भलसा दइगु ख:सा जि थ:गु म्हुतुइ प्वकुतिना बिया: स्यनीगु छुं मखु । उकिं जि सुम्क ! सुम्कया अर्थ ख: जि वयागु न्ह्यलसय् लिस: मतया । तर वयागु दुने दना वयाच्वंगु जिज्ञासाया उँइ हू नं वैत सुम्क मत: । सुम्क च्वने मछूह्म वं न्ह्यस:या लिपा न्ह्यस: न्यना: जित: न सुम्क च्वने मब्यू । थ:गु जीवनय् कल्पनातित मोक्षया खोजय् भ:भ: न्हुयाच्वंह्म स्वेतलानां तत: मत: क्यंका: जित: मुक्ति मबिया च्वन । थ्व इलय् जि तार्कसि जुया । थुकिं स्वेतलानायात मोक्षया लुखाय् थ्यंका बिल वा मबिल व जि मसिल, तर जि थुकथं तार्कसि जुया: धयागु खं याना: स्वेतलानापाखें जि जि धा:सा याउँक मुक्त जुल ।

"स्व, स्वेतलाना !" क्वय् चकंका तःगु किपा जि अझ चकंकाः थैंत लिसः बिया "थ्व चक्का दु नि, स्वयेबले तच्वकं साधारण थें च्वंसां थुकिया दार्शनिक महत्व दु, थ्व वास्तवय् जीवन चक्रया प्रतिक खः" जि थ्व खँ तार्कसि जुयाः कना च्वनागु खःसां स्वेतलानां तच्वकं नुगः बियाः न्यनाच्वंबले मचायेक जि थः हे धाथें दार्शनिक खः ला धया कथं भ्रमया अय्लाखं धे धे चुइकल।

"अले थ्व स्व, थ्व बच्छि ह्याकूगु व बच्छि तुयूगु धँगु नं मानव जीवनया हे किचः खः। ह्याकूगु धँगु जीवनया नकारात्मक पक्ष, तुयूगु धँगु सकारात्मक पक्ष खः।"

जि धया च्वनागु खँय् गुलि सत्यता दु, व जि हे मस्यू। तर जिगु खं स्वेतलानाया भावनायात उत्तेजित यानाच्वंगु दु। थुकिया दसि खः, व अझं उत्साहित जुयाः न्यनाच्वंगु थ्व न्ह्यसः-

"आम खँ ला थुल, तर थ्व ह्याकूगु क्वय् तुयूगु छफुति व तुयूगु क्वय् ह्याकुगु छफुतिया अर्थ छु खः ? थ्वैत नं छक्वः क्वाथुइका दीं ला थें मल्लजु !"

"जीवनया सार हे थ्व खः, प्रत्येक नैराश्यया क्षणय् नं छफुति आशाया जः ल्यना च्वनीसा, न्ह्यागुनं आशाया झ्वलय् नं ह्याकूगु नैराश्यया किचलं दायाच्वनी। झीगु जीवनया यथार्थ नं थ्व हे खः।"

स्वेतलाना जिगु खँय् आशंकित जुइगु खँ हे मदु। बरू न्ह्याचः सिबें आश्वस्त, उप्वः आश्वस्त। वास्तवय् थ्व नं छगू आश्चर्य मखुला ? तार्कसि वैद्यया वासलं नं ल्वये क्वलायेके फूगु ! छु धाथें थ्व उपचारया नामय् भ्रम जक मखुला ?

तर, मनूतय् चरित्र धँगु नं आश्चर्य हे ला खः ! छ्वपय् तुं लिस्से मनुखं सुपतय् जूसां बः कायेत स्वइगु हे जुयाच्वन। मखुसा जिगु

च्व: च्व: मदुगु फयूगं खँयू स्वेतलानां दर्शनया गहनता खंका: आत्मतुष्टि-या तीर्थस्नान याइगु मखु जुइ । तर, स्वेतलाना धा:सा छन्हु मपा: जिथाय् वयाच्वन । वयाथाय् जिमित स.ता च्वन । ज्ञन सामिप्यया अनुभव ब्वलंका च्वन वं । छन्हु वं जिपिं सकसितं भ्वय् ब्वन । भ्वय् धायेगु जक मखुला, वास्तवय् थुबले व थ:गु हे ल्हातं छुना: युगोस्ला-भियाया छताजि मरि नकेत्यंगु ख: । नेपाली विद्यार्थीत नं दु, वं भाजनय् मरि छ छुं छसिकथं बिया हल । कात्ताक स्वपेबले ञीगु न्हायपं दुगु चतांमरि थें हे च्वं । पा:गु छु धा:सा थ्व त्वाकुसेच्वं अले खें नं लवाक ज्या: । न्ह्यागुमां नयेबले मसा: मजू । नये धुंका: गुलि 'रसियन फरास' धाधां किटि तास ल्हित: वन, अले गुलि पिहां हे वना छ्वत । तर, स्वेतलानां जित छखेरिखे सालायन । झ्यालय्सं निम्हं दना । क्वथा दुनेया कालकुल सलं स्वेतलानाया भावनायात साथ बिया मच्वंगु बांलाक सी दु । वं सकसितं सुम्कच्वं धका: धाये फुगु नं मखु, अले थ्व कालकुल स्थितिइ थ: सुम्कच्वने फुगु नं मखु । वं जित: तलय् नु धाल निह्म तलय् क:सिइ थहाँ वना । निभा: बी धुंकल, तर बीनिभा:या जल सर्ग: ह्याउँक ग्वानाच्वन तिनि । आभालाय्च्वंगु टेलिभिजन टावर थुथाय् हिसिचा दयाच्वन । अथे हे सेन्टरय्च्वंगु गिरिजाघरया गजूत नं यइपुस्से च्वंक खने दयाच्वन । वातावरण अज्ञ क्वा:नि, तर संध्याया फसं ह्मय् सिचु नकाच्वंगु दु । बी धकूगु निभा:यात तिफ्यायेगु कुतलय् स्वेतलानां थ:गु मिखायात पश्चिमया कुलामय् दिकेत स्वया-च्वंगु दु । यौवनया फसय् वया त्हपह गुलि चं चं धाये मा:गु ख: उकिया अ:ख: वयागु मिखा तुंगा: थें था: गा: मदयेक गम्भीर खने दु । वं ज्ञसंग वंह्म मनुखं थें थ:गु मिखा पुलुपालु कन । क:सिम्व:या डण्डीइ ल्हा: दिका: जित: स्वयाच्वंह्म वयागु म्हुतुं छक्वलं स: पिज्वल ।

"कुने क्वथाय् तच्वकं डिस्टर्ब जुया: छित: जि थन ब्वना हयागु ख:, छुं मछि ला मजू" ।

छुं खँ मदु थया थें थःगु लिच्वःयात छगू सामान्य रूपय् ब्वयाबिया । अथे खःसां स्वेतलानां जिगु न्ह्यःने धःत मसुचुकेगु मछि तायेका च्वन तिनि । वयागु थुज्वःगु असामान्य पहलय् (?) वैत उप्वःसिनं उँइ धयाच्वन, तर थथे·असामान्य जुयाः व्यवहार यायेगु स्वेतलानाया निंतिं छगू सामान्य जुइ धुंकल । खः, थुथाय् व तच्वकं गम्भीर । वयागु ख्वालय् भतिचा हे त्याःसू मदु । न मिखाय् चुलुबुलु पहः, न म्हुतुसिइ ह्लिला ।

"मिस्टर मल्ल, छु छि मनूतय् पूर्वजन्म व पुनर्जन्मय् विश्वास याना ला!" स्वेतलानां न्ह्याब्लें चित्तय् मखनागु खँ न्यनीगु । थ्व इलय् नं वं उकथं हे अप्रत्याशित खँ न्ह्यःने तल । अय्सां जि अजू मचाया छाय्धाःसा थ्व ला व नापया छगू सामान्य अनुभव जुइ धुंकल । जि लिसः बी हे मलाःनि वं च्व च्व तनाः खँ स्वात ।

"मखु, मल्लजु ! जितः छता खँ कनादिसँ मनूया आत्मा अमर खः ला ? मनू सी धुंकाः गन वनी थें हला ।"

"स्वेतलाना छं थ्व खँ आध्यात्मिक अर्थय् न्यना च्वनागु खःसा जिके थुकिया लिसः मदु, तर...!"

"तर..., तर...छु ? थ्व सम्बन्धय् छिं छु स्यू उकिया बारे जक न्यंकि रे !"

धाथें धायेगु खःसा आत्मा, जन्म, मृत्यु आदिया बारे जिं छु सी धकाः ? स्यू सा धकाः छुं कनेगु दइ । आखिर थ्व सम्बन्धय् थुलि भावुक जुयाः बिचाः जक यायेवं च्वः लुइगु विषय ला मखु, शायद ! तर, स्वेतलानां जितः अथें त्वःती मखु धैगु खँ नं जिं स्यू । वया दुनेया उत्सुकतां थ्व खँय् व उलि उदार जुइगु संभावना खने मदु ।

"स्व, स्वेतलाना छ छह्म विज्ञानया छात्रा खः, विज्ञानया विषय जिं सिबें छं उप्वः स्यू, जिं छन्त छु कने...!"

"आम्थे धयां छि जितः छुं मधासें चिलेत स्वये दइ मखु ह्लां।"

"जि धाये त्यनागु छु धासां, वैज्ञानिक रूपं मनू थेंह्म भौतिक तत्वया यौगिक रूप खः, निश्चित अवस्थाय्, निश्चित मात्राया निश्चित तत्वतय् समिश्रण जुयाः निश्चित यौगिक क्रिया जुल धाःसा मनूया रूप काइ। उकिं मनू थेंह्म थी थी तत्वया परिवर्तित रूप जक खः। स्वेतलाना छं थ्व नं स्यू कि झीगु संसारय् गुलि नं तत्वत दु, उकिया रूप व अवस्थाय् जक ह्यूपाः वइ, तत्व थः थम्हं हिली मखु। उकिं थी थी तत्वया रूप हिलाः मनूया रूप काइ, गुकियात झीसं मनूया जन्म धया, अले मनूया रूप छगू इलय् थ्यंकाः थी थी तत्वय् तुं हिला वी गुकियात झीसं मृत्यु धयाच्वना। आखिरे तत्वत ला गथे खः अथे हे दु, छाय्धाःसां तत्व नाशवान मखु।"

जि धयागु खँ वं गुकथं थुइकल खः व वं हे जक स्यू। तर त्वलय् जुयाच्वंह्म स्वेतलाना गाकं उत्तेजित जुल।

"जि मालाच्वनागु लिसः थ्व हे ला खः, जि थुइकेत स्वयाच्वनागु खँ थ्व हे ला खः, आत्मा अमर खः! आत्पा अमर खः!!"

वास्तवय् जि आत्माया विषय कयाः छसः हे तयागु मदु। आत्मा अमर खः, वा मर खः। आत्मा दु वा मदु। जि थियागु खँ हे मखु। तर स्वेतलाना धाःसा मचा थें लय्ताताँ 'आत्मा अमर खः?' 'आत्मा अमर खः!!' धकाः ततःसलं हालाः कःसिइ उखें थुखें जुल।

ह्लातय् स्वेतलानाया पौ ज्वनाः ब्वनाच्वनाम्हेसिया थुथाय् स्वेतलाना सिबें स्वेतलाना म्वानाच्वंगु समाजया किचः हिसि मदयेक लुयावल। थौं जि युगोस्लाभियाया भूमि तापाक थःगु दे लिथ्यनागु ताः ई दये धुंकल। तर, युगोस्लाभियाया ह्मति ह्मति मनूतय् ख्वाःपाःया बां गथे च्वं धकाः ला आः धाये मफये धुन, तर जि खनागु युगोस्लाभिया गथे च्वं धैंगु खँ अझं लुमंनि। थुथाय् जि स्वेतलाना लुमंका

च्वना, अझ धाये स्वेतलानाया किचलय् युगोस्लाभियाया समाजय् पिलुइत स्वयाच्वना ।

छखेंला जि स्वेतलानायात आपालं सुभाय् बिया, वयागु थ्व पौया निंति । वयागु पतिइ च्वयातःगु आखः ग्वः ग्वः पतिकं जितः युगोस्लाभिया दुनेया वर्तमानया बाखं ब्वंके बिल, अले वया किपातय् दनाच्वंम्ह ल्यासेगु म्हं युगोस्लाभियाय् थौंया ल्याय्म्ह ल्यासेया किपा ब्वया बिल ।

युगोस्लाभियाय् ह्लापां पलाः तयाबले जितः छगू गर्व जूगु खः-जीवनया दक्कले ह्लापां छगू समाजवादी मुलुकय् पलाः तयाच्वना ! जि थन वयाः आपालं खँ स्वयेगु, सयेकेगु व सीकेगु आशा यानागु नं । अथे लां जि निला स्वला च्वना जःछि धाथें आपालं स्वया, आपालं सीका । थुकियात धन्य तायेके । मतायेके थ्व हे जक दुविधा !

एअर फ्रान्सया बोइङ्ग जेट बेलग्रेडया विमान स्थलय् कुहाँ वये धुन । टर्मिनल दुने पलाः तयेवं अध्यागमन प्रहरीं जिमिके भिसा दु मदुया न्ह्यसः तल । जिपिं नेपालं वयापिं धकाः धायेवं प्रहरीं शिष्टतापूर्वक सलाम यानाः छिकपिन्त थन हे तुं टुरिष्ट भिसा बी' धकाः भिसा कायेगु थाय् क्यना छ्वल । First impression is the last impression धाःथें शुरुइ हे जिपिं प्रभावित जुया युगोस्लाभियाया शिष्टता खनाः । नुगल नुगलं सुभाय् नं बिया । ह्मंति २५।– अमेरिकी डलर कयाः उथ्रिमय् भिसा दयेका बिल । धाथें ज्या नं गुपाय्च्वं चलाख । न्यागू मिनेट हे मब्यू प्यम्हेसिया भिसा दयेके सिधल ।

अत्याधुनिक ढांचा दयेका तःगु टर्मिनल । टर्मिनलया चहपह स्वस्वं जिपिं मख्ख । पलख लिपा जिपिं टर्मिनलं पिहां वया । जिमिसं आशा याना थें टर्मिनलय् पिने जिमित काःवयाच्वंपिं सुं हे मदु । छक्वः ला छु याये छु याये जुल । जिपिं उखें थुखें ब्वां ब्वां जुया । सूचना

केन्द्रय् वनाः नं न्यने कने याना, छुं लगे मजू। जिपिं ह्वाला जुयागु व जिपिं सना जुयागु अन सकसिनं छगू अजूचायापूगु भावं स्वयाच्वन। तर, जिमिगु चहपहलं जिपिं विदेशी खः धैगु उमिसं याउँक सीके धुंकल। थ्वबले स्वह्याति मनू वयाः सः मसः पहलं अंग्रेजी खँ ह्लात। जिमिसं जिमिके दुगु ठेगाना क्यना। ठेगाना स्वयेवं अन थ्यंका बी धैगु बचं बिल। वास्तवय् व मनू छह्म ट्याक्सी ड्राइभर जुयाच्वन। न्ह्यागु हे जूसां परदेशय् थुज्वःगु आपदय् व नुगलं खनाः ग्वहालि याः वल। जिपिं सकलें वयागु ट्याक्सिइ च्वना। झिन्यागू मिनेट ति लिपा जिमिसं बियागु ठेगानाय् ट्याक्सि दिका बिल। ट्याक्सिया दां न्यना १५ गू डलर। दां बिया। ट्याक्सियात आपाल आपालं सुभाय् बियाः लित छ्वया।

सनिलय् थ्यात त्व त्वं बेलग्रेडय् तुं च्वनाच्वंपिं नेपाली विद्यार्थीत नाप खँल्लाबल्ला जुल। जिपिं ट्याक्सि गयाः वःगुलि आपाः दां खर्च जुल, अथे मयाःसां ज्यूगु एअरलायन्सया बसय् वःसा धेबा पुले म्वाःलीगु धकाः सकसिनं जिमित न्वात। तर, न्ह्यागु हे जूसां थासय् थ्यंगुलि दां फूगु खँय् उपाय्च्वं नुगः मस्याः अथेसां खँय् खँय् शेर्पा धाःह्म नेपाली विद्यार्थी न्यन।

"छिकपिन्सं ट्याक्सिइ गुलि दां पुला...?"

"१५।– अमेरिकी डलर!"

जिमिगु लिसलं सकलें थारा न्हुल।

"१५।– अमेरिकी डलर! जुइ हे फइ मखु! उप्वलं उप्वः पूसा ५।– गू अमेरिकी डलर का, अथे धैगु ५०।– डिनार"।

थुगु इलय् छगू अमेरिकी डलर बराबर युगोस्लाभियाया १०।– डिनार जुयाच्वन। जिमित आपद्या इलय् ग्वहालि यात धकाः च्वनाह्म ट्याक्सि ड्राइभरं ला माछि सिबें स्वदुगं उष्वः दां कयाः झंगः

ला:गु धका: जुयाच्वन । जिगि छम्हं मेम्हेसित स्वया: ध्वाज्य: ख्वा: ब्वयाच्वना । खँय् खँय् शेर्पाजुं न्यन–

"एअरपोर्टय् भिसाया दां गुलि पुइकल थें ?"

"प्यम्हेसिया सच्छि डलर ?"

"पासपोर्टय् स्टाय्म्प हे तया ब्यूगु दु" जि पासपोर्ट न्ह्यः:ने ब्वयाबिया । पासपोर्ट पुत् पुइका: स्वया च्वह्म चौधरी धा:ह्म मेह्म नेपाली विद्यार्थी बांमलाक ह्निल ।

"का स्व, थुकी नं उप्व: दां कया हल" शेर्पाजुं काचाक पासपोर्ट लाका कया: स्वल, युगोस्लाभियन भासं च्वयात:गु खँ ब्वन । अले जिल्ल जुल ।

"ख: ! का स्वसा, भिसाया निंति दस्तुर धँगु ला १००।– डिनार जक ख:, अथे धँगु १०।– डलर" ।

"तर जिमिसं ला प्यम्हेसिया ५००।– डलर पुला दया ।"

"मेगु दां लित मब्यू ला ?"

"मब्यू स्यू..."

युगोस्लाभियां ब्यूगु थ्व Impression ला Impression हे ख:, तर जि धाये मफु थ्व First Impression ख: वा Last Impression !

बेलग्रेडया केन्द्रीय हुलाकय् ला जिपि ख्वनेवं अनया कर्मचारीत झस्के जुइगु । अथेला जिमिसं यानागु छुं मखु । नेपालय् पासापिन्त पौ कुर्केत निन्हु स्वन्हुइ छक्व: पतिकं वनातुं च्वनेमा: । जिमिसं ला छु स्यू धका: हुलाकय् वन, मस: मस:, खँ ह्लाना: 'नेपालय् तक पौ छ्वयेत टिकट गुलि मा:, धका: न्यन । तर याउँसेच्वं अनया कर्मचारी-तय् ह्लातय् धेबा तया बीतं उमिसं हे टिकट तिका:, पौ छ्वया बी । ग्वहालिया निंति कृतज्ञ मजुइगु ला खँ हे मदु । निला लिपा जिमिसं

सिल नेपाः तक पौ छ्वयेत २।५० डिनारया टिकट दःसा गाः । तर हुलाकया कर्मचारीतयसं धाःसा जिमिके सदां ५।- डिनार कयाच्वंगु दु । थ्व हे खँयात कयाः जिपि ह्वाला । उबले ला हुलाकय् छगू कथं दंगा हे जुल । उबले निसें सम्बन्धित कर्मचारीत जिपि खँय्व पतिकं ह्नस्के जुइगु ।

धार्थे वेलग्रेडयात गुक्थं लुमंकेगु धंगु खँया च्वः हे लुइके मफु । उकि जीवनया लँपुइ बेलग्रेडया लुमन्ति किचः उपाय्च्वं खने मदु । तर, थौं स्वेतलानां जितः वेलग्रेडया घ्यकालँय् थने ह:गु दु । जि कुतः मयायेकं हे बेलग्रेडया जन-जीवन, समाज, संस्कृति, संस्कार छता छता यायां जिगु मिखाफुसि न्ह्यःने लाबाक इरूथ्रू जूवल । लुमन्तियात आखलं भोंतय् इला च्वनाम्हेसिया मिखा थःगु हे जःपा ह्वाःया अंगू पतिचाय् तक्यन । अँ, थ्व पतिचाय् न्ह्यानातयागु इहिपा अंगु (Engagement Ring) नं वेलग्रेडया हे चि खः । वेलग्रेडया मास्को होटलया न्ह्यःनेसंच्वंगु सुपर मार्केटय् न्यानागु खः । थ्व लुँ-अंगु गुलि दु धकाः थौंतक लना मस्वया । तर, जि अंगू न्यानाबले अंगूबट्टाय् तया तःगु स्लिपय् च्वया तःगु खः– 22 Karet । अथे धंगु पक्का, भिंगु लुँ । नेपाः लिहाँ वये धुंकाः अंगूया रंग हिल, काचाकाचां बरेजुयात क्यना । लुँला स्वासा सिबें मभिं खनि 18 Karet हे मदु धाल । न्ह्यागु हे जूसां अंगू मंभिंगु जूसां लुँया खत । थ्व हे नं तःधं तायेका ।

छन्हु जिभिगु International School of Journalism या क्लासय् उगु हे संस्थाया उप-निर्देशकजु युगोस्लाभियाे दुनेया मानवाधिकारया न्वचू बिया च्वंबले बंगलादेशया पत्रकार नुरुल हुदाजु दथुइ दनाः न्यना दिल–

–"छु महोदय्, युगोस्लाभिया दुने न्ह्यागु ख्यलय् नं स्वतन्त्रता दु ला ।"

"दु, थनया नागरिकपिन्त न्ह्यागु यायेत नं स्वतन्त्रता दु"।

वय्क:या थ्व धापू धाथें सही, वास्तविक मखु धका: गथे धायेगु ? युगोस्लाभियाया दुने, प्यख्यें, स्व: स्व: थाय् खनाच्वनागु स्थिति, वास्तवय् स्वतन्त्रताया अभिव्यक्ति मखुला ? आखिर थन न्ह्याम्हेसिनं न्ह्यागु या:सां ज्यू। सकलें स्वतन्त्र, थन स्वैतं सुनां पनी !

अझला धाथेंया स्वतन्त्रता जि अबले खना, अबले जि चायेका गब्ले जि दकले ह्लापां वेलग्रेडया उत्तरपाखेच्वंगु छगू ऐतिहासिक थाय् कालमेगाडन् वना। कालमेगाडन् वास्तवय् गुँया दथुइसच्वंगु छगू किल्ला ख:। सामा खुसिया दोभानया च्वसच्वंगु गुँच्वका कालमेगाडनयात थौं-कन्हय् सरकारं पार्कया रूप बिया त:गु दु। पार्कया दुनेरा सैनिक संग्रहालय, चिडियाघर, गल्फ क्लब, टेनिश कोर्ट, डिस्को सेन्टर, ओपन थियटर, आदि दु। छन्हु न्हिच्छि चाहुला: नं क्वमचाइगु लागा ख:, थ्व पार्कया। शुक्रवा:, शनिवा: व आइतवा: थ्व पार्कय् म्व:म्व: जुइगु मुख्य दिनत ख:। वेलग्रेडय् थ्यना: कन्हय् कुन्हु ख: वा कंस कुन्हु नेपाली विद्यार्थी चौधरीजुं जिमित शहर चा:हिकेगु झ्वलय् थ्व हे पार्कय् दुत यंकल। शनिवा: ख:, थ्व न्हि। छुट्टिया ई। पार्कय् मनूत म्व: म्व:। बुरा, बुरि, ल्यासे, ल्यायह्म, मचा स्व: स्व: थाय् मनूया मनू। मनूत उतिक वयांतुं च्वन, उलि हे वनांतुं च्वन। अले पार्कय् पुच: पुच:, याक: बाक: व ज्व: ज्व: ज्वना: उखें थुखें च्वनाच्वंपि नं उतिकं दु। गुलि चकंदबुलिइ जायज म्यूजिक कन्सर्ट स्वया: मस्त्र जुयाच्वन। गनं टेनिश व वास्केट बल ह्मिताच्वंपि। मस्तमिस्त चिडियाघरय्। स्वस्वं वना। पार्क दुनेया संसार, छगू बिस्कं वातावरण दु, थन। लय्ता: व न्ह्याइपुया फसं सकसितं कसिक घय्पुया त:गु दु, थ्व पार्कय्। जि बिचा: याना मार्क्सं थ:गु दर्शनय् कल्पना यानात:गु समाजवादया स्वाँफ्व: थौं वेलग्रेडया क्यबय् ह्वयाच्वंगु जकं ख:ला ! सकलें खुसि, सकलें न्हिलाख्वा:, मार्शल टिटों युगोस्लाभियाया धरतिइ समाजवाद-

यात गुलि याकनं सूर्त यानाब्यूगु । धन्य खः, थनया सत्ता व सत्ताया नेतृत्व ।

निभाः क्यातुसे च्वना वने धुंकल । ब्ददये धुंकूगु निभाः आः पश्चिमया कुलामय् क्वदये त्यंगु दु । त्यानुगु जिमिगु पलाखं जिमित नं क्वथलेत स्वयाच्वन । तर, पार्कया-न्ह्याइपूगु फसय् जिमिगु नुगः धाःसा क्वदयेगु पलेसा झझं च्वये च्वये सर्गतय् ब्वया जुल । पार्कया फसं जिमित नं चंचं धायेका च्वन । पलाः न्ह्यानाच्वंगु दु, तर आकाझाकां जिगु मिखा दित । ट्राफिकया ह्याउँ मतं दी माःगु मोटर थें जिगु मिखा दित । न्ह्यःनेसं, अझ पार्कया लँ सिथय्संच्वंगु छगू मेचया दृश्यं जिगु मिखा दिका ब्यूगु खः । पलख स्वस्वं जिगु मिखा मछाल, तर उगु दृश्य गथे खः अथे हे । मेचय् छज्वः ल्यायह्म ल्यासे । ल्यायह्मया मुलय् ल्यासे । अमि ह्लाः नं गन गन, जि लुमंके मफू । धाथेंला उगु दृश्ययात जि कने नं मसः । जुइफु जिके दुगु पूर्वीय संस्कारया मिखां थ्वैत स्वये मछाल, शायद पाश्चात्य परम्पराय् थ्व शिष्ट शैली खः ! व हे लँपुं युगोस्लाभियाली नागरिकत वये, वने यानाच्वन, तर उमित थ्व दृश्यं छतिं मपं । अमिगु लिच्वः नं सामान्य हे, आखिर जि नं सामान्य जुइ माल, जुया बिया । पार्कया दुने दुने पलाः न्ह्याकाच्वना । मिखा नं उकथं जःखः चकना वन । मिखाय् थाना वःगु प्रत्येक लू स्वस्वं जितः अनुभव जुल-धात्थें न्हाचः दक्कले न्हापां मेचय् च्वनाः मुलय् फेतुनाच्वंपि ल्यायेह्म ल्यासेतय्गु दृश्यला सामान्य खः, धाथें शिष्ट खः । कमसेकम उपिं आः जिं स्वः स्वं वयापिं मनूत थें वसः इसः त्वःताः नाङ्गापचिला च्वनाच्वंगु मदु । कामकलाया सिद्धान्त च्वःह्म वात्स्यायान थन वयाः स्वःगु खःसा वं थःगु सफूतिइ ८४ गू आसनया जक बयान मयाइगु जुइ । अझ जुइफु थ्व पार्कया अनुभवय् वात्स्यायान स्वयं थःहे कामकलाया शिष्य कथं ज्यः जुइगु खःला । ख नं खः, वात्स्यायानया कामकलाय् थन थें उन्माद व

उच्छृंखलताया संभावना मदु। Poronography या मनूत थें उखें थुखें, स्व: स्व: थाय् ग्व:तुलाच्वंगु ल्यासे ल्यायह्मया ह्मग्वारां धाथें छगू उन्मुक्तता ब्वयाच्वंगु दु। आखिर थ्व थें स्वतन्त्रता मेगु छुं दइला? युगोस्लाभियाय् न्ह्यागु कथंया नं स्वतन्त्रता दु धा:गुया दसि थ्व हे ला जुइ!!

जिमिगु पुचलय् नाइजेरियाया छह्म पत्रकार दु-डगलस् ख: वयागु नां। तच्वकं त:मिह्म मनूया काय् धाल थें। बां-बांला:गु वसतं पुना जुइगु वयागु मू ज्या ख:, वयागु शौख थ्व छता नं ख:। तर, वेलग्रेड-या होटलय् च्वं च्वं सिल, वया शौखया मेगु छगू रूप नं दु- न्हि छह्म मिसा नाप जुइगु। मनू बांला:ह्म मखु, हृवि‍स उविसन। तर, न्हि न्हि धैथें हित्त् हिला: न्हू न्हूपिं मिसात होटलय् ब्वना हयाच्वगु दु। सकसिनं खँ, सकसिनं स्यू वयागु चह: पह:। छन्हु पासापिन्सं वयात हायेके थें याना: न्यन-

"डगलस् भाजु, गथे छंकेला मयजुपिं हेकेगु जादु मन्त्र हे दुला कि छु?" हाकुगु ख्वालय् तइसेच्वंगु वा छ्याता ब्वया: व छक्व: हिसि मदयेक ह्लिल, अले तच्वकं सहज रूपय् व लिस: बिल।

"मयजुपिं हेकेगु जादु मन्तर धैगुला खिन खिनचा का, छंके दां दुसा सकतां दु।"

वं हे कना: सिल। सनिलय् जुइवं डगलस्‌या ज्या हे पार्कय् चाह्यू वनेगु वा बसस्टपय् दँ वनेगु। डगलस् अन गबाय्‌त च्वनेमा: धैगु छुं मदु। तर पार्कय् वा बस स्टपय् बांलास्सेच्वंपिं व हिसिचादुपिं मयजुपिं याक: बाक: खनेवं वयागु तुति न्ह्याये धुंकी। ह्मसीके मा: धयागु न मदु, अले मछा: धैगु नं मदु। युगोस्लाभियाया हे सर्वो कोशिन भासं "काकोतिस?" (छित: म्हंफुला?), "दोब्रोदान" (Good day) "दोब्रो" (बांला:) आदि छता निता खँ ताकांतुकं

ह्लाये नं सः औपचारिकताया खँह्लाबह्ला छुइ धुनेवं डगलसं थः न्ह्यःने च्वह्म मय्जुयात डिस्को क्लबय् वा बीयर त्वंवनेगु प्रस्ताव तइ । बस्, सीका दिसँ, डगलस्या प्रस्तावय् सहमति क्यनेगु धैगु हे सम्बन्धित मय्जुं सकतां खँय् सहमति क्यनेगु खः ।

डगलस्या खँय् पत्याः जुइगु गथे, पत्याः मजुइगु गथे । वं ह्लि ह्लि हिलाः हिलाः थःगु कोथाय् दुत पित यानाच्वंपि मय्जुपिनि ख्वाः धाःसा क्यागु थ्व खँया दक्कले पत्याः याये बहःगु दसि मधासें मगाः ।

अथेला कालमेगाडन् पार्कय् थें बह्लि लिबाक तक चाइगु डान्सिङ्ग क्लबय् व होटलय् दुने नं ल्याय्ह्म ल्यासेत छयातां जुइक सना च्वनीगु अले मिजंतय्सं मिसात व मिसातय्सं मिजंत हित्तु हिलाः ज्वना वइगु थःगु हे मिखां मखनागु मखु । थ्व हे स्वच्छन्दतायात ल्याय्ह्म-ल्यासेतय्सं नं 'स्वतन्त्रता' खंकाच्वन । स्वच्छन्दताया पुखुली दुनाच्वन । स्वयागुं ख्वालय् मछाः पहः, मछि पहः मदु, न त हीनताया बोध । लिपा सियावल थन अंग्रेजी वा यूरोपी फिलमया नामय् सिनेमा घरय् गुलि नं फिल्म वः उकि उप्वः धै थें झीसं थन 'ट्रिपल-एक्स' वा 'ब्लू फिल्म' धैच्वनागु हे सार्वजनिक प्रदर्शन जुइगु खनि । न्यना ABC of Love & Sex धैगु छगू स्वीडेनया फिल्म जिपिं वना बले छगू हे हलय् दत्या न्ह्यः निसें क्यना तःगु जुयाच्वन । सिनेमा हलय् स्व स्वच्छन्दता, होटलय् स्व स्वच्छन्दता, पार्कय् नं अथे हे । स्वः स्वः थाय् दक्वभनं उज्वःगु हे लःफय्, उज्वःगु हे वातावरण थ्वैत 'स्वतन्त्रता' धकाः थुइकेगु वा पाश्चात्य 'सभ्यता संस्कृति' धकाः थुइकेगु, जि थःत गुगु कथं नं आश्वस्त याके मफु । उकिसनं जिपिं च्वनाच्वनागु होटलया काउण्टरय् च्वनाच्वनीह्म रिसेप्सनिष्ट निकोलास भाजुं धुचा पतिकं थः हे केहें मय्जुयात होटलय् थ्यने हयाच्वंगु खना बले झं जिगु मिखां युगोस्लाभियाया 'स्वतन्त्रता' रंग तिपयाये मफया वन । तर, अथे खःसां युगोस्लाभियाया सत्तासिनतय्सं थ्वैत

'स्वतन्त्रता'या चिं कथं दावी यानाच्वन, जनतां थ्वैत मखु धका: तायेये फयाच्वंगु जिमिसं मखना। थुज्व:गु अवस्थाय्, थुज्व:गु वातावरण होटलया भुलु सुवा: नताशा व वेयटर जोरित्चा बन्हि जुइवं मा: गा: पिन्थाय्, धा: धा: पिन्थाय् यावं धैगु खँय् सु अजू चाये मा:गु नं मखना।

जिपिं च्वना ज:छि युगोस्लाभियाय् पेट्रोल न्याये मन्त धा:गु न्यना, पाउरोटी व अंगुरया ला अभाव जुल धा:गु नं न्यना, तर न्हि छह्म न्हूह्म मय्जु ज्वना वइह्म डगलस् भाजुं 'थौंला मिसात मलू' धा:गु धा:सा न्यने मन। धन्य ख:, 'स्वतन्त्रता' स्वच्छन्दता।

अथेला स्वेतलाना मय्जु नं थथे त:ह्म भाजुपिं नाप यने धुंकूगु दु। वं थुज्व:गु खँ थ:त छ्रंति मसुचुकुसे कनेगु या:। अथे ख:सां स्वेतलानां 'उँइ' धका: धायेका जुइ मा:गु कारण छता हे जक जुल— मेमेपिन्सं गुकियात सुख व परमानन्द खंकाच्वन वं उकथं खंके मफुत। मेपिं गुकथं ला-ह्यिा गन्धय् लिकुना बिल व उकथं लिकुने मफुत। चकनेगु वयागु चाहना, थ्व हे चाहनां वैत उँइ साविती याकाच्वन।

जित: लुमं, जिमिगु पुचलय् कोअर्डिनेटर जुया च्वंह्म भ्यालेन्टिना मय्जुं छन्हु जिमित युगोस्लाभिया संसद क्यनेत स:ता: यंकल। जिपिं वनाबले संसदया अधिवेशन हे न्ह्यानाच्वंगु। ग्यालरीइ च्वना: स्वया। इन्टरपेटरं अंग्रेजी भासं थुइकाच्वन। संसदय् छह्म मन्त्रीजुं छगू प्रस्ताव न्ह्यब्वल। थ्व प्रस्तावय् सुयां छुं धायेगु दुला धका: सभामुखजुं न्यनादिल। तर, न्यना: छगू मिनेट हे मजा:नि "जिं स्वये थुकी सुयां विरोध मदु थें च्वं, उकिं थ्व प्रस्ताव पारित जुल" धका: लापा थात, लाता थाकल। थुकी सुनां विरोध यायेगु ला छखे हे छुं छस: तक तयेगु ई मदु, तर प्रस्ताव पारित जुइ धुंकल। न्यना स्वयाबले सिल सर्वसम्मतिया थ्व परम्परा थन न्ह्याब्लें थथे हे ख:। ख नं ख:,

साभा सेन्टरया त:जिगु ह्लय् युगोस्लाभियाली कम्यूनिष्ट पार्टीया महाधिवेशन जुयाच्वंगु, पर्यवेक्षकया रूपय् जिमित नं दुथ्याकल । स्वये मनंगु स्वया, मस्यूगु सीका ।

अँ ! कम्यूनिष्ट पार्टीया महाधिवेशन ! न्हापांगु पूर्ण बैठक औपचारिक उद्घाटनय् ववचाल । न्हिनय् पार्टीया पदाधिकारीपिनि चुनाव । महाधिवेशनया संचालकं रोष्टमय् दना: न्ववानाच्वन, ज्याङ्वः कनाच्वन । जिपिं न्हाय्पनय् एअरफोन दिका: थी थी भासं अनुवाद याना: न्यंकाच्वंगु विवरणय् ध्यान बियाच्वना । अंग्रेजी, फ्रेन्च, रसियन, जर्मन, हिन्दी व स्पेनिश भासं अनुवाद यानाच्वंगु दु । महाधिवेशनय् घोषणा जुल ।

–आः, झी पार्टीया चुनाव जुइ ।

सकसिनं पाःलाक तसकं लापा थात, फुकसियां नुगः मिखा दबुली ।

–'झीगु पार्टी छगू नां धलः दयेकूगु दु, चुनावया निंति' सकलें सुम्क, एकदम सुम्क, सासः ल्हाःगु तकं ताये मदु ।

–वय्कःपिं मध्ये फलाना फलाना पोलिट ब्यूरोया निंति दुजः, फलाना फलाना प्रेसिडियमया दुजः अले भाजु फलाना......वय्कः पार्टिया महासचिव ।

थ्व इलय् न सुनाः नं न्वमवाः, न त सुनां सुयागुं हे ख्वाः हे स्वः ।

–का, धया दिसँ, छिकपिनि थ्वय्कःपिनि बारे छुं विरोध दु ला ? दुसा ल्हाः ल्ह्वना दिसँ ।

वं थःगु खँ धायेगुलिइ ला भचा हे दिपाः मकाः, धाथें सुनानं छुं धायेगु हे इच्छा याःसां गनं ह्वःताः दुगु मखु । शायद वं थथे धाये हे माःगु जुइ वा थथे न्यने हे माःगु जुइ– संभवतः 'प्रजातान्त्रिक' प्रणालीया पालना ! वं धयां तुं वन ।

-शायद थ्व खँय् सुयां विरोध मदु थें, उकिं आः वय्कःपिं सकलें चुनावय् निर्वाचित जुल । आः झीगु चुनाव क्वचाल ।

बस् झिगू मिनेटया खँ । गुलि याउँक, गुलि अःपूक क्वचाःगु चुनाव! गय् गय् दः थ्व हे इलय् नेपाःया गाउँफर्क कालीन सर्वसम्मति व निर्विरोध संस्कारया खँ लुमना वल । महाधिवेशन क्वचायेव जिपिं लिहांवयेत लबिइ च्वना वस पियाच्वना । छथ्वः युगोस्लाभियाली पत्रकारत भुंवल । पार्टी महाधिवेशनयात कयाः जिमिगु लिच्वः छु धकाः न्ह्यसः छुत । सकसिनं थः थःगु लिच्वः बिल शायद उब्ले जिगु नुगलय् ब्वलना वयाच्वगु असन्तोष उप्वः बलाःगुलिं जुइ जिं लिफः न्ह्यफः मस्वसें धया बिया- "जिमिथाय् नेपालय् पंचायती व्यवस्था दु, गुकियात जिमिसं गैर-प्रजातान्त्रिक व्यवस्था धकाः धायेगु याना च्वना तर थौं थन गुगु व्यवस्था खन उकियात लुमंके बले जिमिगु पंचायती व्यवस्था उपाय्च्वं अप्रजातान्त्रिक मखु थें च्वं ।" थ्व ला स्पष्ट हे खः, जिगु लिच्वः उमित यइगु लिच्वः मखु । सनिलय अखबार दिहां वः बले उमिसं जिं धाःगु धकाः- नेपालय् नं युगोस्लाभियाय् थें सहकारी-ताय् आधारित पंचायती व्यवस्था दु धैगु खँ पिकया बिल । जिं ला जिगु नां हे अखबारय् दइ मखु धकाः च्वनागु, तर नां जक जूसां पिकया बिल ।

पार्टी अधिवेशन क्वचाये धुनेवं छह्म युगोस्लाभियनं जिमि ल्यूल्यू वल । कोथाय् तक हे वल । कोथाय् वयेवं थःम्हेसिनंतु लुखाया खापा तित । छक्वः ला छु तालया मनू धैथें जूगु खः । गनं सरकारी गुप्तचर जकं ख ला धैथें आशंका न जुल । छह्माः ह्मासूलने धुंकाः वं तच्वकं ग्याः चिकु पहलं मेमेपिं पत्रकारपिन्त नं क्वथाय् मुंकेत धाल, पत्रकारतय्त मुंका । वास्तवय् व ला छह्म राजनीतिक मनू जुयाच्वन । ला बला न्ह्यः तिनि जेलं त्वःता हःह्म वं उखे थुखे स्वस्वं सासः हे मफिसें न्ववाना यंकल । युगोस्लाभियाया थी थी, जेलय् गुलि

गुलि राजनीतिक मनूत कुना तःगु दु, कैदीतय् अवस्था गथे च्वं। मानवाधिकारया गुकथं हनन जुयाच्वन, आदि आदि व मनुखं ब्यूगु विवरण खः, ब्रिफकेशय दुनेच्वंगु भ्वँ लिकयाः जिमित बिल।

"थ्व हे भ्वँतय् सकतां खँ च्वयातयागु दु, विश्वास दु, जिमिगु अवस्थायात कयाः छिकपिन्सं थः थःगु देशय् प्रचार-प्रसार याना बिया दी।"

तर, छगू फसाद व मनुखं सम्पूर्ण विवरण च्वया हःगु भ्वँ छगू प्रति जक दु। जिपिं धाःसा निगू दर्जनं मल्याक पत्रकारपिं दु। सकसितं छपाः छपाः मदयेकं मगाः। समस्या जुल। समस्याया समाधान छता हे, जक दु, कि थ्वैत माछि प्रति दयेके माल। वं समस्या थुइकल। छथ्वः विवरण माछि प्रति दयेकाः कन्हय् ज्वना वये धकाः लिहाँ वन। कन्हय् जुल, व मनू मवः। तःन्हु जुल मवः। जितः लुमं व मनू होटलय् दुहाँ बः बले निह्म शंकास्पद मनुखं वैत नये थें स्वयाच्वंगु खः शायद......!

खः, थुथाय् जिगु ह्लातय् स्वेतलानाया पौ दु। जिगु नामय् च्वया हःगु अतिकं निजात्मक भावया अभिव्यक्ति। जि व स्वेतलाना। अज्ञ धाये थुकिइ जिगु उपस्थिति दुसां थ्व पौ दुनेया आखलं थ्वैत स्वेतलानाया नितान्त वैयक्तिक लागाय् लिकुंका तःगु दु।

स्वेतलानां जितः खँसां निसें छगू आत्मियताया अनुभव जुल हँ! जिगु न्हिलासू, जिगु चहःपहः, जिगु खँह्लाबह्लाय् वं छगू आत्मियता खंकल। जितः वं गब्ले गब्ले, गन गन खने धुंह्म, नापलाये धुंह्म थें वयागु अनुभव। थ्व हे अजूचायापूगु अनुभवं स्वेतलानायात कल्पनाया ख्यलय् साला यंकल, आखिर पूर्वजन्मया त्वाथलय् थ्यंकाः वं ज्ञासूलन। पूर्वजन्मय् स्वेतलाना व जि नेपाःया पूर्वीय लागाय्च्वंगु सोलुखुम्बु जिल्लाय् च्वंपिं हँ! जिपिं निम्हेस्या दथुइ यः त्यः जुल, इहिपा जुल। सदां सा ज्वःवने बले, घाँय् लःवने बले निम्हं नापं।

जि बाँसुरी पुइह्म, भादल थ इह्म, स्वेतलाना म्ये ह्लाला: प्याख्वं ल्हुइह्म। जीवनया: थ्व सुखमय क्षण ख:। छन्हु सा ज्वया: लिहाँ वयाच्वना दले लिबात लँ खनेमन्न। तामाकोशीया कयूताबाला ताय् चुलुया: जि वृत् वन। जिगु मृत्युइ असह्य जुया: स्वेतलाना नं अनं तुं तिन्हुया: खुसिइ क्वछ्वात।

थ:गु आस्थां तापा:गु खँ ख: थ्व। जि स्वेतलानाया थ्व पूर्व-जन्मया परिच्छेदय् गुलि सत्यता दु धँगु खँ दुवालेगुलिइ थौं तक कपा: मस्याका। तर, वर्तमानय् मन्ह्यःह्म स्वेतलानां थःत न्ह्यंकेगु निंति थुकथं लिहाँ लिहाँ वनेत स्व:गु हे अनर्थ मखु। वास्तवय् लौकिकताया अभावय् हे अलौकिकताया जन्म जुइगु ला ख:। स्वेतलाना गन, जि गन। वैत लिपा जि गब्लें पौ तक नं मच्वया। तर अथेसां प्रत्येक इलय् युगोस्लाभिया लुमनेवं दकले न्हापां स्वेतलाना मयूजु जक न्ह्यःने वइगु। धात्थें स्वेतलाना छह्म उँइ ख:, उपायधंगु 'साइकाट्रिक वार्ड' युगोस्लाभियाय् मन्ह्यंह्म छह्म उँइ ! मस्यु युगोस्लाभिया दुने उज्व पि वँथ् उँइत गुलि दु जुइ। मनूतय्त भौतिकी प्या:चा:या धोंप्दालं जक वालापवाला याका: जीवनया सा:गालय् लिकुकेत स्वयाच्वंगु ल:फसय् चेतनाया कथ् प्या: चायेका: स्वतन्त्र जुइत स्वइपिं वें उँइ ! धाथें स्वेतलानायात लुमंकु लुमंकुं जि वें उँइया परिभाषा लोमंका। 'समाजवादी युगोस्लाभिया' यात लुमंकु लुमंकुं समाजवादयात लोमंका। आ: जित: समाजवाद छु ख: धका: न्यंसा युगोस्लाभिया लुमनेवं लिस: बीगु मदया वनीगु। मनूया मतिना, स्नेह व सद्भावना छु धका: थुइकेत स्वस्वं स्वेतलानायात लुमना वइगु। जि समाजवादयात मामां उँइ हू व:ह्म स्वेतलाना लुइका। स्वेतलानां 'समाजवादय्' थ:त तंका: पूर्वजन्मय् जित: लुइकल। पूर्वजन्म व 'समाजवाद'-उँइ जुइगु नं मनूतय्गु अधिकार ख: शायद ! तर मनूतय्त वेंय् उँइ यायेगु स्वंगु अधिकार ख:ला कि मखु थ्व हे जिगु न्ह्यस: ख:, थ्व हे थौं जि माला च्वनागु लिस: ख:। ११०८ कछला थ्व १४

इंगलिस चैनलय् लूगु जीवन

जि न्ह्यलं चा:बले जि खना थ:गु न्ह्य:ने छह्म मय्जु । जि उत्रले न्ह्य:सूचा:नि । छक्व: हानं न्ह्य:वयेकेगु कुतलय् मिखा तिनां तुं बिया । तर, रेलया झ्यालं वयाच्वगु सिचु फसं जित: थ्यने मब्यू । स्वभावत: जिगु मिखा चाला वन । रेलया सफर, उकिसनं याक:चा ! रेलय् च्वनेबले द्यनेगु छगू बानि थें हे जुया बिल । जि कुत: या:सा अझ न्ह्य:वयेके मफइगु ला मखु । तर, जि कुत: मयाना, अझ धाये कुत: यायेगु इच्छा हे मन्त । थुबले तक जिके न्ह्य:सूचा: पह: नं मदये धुंकल । मनोवैज्ञानिक भासं धायेगु ख:सा जि आ: सुसुप्त अवस्थाय् मखुत । वास्तवय् जित: न्ह्य:वयेके मब्यूगु कारण न्ह्य:ने च्वनाच्वंह्म मय्जु नं ख: । अझ धाये व मय्जु सिबें नं वं स्वयाच्वंगु पह: ख: । अथेला वं जित: स्वयाच्वंगु इलय् वयागु मिखा ह्येका: वयेत्यंह्म गुलुभौचा थें नं ग्यानापु मजू । ख: थें मख् थें या:ना: स्वयाच्वंगु केले हे मिखा थें नं यइपु मजू । अथेसां अजू चायापु ! मस्यु, थथे अजूचायापुक वं जित: स्वयाच्वंगु गबाय्‌त जाये धुंकल थें ! जुइफु, जि वयागु मिखा भाय् व्वने मसया: जक नं थथे अजूचायापुया अनुभव जूगु ख: । आखिर मनू धैपिन्सं कर्पि गथे ख: अथे खंकीगु मखसें थ:पिन्स गथे खं अथे हे जक खंकीगु ख: । शायद ! जि थुकि मुक्त, अपवाद जुयागु मदुनि ।

छाग्य: रङ्गया स्कर्ट वं फिनात:गु वस:, स्कर्टया द्य:ने क्वखान त:गु मोतिम : वयात मल्व: मजू। ह्लाय्पनय् नं तिसा दु, तर प्लास्टिकया स्वाँपत्र:। सालुक म्हुतुसिइ इलात:गु लिपिस्टिक। वं थ:गु वसतय् ह्लालात:गु अत्तर रेलया उगु कम्पार्टमेण्टयात नस्वाकाच्वन। ख्वालं थ्व मयजु सभ्रान्त खने दु। जि वैगु बँस व सौन्दर्ययात दुवालेगु कुत: हे मयाना। व मयजुं जित: उकथं आकर्षण बियाच्वंगु नं मदु। जि वैत स्वयागु कारण ला केवल वयागु अजूत्रायापुगु मिखां याना: ख:, वं स्व:गु पहलं याना: ख:। वास्तवय् जि वयागु मिखाया अर्थ छ्यायेगु आवश्यक जक तायेकागु ख:। रेल न्ह्यानाच्वन। नुगलय् खँत नं सुम्क मच्वन। शायद, वया नुगलय् न छुं छु जुयाच्वंगु दु।

कम्पार्टमेण्टय् सुं मदु, बस् जिपि निह्म जक। चुलिचू। अपरिचित मनूत, मौनताया निंति दबकले त:धगु आधार हे थ्व जुया बिल। मौनताया चक्रब्यूह-सभ्यता, शिष्ठताया चि ख: वा मखु जि क्व:छि मफयाच्वन। भिक्टोरिया रेलवे स्टेशनं थ्व रेल न्ह्या:गु ताबायेत मजा:नि। अझ वनेमानि इगलिस चैनलय् थ्यंकेत। जि छ्वा: न्ह्य: हे तिनि थ्व लँपु जुया: वयाह्म ख:। थ्व लँ जिगु निंति अपरिचित ख:सां न्हूगु ला मखु। रेलं पिने खने दुगु वाउँबुँपाखे मिखा ब्वयेगु न इच्छा मजू। रेल दुनेया मौनता व रेल पिनेया एकांगिपनं जित: ह्लाइपुकल। अथे ख:सां जि वाध्य। वाध्यत या लागाय् कुंका: जि मौनतायात हे आत्मसात यानाबिया। थ्व निर्विवाद ख:, थ्व इलय् मौनतायात जि बियागु स्वीकृत ख:। तर जिगु थ्व स्वीकृतिइ सकसियां सहमति दयेमा:गु आवश्यकता मदु। कम्पार्टमेण्टया लुखा पिने दना: दुहाँ वयेगु निंति Knocking यानाच्वंह्म मनुखं जिम्गु वातावरणयात ह्लीका बिल। संयोग, जिपि निम्हेसिनं स: बिया Yes ! Come in Please! व मनू दुहाँ वयाखतं न्यन "Madam Waat can I Serve you, tea or coffee ?"

"Coffee Please"

"Ok ! Madam"

जि छुं धाये मलाकं व पिहाँ वने धुंकल । उग्रिमय् छगू केटलि कफि, कप-प्लेट, चिनिथल, चम्चा, नापकिन ब्वय त:गु किस्ति ज्वना: व दुहाँ वल । न्ह्य:ने टेबिलय् ब्वया: व वनेत्यंबले मय्जुया औपचारिकतां जा:गु स: पिज्वल– "Thank you, very much !"

"You are welcome"

छ्यो क्वछुका: व पिहाँवन । जि थ:गु मिखा ब्वया जक च्वना– मिखां खंगु दृश्यय् धा:सा छ अनुभूति मदु । मिखा ला व मय्जु नं ब्वयाच्वंगु दु, तर वयागु मिखा कफि टेबिलय्, अझ धाये कफि दयेकेत ब्वयात:गु कप प्लेट छग:, मखु निग: । छगू हे कम्पार्टमेण्टय् च्वंच्वनापि जिपि निम्ह खंका: वेटरं थुइकूगु अर्थया लिच्व: ख:, थ्व निग: कप-प्लेट । वास्तवय् थ्व अवस्थाय् न्ह्यामेसितं ह्निलेमास्तिवयेके बी । कप-प्लेटय् मिखा ब्वयाच्वंह्म मय्जुया सालुगु म्हुतुसि भूबात, वा खनेदत । पुलुक स्व:गु वयागु मिखां वंत "Hello" धायेके बिल ।

"Hello" शायद थ्व शिष्टताया दसू ख: । जि लिस: बिया ।

"If I am not wrong, we have already met some where else" वं थ:गु स्मरणशक्तिया क्षमता ब्वल । छुं तंगु माले थें जि नं थ:गु न्ह्यपुइवाला । तर, छुं मलू, छुं लुइके मफु ।

"Sorry, I am poor in memmory"

"Have you been in British Museum ?"

"Certainly" वं थुलि धायेवं जित: नं छुं छुं लुमं लुमं थें जुल । तर, जि थ:गु लुमन्तियात थने मलाक हे वं स्पष्ट याना बिल ।

"ब्रिटिस म्यूजियमया 'एशियाली कला शाखा' दुने झी नाप लाःगु मखुला ?" प्रश्न नं सकारात्मक लिसः बीत जि तयार जुइ मफुनि। वं थ्वाःसा लुमन्ति सात्तुसालाः न्ह्यःने व्वये हयाच्वन।

'लुमं मजूला भाजु ?...... 'सिक्किम, भुटान, नेपाल' या कला कक्षय् ब्वयातःगु छगः बौद्ध चैत्यया त्रयोदशभुवनया बारे छि हे जितः व्याख्या यानागु मखुला ?" वथ गु खं जितः तय्जु यात। वं कनाच्वंगु खँ सत्य खयाः नं ब्रिटिस म्यूजियमय् नापलाःह्म मय्जु व हे खः धैगु खं जि प्रज्ञं क्वःछि मफुनि, जीन पाइण्ट, जीन ज्याकेट, छपँनय् तपुलि, मिखाय् चस्मा घानातःह्म मयजु जि म्यूजियमय् नाप लानाह्म खः। तर न्ह्यःनेच्वंह्म मय्जु वसतं जक मेह्म मखसें चह्पहलं नं व हे थें मच्वं।

"आःला लुमन जुइ नि... ... ...छिं उबले अन ब्वयातःगु पौभाःतय् विषयलय् नं छु छु कनादीगु खःनि ... ... छि नाप छह्म ल्होंह्म बागःचाह्म मेम्ह छम्ह नं मन् दुगु मखुला......? [वास्तवय् व बागःचाम्ह मन् मेपिं सु मखु, जिमि दातिम्ह दाजु श्यामसुन्दर खः। जिमि दाजुं हे जितः म्यूजियम क्वना यंकूगु खः] वं छता छता यानां मिसा कया हयाच्वंगु पुलां खँ न्ह्यःने पयतुनाच्वंम्ह मय्जु व ब्रिटिस म्यूजियमय् नापलाःम्ह मय्जु छम्ह हे खः, अकाट्य पुष्टि जुयाबिल।

"अँ लुमन, धाथें छितः जि म्यूजियमय् खनागु ह्ला ?" थ्व जिगु दक्कले ह्लापांगु सहमति खः। जिगु सहमति वयागु आत्मियताया लुखा चाल। ब्रिटिस म्यूजियमय् जि व जिमि दाजु निम्ह नेपाल शाखाय् च्वनाः क्वार्क्वार् हाला च्वनाबले लिक्क वयाः छम्ह मिसां जिमिगु खँ न्यं वःगु खः। आः थ्व मिसाया ख्वाः स्वस्वं व हे मिसा खः धैगु निश्चित जुयावल।

"कफि त्वना दीगुला ?"

"ज्यू" वं कफि चम्चां तुयाकाकां जित: स्वल ।

"गुलि ताकुक त्वनादीगु, स्वंगू चम्चा कफि तयेला"

"निगू जक, बरू चिनी भचा उप्व:" जि न्हिला: धया ।

भति भति ल: तया: निम्हेसिनं थ:थ:गु कपय् चिनी व कफि संकाच्वना ।

"छिकपिनि व ल्ह्वोंपाम्ह पासा ग्व ?"

"अँ...पासा मखु...दाजु...वय्‌क: ला लण्डनय दी, अन हे अध्ययन याना च्वनादीगु"

"Sorry, झी नं अजीबपिं हे का, छम्हेस्यां मेम्हेसित परिचय बीगु तकं लोमंकाच्वना, जि जुलिना क्रिस्टोफर, स्वीडेन ।" वं ल्हा: मिलेयात ।

"जि मल्ल के० सुन्दर, नेपाल, छित: नापलाये खना: जि लय्‌ता:"

रेल न्हाच: थें न्ह्यानाच्वन । पिनेया दृश्य नं न्हाच: थें बुँया फाँट जक । तर रेल दुनेया वातावरण हिलावं वनाच्वन । हिलावं वंगु वातावरणं जिगु मनस्थितियात नं ह्नोकाच्वन ।

"थथेला छित: जि......न्हाच: हे,......छि न्ह्य: वयेकाच्वना: जक" वं खँ स्वानायन । खय्‌फु, जिगु न्ह्य:गुलु बानि मदुगुसा जिमि दथुइया परिचय न्हाच: हे ब्याये धुंकल । जि वयागु मिखाय् खनागु अजूचायापु पह:या रहश्य आ: तिनि थुइका । तर, गुलि अजूचायापु, न्हाच: व सुम्क सुम्क च्वनाच्वंबले जित: न्ववाये थें न्ववाये थें । आ: वं न्ववाना च्वंबले जिके खँल्हायेगु छुं हे मदु थें । जिगु मुलय् थस: पानाच्वंगु सफू "Geeta : As it is" । न्हाच: थ्व सफू स्वस्वं हे जि न्ह्य:वयेकागु ख: । नुगलय् खँया च्व: मलुया च्वंबले गीताया शरणय्

वनेगु जि मिताया व हे सफू पुइका। जि व जिमि दाजु लण्डनया पिकाडेली स्क्वायरय् चाहुला च्वनाबले ISKON या मनूतय्सं ज्वंकाहगु सफू खः थ्व। भक्तिवेदान्त स्वामि प्रभुपादया व्याख्या सहितया थ्व सफू, सफू दुनेया आखः ब्वनाः गीता दर्शन थुइकेगु जिगु बिचाः मखु, केवल छुयाय् छुयाय् स्थितिइ म्हाइपु छ्यायेगु कुतः खः। उकि जुइ जि सफुतिइ आखः खं, तर आखलं कनाच्वंगु बिचाः मखं। मय्जु जुलिनाया निति धाःसा थ्व सफू न्ह्यसः तयेगु छगू लिधँसा जुयाबिल।

"आम छु सफू थें-उपन्यास खःला?"

"मखु-थ्व गीता खः" सफूया ख्वाःपौ वयागु न्ह्यःने ब्वया बिया। शायद वं मसीफु थ्व सफूया नामं जक।

"थ्व हिन्दूतय्गु छगू तःधगु धर्म ग्रथ खः" जि थुइके थें कनाच्वना।

"अय्सा छि हिन्दू खःला?" वयागु न्ह्यसलं व गीताया नामं परिचित धकाः अथें कनाच्वन।

"मखु-धर्मया नातां जि सुं नं मखु"

"अथे धँगु मतलब?"

"जितः धर्मय् आस्था मदु"

जिगु लिसल वैत उत्तेजित यात। आः वयागु मिखाय् सन्तुष्टिया किचः मन्त। भचा ल्यंदनिगु कफि नं मत्वसे कप-प्लेट टेबिलय् दिकल। वयागु मिखां जितः स्वयाच्वगु मदु, तर वयागु खँ जितः कयाच्वन।

"मखु मिष्टर मल्ल, छिगु लिसः पाय्छि मजुल, अथेला पारिवारिक रूपं मां अबुया नातां जि नं रोमन क्याथोलिक खः। जि थःत इसाई धकाः नं मधया, चर्चय् मवनागु नं दँ दँ दये धुंकल। तर, धार्मिक आस्था धँगु मेता हे खः।"

"धर्म धँगु अफीम खः" जि सुयागुं सफूतिइ ब्वनागु ज्वःयात गथे खः अथे ल्ह्वयाबिया ।

तर जिगु लिसल वयात सन्तुष्ट याये मफुत । जिगु लिसलं वयागु नुगलय्च्वंगु भावनायात न्ह्यसःया रूपय् प्वंकेगु अवसर बिया च्वन । भावनात्मक रूपय् व गाक्कं उत्तेजित– तर, खँल्हाबल्हाय् उलि हे संयमित । छता खँ–वयागु संयमित ख्वालय् न्हाचः स्वयां आः गाक्कं आकर्षण दु, रसिकता नं । रेलया फसं ब्वयेकाच्वंगु लुँ थें च्वंगु सँ फर् फर् सनाः वयागु न्यतालय् कुचुकुचु नकाच्वन । ल्हातं क्वातुक सँ थपियाः जिपाखे मिखा ब्वल–

"मखु, छि धर्मयात अफिम धकाः छुकीया लिधँसाय् धयादिया जि थुइके मफुत" वास्तवय् थ्व अभिव्यक्ति वयागु असन्तुष्टिया लिच्वः खः । छक्वः पतिकं मय्जु जुलिनां न्हू न्हूगु न्ह्यसः थनाः जिगु नुगःयात कुतुकुलाच्वन । रेलया छगू कम्पार्टमेण्टय् चुलिचू छह्म ल्यासे, छम्ह ल्याय्म्ह । तर जिमिगु दथुइया खँय् स्वातू स्वानाः वयाच्वंगु दर्शनया गहनता वातावरणयात ल्वःगु सृजना मखु– जिगु नुगलं उगु इलय् उकथं हे बिचाः याना जुल । थुथाय् जिमिगु खँय् रसिकता दुगु खःसा शायद जि हे दक्कले उप्वः उत्साहित जुइगु खइ खँल्हाबल्हाया निंति । स्थिति जितः दर्शनया गहनताय् क्वब्वायेगु सहस बियाच्वंगु मदु । युरोपया यात्रा फूचायेकाः थःगु दे लिहाँ वयाच्वनाम्ह जि, जिगु नुगलय् मदिक दनावयाच्वंगु भावनां नेपाः तय्जु यायेत स्वयाच्वन । थःगु छेँय् याकनं थ्यंकाः झासूलनेगु इच्छा जुयाच्वनं । तर, न्ह्याना-च्वंगु रेलया दिपाः मदुगु सः थें न्ह्यःने च्वंम्ह मय्जुया म्हुतुं नं न्ह्यसः-या क्रम मदीक न्ह्यानाच्वन । लिसः बीगु जिगु निंति वाध्यता जुयाबिल–

"जि थ्व खँ युरोप–अमेरिकाया सन्दर्भय् धया च्वनागु मखु, एसियालीतय् जीवन शैलियात लुमंकाः जक धयागु खः"

"ठीक जू. एसियालीतय् जीवन शैलीया आधारय् धया दिसँ"

सलं वांन्याये थें वं जितः ज्वनाच्वन । वयागुयाखें मुक्त जुइगु जि मेगु लँ लुइके मफु ।

"मय्जु जुलिना ! छिकपिं पाश्चात्य संसारया लः, फसय् ब्वलनाच्वंपिं छिकपिन्सं पूर्वीय् संसारया यातनापूर्ण जीवनया सवाः थुइगु गथे ?"

"थ्व जिगु न्ह्यसःया लिसः मजुल, जि न्यनाच्वनागु न्ह्यसः खः धर्मयात छाय् अफिम धया दिया छि"

"धर्म अफीम खः" धकाः न्ह्याचःला जि कर्किया क्वरं लं फी थें याउँक धया बिया, आः थुकियात प्रतिवाद याये माः बले जितः ही चाया वल । 'जा नं मबू, केँ नं मदू' थ्व खँल्हाबल्हाया औचित्य जि खके मफयाच्वन । मात्र रेल सफरया ई छ्यायेत खःसा जि ला न्ह्यलं ब्वानाः नं थ्व सुखया अनुभव यानाच्वनागु खः । धाथें जि निगः मिखा तिनाः ह्मगसया सर्गतय् ब्वया जूगु खःसा थुलि मछि मछि म्वाना थें मजुइगु खइ । थःगु निगः मिखा चायेकाः न्ह्यपुयात सचेत याकागु नं थुथाय् पाय्छि याना थें मच्वन । मय्जु जुलिनाया खँल्हाबल्हां वयागु सौन्दर्यया आकर्षणयात त्वपुयाच्वन । जिगु निंति छझाः न्ह्यःनेच्वंह्म मय्जु दनाः कम्पार्टमेण्ट पिहाँ वंसा ज्यू थें बिचाः वयाच्वन । तर, स्थिति जि धंथे मजू । वातावरणयात जीवन्त याना तयेगु निंति जि लिसः बीगु बाहेक मेगु लँपु हे मन्त । जि लिसः बिया–

– मय्जु जुलिना छि जिपिं थें अल्पविकसित देशय् बूगु खःसा छि नं थ्व खँ अनुभव याइगु जुइ । स्वया दिसँ धर्म जिमिगु निंति सामाजिक असमानताया आधार जुयाच्वन । धर्म हे न्हूगु चेतनाया जःयात पनाच्वन । शिक्षा, विकास, प्रगति, सकतां खँय् धर्मया अन्ध स्तुति पंगः थनाच्वन ।"

– छि उकें हे धर्मयात अफिम धया दियागु ला, मिस्टर मल्ल?

जि लिसः बिया मच्वना । तर मौनताय् सहमतिया लक्षण दु ।

– मिस्टर मल्ल, थ्व ला धर्मया प्रयोगया जक आलोचना जुल, मूलतः धर्मया आलोचना ला मखुत''

जि खँ थुइके मफुत । वास्तवय् थथे जूगुया कारण जि वयागु खँय् गुगुं च्यूताः तया मन्वनागुलि नं जुइफु ।

–''छि छु धया दी त्यनागु, जि खँ मथुल''

– जि स्वये धर्म हे सत्य मखु, सत्यय् थ्यंकेगु लँपु जक खः, मनूतय्सं सत्यय् थ्यंकेगु नाम धर्मयात मखुगु कथं छ्यलेगु यानाच्वन, अय् जुयाः हे छिकपिं थुज्वःपिन्त धर्म प्रति अनास्था ब्वलन ।

वयागु व चञ्चल ख्वालं उलि गाम्भिर्य खँ ववज्वइगु जि कल्पना हे मयानागु । दर्शनया भावधारां फूचाःगु वयागु थ्व खँ न्यनेवं जितः नं छक्वः गम्भीर जुइत बाध्य याकाबिल । वं ह्लानाच्वगु प्रत्येक खं क्षण क्षणय् जितः व प्रतिया धारणायात हीकेत बाध्य याकाच्वन । न्ह्यःने फयनुनाच्वंह्म वैत जि तःगु मिखां स्वयेधुन । तर, अझं जि वयागु सही रूप खंके मफुनि । उकिं जि वनाप छझाः खँ ह्लाबह्ला न्ह्याकेगु हे भिंताया, भचा उत्सुक जुयाः खँ स्वाका ।

''धर्मया मूल रूप धयादिसँ वा प्रयोग जक आखिर थुकिं मनूतय् मिखा पीकाच्वंगु दु, धर्मया नामं मनुखं मनूयात याइगु असमान व्यवहारयात खंगु जूसा, धर्मया लिधँसाय् मनुखं मनूयात च्यः भ्वाति दयेकीगु सामाजिक संरचना खंगु जूसा, धर्मया आदर्शया निंति मनुखं मनूयात हिंसा याइगु खंगु जूसा-मय्जु जुलिना ! छिके नं धर्म प्रति अनाशक्ति ब्वलनिगु जुइ । छिकपिला भौतिक उपलब्धीया वैभवपूर्ण समाजय् म्वानाच्वंगु दु, जिपिं थें अभावग्रष्ट व यातनापूर्ण जीवन ज्वनाः म्वाये माःगु खःसा शायद छि नं सीगु खइ, थुइगु जुइ ।''

"जीवनया यातना व अभावयां लिधँसाय् जक छि धर्मयात आलोचना यानादियागु ख:सा थ्व ज्ञन पाय्छि मजुल ।"

जिगु खँय् सहमति बीत व अज्ञं तयार मजुल । मुद्दाया प्रतिवादी थें जिगु छता छता कमजोर पक्षयात ज्वना: थाथा यानाच्वन । वयागु थ्व पहलं मचायेक जित: उत्तेजित याकाच्वन । उत्तेजनाय् जि हालाबिया-

"पित्या: प्वा:यात धर्मया आडम्बर छु यायेत ? प्या:चागु मिखायात आध्यात्मिक आदर्श छु यायेत ? जिमिगु पित्या:- प्या:चा:-यात थौं तक धर्म पूवंका ब्यूगु मदु । बरू धर्मया नां काकां जिपिं गुलिखे प्वंगुप्वा: घाना: सीमा:गु दु । जिमित आडम्बरपूर्ण धार्मिक आराधना मखु, छजु-छप्येया निर्ति मा:गु भौतिक साधनया चाहना दु । धर्म जिमित अन्धविश्वासी दयेका ब्यूगु दु, धर्मं जिमिगु ज्ञानया लुखा तिनात:गु दु, संक्षेपं धायेगु ख:सा धर्मं जिमिगु जीवनयात दु:खीत याना ब्यूगु दु । जिपिं थुलि दु:खी, थुलि दु:खी जिमिगु जीवन जीवन मखु, नरक ख: ।"

भावावेशय् जि धायेम्वा:गु खँ नं धयाच्वना । छह्म अपरिचित विदेशीयात कनेम्वा:गु खँ नं कनाच्वना, अथेला थ्व सकतां युरोपया वैभवपूर्ण जीवन शैलीयात थ:गु हे मिखां स्वये धुंका: नेपालीतय्त लुमंका: क्वतुगु नुग:या अचेतन अभिव्यक्ति ख: । युरोप स्वयेधुंका: युरोपीय जीवन धारानाप जिके गुगु मोह दनामव:, अथे ख:सां नेपाली जीवन स्तरय् आत्मग्लानिया वोध जुयाच्वगु दु । चिपगु लप्तेय् बजि-पौ मालेगु थुज्व:गु ह्विगतपूर्ण जीवनया सवा: कयाजूपिं मनूतय्सं थ: दुने थथे ग्लानिया अनुभव यायेगु बाहेक मेगु छु हे दु ?

जिगु भावावेश शब्द न्यना: छह्म: व त्वलय् जुल । वयागु गम्भीर ख्वालय् ह्निलाया सालुगु बां लुया वल । वं जित: थुकथं स्वल

मानौं मांया न्ह्यःने जि छह्म अबोध मचा जक खः। जितः लिसः बीत वं म्हुतु वांखाये मलाःनि रेलया न्ह्यानाच्वंगु पांग्रा दी धुंकल। डमर बन्दरगाहया छगू सिथय् जहाज लंगूर लगे यानाः च्वनाच्वन। छखे ह्लातय् ब्रीफकेश व प्लास्टिकया ह्मिचा मेगु ह्लातय् घःचाः दुगु ह्मिचा सालाः जहाजपाखे न्ह्याना। जुलिनाया ह्लातय् पर्स छगः जक, वं जि-पाखे मिखा व्वयाः ग्वह्यालिया निंति ह्लाः बिल। ज्वनातयागु प्लास्टिक-कया ह्मिचा क्वबिया बिल। जहाजया दुने ड्याःपाखेया सीटय् जिगु ह्मिचा तयाः वं थाय् कया तल। व थःहे क्याफेपाखे वनाः हटडग्स व केक ज्वना वल। जहाजया क्याबिनय् पलख जिपिं निम्हं मौन। म्हुतु सनाच्वंगु दु, तर सः मदु, केकया सवाः कयाच्वंगु म्हुतुयात खँ ह्लायेगु फुर्सत मदु। साइरनया सल जहाज न्ह्याःगु संकेत बिल। बेलायत व फ्रान्सया सीमायात अलग यानातःगु 'इङ्गलिस चैनलय्' वा लखय् फ्रान्सया छ्वाँय् व्वयाच्वंगु तुयूगु विशाल जहाज थःगु पहलं न्ह्यानाच्वन जहाजया दुने जिपिं। जहाजया ह्लायकं ड्याल प्यखें खने दुगु दृश्य-लःया लः जक। जहाजया गति ब्वलंकाच्वंगु साब्वंति थुज्वःगु लबु। जहाजया ल्यू ल्यू सर्गतय् व्वया जूपिं इमातय्सं धाःसा प्राकृतिक दृश्यया सौन्दर्यय् आकर्षण उप्वयेकाच्वंगु दु। जि जहाजया पिने मिखा व्वयेत हे जक व्यस्त। तहाकःगु मौनतायात त्वाःह्लानाः जुलिना न्ह्यःने वल -

'मिष्टर मल्ल, छि मचा उप्वः भावुक जू थें च्वं'

वास्तवय् वयागु थ्व न्ह्यसः जिमिगु खँल्हाबल्हा छ्वव ह्रानं न्ह्याके बीगु लिधँसा खः। तर जि तच्वकं सामान्य रूपं लिच्वः बिया-

'मखु, उज्वःगु छुं खँ मदु' थ्व इलय् जिके भावुकता मदुसां ह्लाचःया उत्तेजना अझं ल्यं दनि। भावुकता स्थिति ब्वलंकूगु तात्कालिन उद्वेग जक खःसा उत्तेजना जिगु नुगः दुने सुसुप्त रूपं ल्यनाच्वंगु स्थीर आत्मग्लानिया मूर्त रूप खः। अथेला थ्व आत्मग्लानि जिके

नैराश्यता मखु जिजीविषाया न्हूगु भाव जक थनाच्वंगु खः । थथे च्वना, थःथे पुनाः भौतिक विकासया समग्र सुविधाया रावा: वगा: म्वानाच्वंपिं मनूतय्गु पाश्चात्य संसारय् च्वनाः तरल, चाकुहि (सखरकन्द), ह्लायकं ति ग्राद्दि तक नयाः म्वायेमखंगु नेपाःया वास्तविक जन-जीवनया किचः लुमकेबले जि थें सामान्य मनूया नुगलय् वोध जुइगु खँ थ्व हे ला खः ।

"छु छिमिसं थःत धाथें हे दुःखी तायेका च्वनाला ?"

जुलिना लिक्क वयाः थथे न्यना च्वंबले हेवाय् चबाय् यायेगु भावया छगू संकेत म्दु । वरू छगू आत्मियताया प्रस्तुति थ जुयाबिल । नुगलय् तयातये मफयेक पीडा जुयाच्वनीबले सुनां वयाः मतिनां सँ पितूपिया बी थें वयागु नायुगु सलं जिगु नुगःया यातनायात शीतलता बीत स्वः थें अनुभव जुयाच्वन ।

"दुःख व्यक्त यानाः मखु अनुभव यानाः जक सीगु खँ खः मय्जु । छसा, छप्ये, साक व त्यंक नयेगु ला छखे हे नींगु (शुद्ध) लः तक त्वने मखंपिं जिपिं, जिमिगु जीवन छिमिगु न्ह्यःने जीवन खःला ? थुकथं म्वानागु न म्वानागु खःला ?

वं जितः स्वया तु च्वन । मिखा हे लिमकासें । वयागु सालुगु म्हुतुसिइ खः थें मखु थें ह्विलासू इलातल । नयेत धकाः ज्वनातःगु हटट्डग व म्हुतुइ तक ल्ह्वने मफु । जितः त्वालां स्वःगु स्वलं । तर, वयागु मिखा जहाजया झ्यालं तापाक खने दुगु इङ्गलिस चैनलय्या लः थें शान्त व अथाह ।

'मिष्टर मल्ल, छि तंचाया दीमखुसा जि छता खँ धाये ह्ला ।'

जि मज्यू धयामच्वना । वं जिगु लिसः पियाच्वनेगु आवश्यकता मतायेकू ।

'छिके छगू तःधंगु भ्रम दु'

'भ्रम दु ? ...... गुज्व गु भ्रम ?'

'मस्यू थ्व भ्रम छिके जक दुगु भ्रम ख:ला वा आपालं एसियालीतय्के हे दुगु भ्रम ख:ला ?'

'मतलब ?'

'ख: छिके छगू भ्रम दु, त:धंगु भ्रम दु, जीवनयात स्वयेगु, जीवनयात थुइकेगु मिखाया भ्रम दु'

'जि छिगु खँ थुइके मफुत ।'

'अथेला दृष्टिकोण धैगु सकसियां उथे जुइमा: धैगु मदु । तर, मिष्टर मल्ल, सुखया अर्थ छु ? जीवनया परिभाषा छु ?' वं खँ पूवंके सिमधानं लिस:या निंति जिगु म्हुतुं अतिक्रमणया तयारी याये धुंकूगु ख: । तर व जित: पन "धैर्य याना दिसँ, मिष्टर मल्ल ! जिगु खँ न्यना दिसँ !" व गम्भीर, अझं गम्भीर जुल । शिष्टताया निंति जि वयागु खँय् ह्वाय्‌पं बी माल । ह्वाय्‌पं बिया –

"जि जुलिना क्रिस्टोफर, इलेक्ट्रोनिक विषय पोष्टग्रायेजुयट । स्टकहोमय् जिगु छें, लजगा:, सकतां । स्वीडेन-गन कल्याणकारी राज्य व्यवस्था दु । जिमित ज्याया गाक्क ज्याला दुगु जक मखसें च्वनेत थाय्‌बाय् । स्वास्थ सुविधा । अवकास जीवनया सुरक्षा । उलि जक मखु मचाखाचायात ब्वंकेगु व ब्वलंके सुविधाया नाप नापं यदि सु नं मिसा-मिजंया वैध वा अवैध (?) रूपं दुह्म मचा थ:म्हं लहीगु वा ब्वलंके इच्छा मदुसा थुकिया सम्पूर्ण जिम्मा कयाबीगु सरकारी अनाथाश्रमत ग्वा: ग्वा: दु । सुनां लजगा: मदु धका: ह्ला: प्व:चिना: च्वनेम्वा: । लजगा: मदुपिन्त सरकारयापाखें भत्ताया विशेष व्यवस्था दु । नये मखं, त्वने मखं, पुने मखंया स: शायद हे जक न्यने दु । मिष्टर मल्ल ! छिगु भासं धायेगु ख:सा स्वीडेनय् दु:खी धैपिं मदु धा:सां ज्यु । जित: हे स्वया दिसँ, सुख सुविधाया निंति छु खँय्

ह्मति दु ? जिके थःम्ह् खर्च यानाः मफुगु दां दु, च्वनेत सरकारं बियातःगु क्वाटर दु । उलि जक मखु कन्हय् थः बुरि जुइकाः, सने मफयेका वायेत्यः फ्वायेत्यः जुइला धैगु नं छुं चिन्ता मदु । छुं जूसा सरकारं चायेकातःगु 'अवकास आश्रम' दु । माक्व सरकारं पूवंका बी । छिगु ल्याखं जि ला छह्म सुखीह्म मनू मखुला ?'

वं थुलि धयाः छझाः झासू लन । जितः पुलुक स्वल । जि छ्यँ संकाः लिसः बिया ।

'खः, जिमिगु निर्ति छि सुखीह्म मनू खः व ह्नानं छक्वः फिसिक न्हिल । जितः न्वाये थें वं खँ न्ह्याकल ।

''थ्व हे खः दृष्टिभ्रम ! ... ... स्वया दिसँ मिस्टर मल्ल ! थौं जिमिथाय् Blue Collar Job धैंगु तक नं हि–चःति हायेक ज्यातु क्यातु ल्ह्वनाः जुइमाःगु अवस्थाय् मदु । White Collar Job या खँ हे त्वःता दिसँ । हरेक ज्या कम्प्यूटराइज । छगू बटन अफ/अन यायेवं गाः, छह्म चिकिचाधंगु पदया कर्मचारी, ज्यामि नं मोटर गयेफु । थःगु कोथाय् Colour TV तयेफु । वैज्ञानिक विकासं यानाः डाक्टरी सेवां नितें कयाः । वैंकिङ्ग सेवा तक कोथाय् च्वनाः उपलब्ध यायेफु । छि स्यू हे जुइ, स्वीडेन Blue Film व Poronograpy या दे खः । Free Sex समाजया नारा । यःबले यःह्म नाप इहिपा याये दु । मिसायात यक्व मिजं नाप पारपाचुकेत स्वतन्त्रता दु । मिजंयात यक्व मिसा नाप यौन स्वापूतय्त पगः मदु । इहिपा याये धुंकाः मचा दयेकि वा इहिपा याये न्ह्यः, यौवनयात बोझ जुइक मचायात मां–अबु लहि माः धैगु आवश्यक मदु, अनाथाश्रमय् यकाः लःल्हाय् यंका दिसँ, सरकारं मचा ब्वलंका बी । मचा क्वकायेगु धैंगु ला चाःचू खँ जुल । अवैध (?) रूपं मचा दहे दुसां उज्वःह्म मचा सरकारयात लःल्हायेबले मां–अबुं थःगु परिचय बी माःगु अनिवार्यया हे मदु । देसय् बूँपि सकलें राष्ट्रया सन्तती ! थ्व खः जिमिगु कल्याणकारी राज्य, थ्व खः'

जिमिगु सुखमय् संसार ! मिष्टर मल्ल ! छि धया दियागु सुख थ्व हे मखुला ? तर, छि बिचाः याना दी फुला थुज्वःगु सुखमय् कल्याणकारी समाजय् च्वंपि मनूतय्सं थौं संसारय् दक्कले उप्वः छाय् आत्महत्या याः जुयाच्वन ? म्वाये मययाः सी निंति छाय् कानूनी अधिकार फ्वनाच्वन ?

'जि छिगु खँया अर्थ थुइके मफुत ।'

"सुखया अर्थ सम्पन्नता मखु । भौतिक सम्वृद्धि व उपलब्धी हे जक सुखया अर्थ खःगु जूसा छि धया दी थें स्वीडेन स्वर्ग खः । यदि स्वीडेन स्वर्ग खःसा शायद स्वीडेनया द्वलंद्वः जनता सुखमय् जीवनं वाक्क वयाः आत्महत्याया शरणय् वनीगु मख् जुइ । द्वलंद्वः ल्याय्ह्मत दँय् दसं पक्स, हिप्पी जुयाः वेँय् थें लँय् थसः पाय्त नशालु पदार्थ सेवन याना जुइगु मखु जुइ ।"

'वैभव, सम्वृद्धि, सम्पन्न सुविधा आदि सुखया आधार मखुसा जिमिगु थुज्वःगु प्वाः छगः थनेगु निंति नं थःगु आत्मायात मिया जुइ- माःगु वाध्यता सुख खःला ? एस्प्रिन छचाः नये मखनाः सीमाःगु जीवन नं सुखया हे चि ला ?'

थुथाय् लाक व भचा हीचाःगु बांलाक सी दु । अथे धकाः ख्वालय् तंया भाव भचा हे मदु ।

"जिगु धापूया अर्थ आम मखु, मिष्टर मल्ल ! जिं स्वयेबले छि केवल भौतिक सुखय् जक तक्यनाच्वंगु दु । शारिरीक सुख हे सुखया अन्तिम विन्दु खः, न्हापा जिगु नं थ्व हे भ्रम खः । थ्व हे भ्रमय् तक्यनाः जि छुं मयाना ? छि पत्याः जुइला जि ४५ दँया बाज्ञः वंह्म मिसा धकाः । प्लास्टिक सर्जरीं जिगु ख्वालय् हानं १७ दँया ल्यासेया बैंस लित हया विल । छुलेसा थ्व भौतिकतां जिगु नुगःया सुखयात माला हये फतला ? मनूया रुप, यौवन व धेबां धाःबले

धाक्व:, मा:बले मात्व:, मनूतय्‌त मा:वथं भूमिका ह्मितकेफु । धेबां कला: माला ह्येफु, भा:त माला ह्येफु, अज्ञ Surrogated मां-अबु नं । थ्व Commercial जमानय्‌ उपलब्ध मजूगु छु दु ? सुखया लुखा दुवा: थ्व हे ख:ला ? ख: मित्रत लुइफु, तर मनूयात मा:गु मित्र जक मखु मित्रता ख: । ख: कला: लुइफु तर, मा:गु कला: जक मखु स्नेह व ममता ख: । मां लुइफु तर, मा:गु मातृत्व ख: । मनूयात मा:गु मनू मखु, मनूया गुण: ख: । जिमिगु सुखी संसार स्वया दिसँ लखं लख मस्त मां-बौ मदुपिं । लखं लख मिसात भा:तं वांछ्वयातःपिं । लख-लख मिजंत कलातं पारपाचुकातःपिं । अथे हे बुरा-बुरित लखंलख मचाखाचा लोमंका: वांछ्वयातःपिं ! छि धर्मयात अफीम धया दिल, तर जिमिगु समाज थ्व अफीमं कायेके मफया: मनूत मनू मजुसें जङ्गली जन्तुत थें स्वच्छन्दताय्‌ तिं तिं न्हुया जुल । जि ला धाये, छिकपिं जिपिं सिबें अांपालं सुखी व भाग्यमानी ख:, थौं तक थ्व हे धर्मया अफीमं मनूतय्‌त कायेका त:गुलिं समाजय्‌ दुने 'मनू' ल्यंका तल । जिमिगु समाज नं समाज गन मचाखाचा बुइका: मां-अबु जुइगुयात छगू त:धंगु बोझ तायेका च्वनी, उखे छिकपिनिगु समाज न समाज गन मां-अबुया मुलय्‌ थ: मचाखाचायात ह्मितिके मख निगुयात अभाग्य खंका बी । मां-अबुयात श्रद्धावश सेवा सुसार यायेगुयात धर्म खनीपिं व बुरा-बुरिपिं मां-अबुयात छखे कुनय्‌ अशक्त रुपय्‌ वाना: थ: याक:चा म्वायेगुयात आधुनिक जीवन खनीपिं जिपिं । धर्मया अफीमं कायेका: म्वानाच्वंगुलिं थौंतक छिकपिनि थाय्‌ मनू दुने 'मनू' म्वाना-च्वंगु दनि । भौतिकताया जालय्‌ तक्यना: जिमिथाय्‌ मनुखं थ: दुनेया 'मनूतय्‌त' स्याना च्वन ।"

जहाज फान्सया सिमानाय्‌ थ्यनी थें च्वने धुंकल । जहाजया गति ह्लाच: थें मखुत । तापाक ख: थें मखु थें जमीन खने दयाच्वन । तर जहाज न्ह्यानातुं च्वन । जहाजया पिने मिखा ब्वया: वयागु खँ

म्ह्यनाच्वनाम्ह जित: छङ्गा: व धाये, थ्व धाये, जुद्क इत:मित: कंकल। अथे ख:सां जि थ:गु धारणा प्वंका–"आम ला धर्मया छगू पक्ष जक जुल, मय्जु जुलिना।"

व दथुइ तुं पन– "आसे, आसे जि धाये, थुकिया अर्थ जि धर्मयात मिखा तिसिना: सह्री तये त्यनागु मखु। जि धाये त्यनागुया अर्थ ख: धर्मं ज्ञीत भौतिक सुखं अलग्गु मानवीय भावया निंतिं मिखा कंकाच्वंगु दु, थुकियात लोमंके मज्यु। थौं धर्मयात घृणा यायेगु नामय् मिखा तिसिना: थ्व आदर्शयात नं लोमंकाच्वंगु दु। उकिया छगू लिच्व: ख:–स्वीडेनया समाज।

"अय्सा छु, 'आ: न:सा ह्रनिचा छु नये' धैगु सङ्कटमय जीवनय् म्वानाच्वंसां केवल मानवीय भावया लिधंसाय् एसियालीतय् जीवनयात सुखमय जीवन धायेगु?"

"जि स्वये जीवनया सुख धैंगु हे थुज्व:गु सङ्घर्षशीलता ख:। मखुसा स्वयादिसँ, जिमिगु जीवन, नये मखनि, पुने मखनि, कन्हय् छु जुइ धैंगु छुकिया चिन्ता दु? सकतां पूवनाच्वंगु दु। सम्पन्न जीवन! तर सम्पन्नताया अर्थ सङ्घर्ष विह्रिनता। अझ धाये एकांगिपन, निरशपूर्ण। उकिला मनूत जीवनं वाक्क वया: विवश जुया: आत्महत्या या शरण का: जुल। जीवनय् सङ्घर्ष मदुसा म्वानागुया अर्थ छु जुल? सङ्घर्षविह्रिन जीवनया अर्थ ख: गतिहीनता। थ:गु ल्हा: तुतिया निरर्थकता छिकपिनि स्वयादिसँ, जीवनया सदां सङ्घर्ष, सदां प्राप्तिया प्रयास, आखिर जीवनया सवा: थ्व हे ला ख:। सङ्घर्षमय जीवन धका: जीवा ख:, थ्व हे ला म्वानाया चि ख:। नत्र मनू व निर्जीव लोहँतय् भिन्नता छु?

वं धयाच्वंगु खँय् जिगु लिच्व: प्वकेगु कुत: याये मलावं जहाजया साइरन न्यात। जहाज बन्दरगाहस दीधुंकल। जिमिगु

खँल्हाबल्हा छक्व: हानं त्वा.दल । थ:थ:गु सामान ज्वना: कुहाँ वया । चेकपोष्टय् थ्यंका: यात्रुत गुलि 'साझा मण्डलीय मुलुक' धका: च्वयात.गु लँपुं दुहाँवन । गुलि 'युरोपीय मुलुक' धका: च्वयात:गु लँपुं । व नं 'युरोपीय मुलुक' धका: च्वयात:गु लँपुं दुहाँ वन । जि 'अन्य मुलुकत' धका: च्वयात:गु लँपु दुहाँ वना । हानं मेगु रेल गयेमा:गु । रेलय् गये न्ह्य: जि जुलिनायात चाकलि माला । ज:ख: गनं मदु । गबाय्त रेलया पिनेसं दनाच्वना । उजु मव:, रेलया सिटि न्यायेवं ह्यास कम्पार्टमेण्टय् दुहाँ वना । अन न व मदु । गन लात जुइ व ? शायद वं नं जित: मालाच्वन जुइ । रेल न्ह्याये धुंका: नं गबाय्त इयाल छ्यँ पिकया: छचाख्यर स्वयाजुया । तर वयात खंके हे मफुत । जिगु कम्पार्टमेण्टय् प्याम्ह मेपि नं दु । सकलें सुम्क । जि न सुम्क । तर नुगलं जुलिनायात जक मालाच्वन । गन वयाच्वन जुइ ? व नं पेरिशय् वनीम्ह । दु ला अवश्य थ्व हे रेलय् दु । तर गन दु ? रेल न्ह्यानाच्वन । नुगलय् अनेतने खँ नं न्ह्यानाच्वन । पेरिश मथ्यंतले वया ख्वा: जक झलझल लुमना वयाच्वन । रेलवे स्टेशन थ्यने धुंका: नं वयात हानं छक्व: माला तर लुइगु गन, उज्व:गु हुलय् । धाथें जुलिनायात जि तके धुन । जीवनया दुवातय् शायद हे जक वयात नापलाइ तिनि जुइ । थौंकन्हय् ला वयागु ख्वा: गथे च्वं धैंगु नं लुमंके मफये धुंकल । तर, लुनन्तिया दबुलिइ वनाप जूगु खँल्हाबल्हा सदां पिलू वयाच्वंगु दु । 'सङ्घर्ष हे जीवन ख:, सङ्घर्ष विहिन जीवन निरर्थक ख:''– जुलिनाया थ्व बिचालं जित: न्ह्यलं चायेकाच्वन । विपन्नता व अभावग्रस्त अबस्थायात लुमंका: थ:गु जीवनयात दु:खदायी धका: जक खंकाच्वनाम्ह जि । तर जुलिनां जिगु दु:खयात सुखय् हीकेत स्वयाबिल । भौतिक रूपं अभावग्रष्ट जिगु जीवनय् ब्वलनाच्वंगु स्थायी आत्मग्लानिया निंति जुलिना छगू उपचार जुयाबिल । ख:, जुलिनाया धर्म सम्बन्धी आपालं खँय् जि थौं नं सहमतिया छ्यँ संके

मफुनि, तर सुखया परिभाषाय् सदां पाश्चात्य जगतपाखे आकर्षित जुइगु जिगु मिखाया भ्रमयात धाःसा वं च्वतिक हुया बिल । सङ्घर्ष जीवनया सङ्कट मखु, गतिशीलताया बोध खः । बेलायतं फ्रान्स वयाब्ले इङ्गलिस च्यानलय् लूह्म जुलिना खः । तर जि लुइकागु जीवन खः ।

११०६ बछलाथ्व १२

थाय्मरु, ये॑ ।

मल्ल के. सुन्दर

बुन्हि : १०६८ ने.सं. यंद्यापुन्हि
थायमरु, चसः, यें।
शिक्षा : एम. ए. (नेपालभाषाय् दकले न्हापां),
पत्रकारिताय् डिप्लोमा (बेल्ग्रेड)।
सम्पादक-प्रकाशक : "इनाप" वाःपौ।
सञ्चालक दुज : 'विश्वभूमि' न्हि-पौ।
छ्यांज्ये - नेपाल भाषा मंकाः खलः।
छ्यांज्ये - नेपालभाषा परिषद।
छ्यांज्ये - नेपाल पत्रकार संघ।
छ्यांज्ये - सर्वजातीय अधिकार मञ्च।
दुज : प्रगतिशिल लेखक संघ।
प्रकाशित कृति :
क) नसना (उपन्यास)।
ख) जगतसुन्दर मल्ल व वयक:या विचाः (मंकाः च्वमि)।
'इनाप' वाःपौ पिकाःगु द्वपनय् राससया अभिलेख अधिकृत पदं ने.सं. ११०५ जागीरं लिकाया हःगु।
भ्रमण : बेलायत, फ्रान्स, इटली, अष्ट्रिया, हंगेरी, युगोस्लाभिया, पश्चिम जर्मन, पूर्व जर्मन, भारत, अले नेपाःया ५४ गू जिल्ला।